

УДК 378:37.013

№ держреєстрації (0116U002963)

Київський університет імені Бориса Грінченка

04053, Україна, м. Київ, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2;
тел. (044) 272-19-02, e-mail: kubg@kubg.edu.ua

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Київського університету
імені Бориса Грінченка
доктор філософських наук,
професор, академік НАЦН України
Віктор ОГНЕВ'ЮК
29.06.2021 р.

ЗВІТ

**ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ РОБОТУ
«НОВА СТРАТЕГІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»
(заключний)**

Керівники науково-дослідної
роботи

завідувач кафедри дошкільної освіти,
доктор педагогічних наук, професор

 Ганна Беленька

завідувач кафедри педагогіки та психології,
доктор педагогічних наук, професор

 Ганна Іванюк

завідувач кафедри початкової освіти,
кандидат педагогічних наук, доцент

 Геннадій Бондаренко

завідувач кафедри іноземних мов
і методик їх навчання,
кандидат педагогічних наук, доцент

 Наталія Кошарна

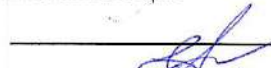
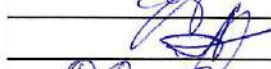
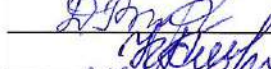
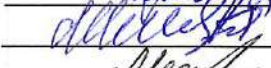
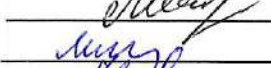

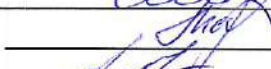
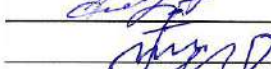

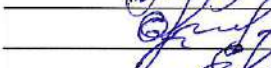
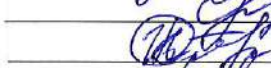

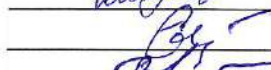
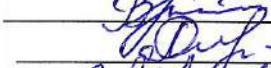

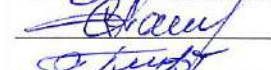
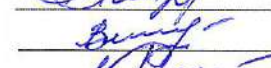

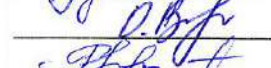

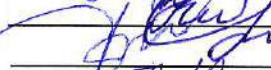

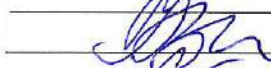
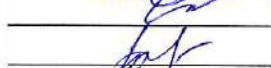

Рукопис закінчено 30 травня 2021 року

Результати цієї роботи розглянуто на вченій раді Київського університету
імені Бориса Грінченка від 9 червня 2021, протокол №5

2021

СПИСОК ВИКОНАВЦІВ

Відповідальні виконавці

	С.Б. Антипін
	О.А. Венгловська
	Н.М. Голота
	В.І. Дем'яненко
	А.В. Карнаухова
	Л.В. Куземко
	І.С. Мельник
	О.А. Мойсак
	О.О. Музика
	А.Д. Січкарь
	М.А. Машовець
	Ю.Ю. Савченко
	Т.О. Пономаренко
	Л.В. Козак
	К.І. Волинець
	О.В. Коваленко
	О.А. Половіна
	І.В. Кондратець
	Л.В. Гаращенко
	В.М. Вертугіна
	С.Г. Кондратюк
	Ю.О. Волинець
	О.Д. Літченко
	Т.І. Мієр
	Л.Л. Нежива
	О.О. Ліннік
	С.Г. Дубовик
	О.М. Ващенко
	С.П. Паламар
	Л.А. Порядченко
	Н.В. Вишнівська
	Л.В. Романенко
	І.Г. Сухопара
	О.В. Шкурєнко
	Н.М. Руденко
	Р.І. Шпіца
	К.А. Романенко
	О.В. Котенко
	Т.Ю. Головатенко
	Л.В. Петрик
	А.В. Соломаха
	О.І. Ситник
	Л.М. Терлецька

РЕФЕРАТ

Обсяг звіту становить 111 с., він складається із 8 рис., списку публікацій за результатами дослідження: 147 фахових публікацій, 39 розділів монографій, 37 статей у Scopus, WoS, 28 статей окрім Scopus, WoS, 64 збірниках матеріалів науково-практичних конференцій, 20 методичних виданнях, 17 підручниках, навчально-методичних посібниках.

Ключові слова: нова стратегія підготовки педагога, антропоцентричний, аксіологічний, технологічний концепти нової стратегії підготовки педагога, теоретична модель освіти людини, інноваційні стратегії сучасної освіти (відкрита освіта), міжпарадигмальний вимір підготовки педагога, особистісно-професійна стратегія підготовки педагога, компоненти особистісно-професійного розвитку педагога (ціннісно-особистісний, пошуково-дослідницький, рефлексійний, навички XXI століття), здоров'язбережувальна компетентність педагога, антропоцентричний світогляд фахівця, структура професійно-педагогічної мотивації, готовність студентів до організації партнерської взаємодії в закладах освіти, професіоналізація студентів, освітні парадигми, освітній простір, поліпарадигмальна стратегія, стратегія іншомовної підготовки педагога, змістово-процесуальна модель іншомовної професійної підготовки педагога, професіоналізація, розширення освітнього простору, диджиталізація освітнього процесу, технологізація освітнього процесу, професійна підготовка педагога, теоретико-методичні засади, науково-методичне забезпечення, змістово-технологічний інструментарій, особистісно-професійний саморозвиток, ціннісні орієнтації, технологія особистісно професійного зростання педагогів «Self-book», профіль професійної самоефективності студентів, технологія МРіО (мистецька рефлексія і образотворення), європейський досвід, євроінтеграція, дошкільна освіта, початкова освіта.

Основні конструктивні та техніко-економічні показники:
відповідність результатів науково-дослідної роботи сучасним досягненням педагогічної, психологічної наук; потребам держави щодо рівня сформованості професійної компетентності згідно з державними вимогами чинних Стандартів вищої освіти за спеціальністю 012 – Дошкільна освіта, 013 - Початкова освіта, Професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)».

Ступінь впровадження: монографії, посібники, методичні рекомендації, наукові статті у фахових виданнях, у наукометричних базах Scopus та WoS, тези виступів на науково-практичних конференціях і семінарах міжнародного і всеукраїнського рівнів, освітньо-професійні програми підготовки дошкільних педагогів та вчителів початкової школи.

Ефективність дослідження: науково-методичні положення дослідження впроваджено в освітній процес Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Галузь використання: освіта, педагогіка, психологія, теорія та методика навчання (дошкільна, початкова освіта).

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

ДО - дошкільна освіта
ЕНК - електронний навчальний курс
ЄС - Європейський Союз
ЗВО - заклад вищої освіти
ЗДО - заклад дошкільної освіти
ЗК - загальні компетентності
ЗЗСО - заклад загальної середньої освіти
ІКТ - інформаційно-комунікаційні технології
НВК - навчально-виховний комплекс
НДЛ - науково-дослідна лабораторія
ННЦ - навчально-науковий центр
НП - навчальний план
НУШ - Нова українська школа
ОПП - освітньо-професійна програма
ПО - початкова освіта
РВО - рівень вищої освіти
РПНД - робоча програма навчальної дисципліни
СПП - скорочена програма підготовки
ФК - фахові компетентності
ШДС - школа - дитячий садок

ВСТУП

Тема: «Нова стратегія професійної підготовки педагога в умовах євроінтеграції»

Актуальність дослідження. Основоположні принципи модернізації вищої педагогічної освіти визначено у Законах України: «Про дошкільну освіту» (2001), «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020), «Про вищу освіту» (2014); Концепціях: національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2015), «Нова українська школа» (2016), розвитку педагогічної освіти (2018); Державному стандарті початкової освіти (2018), Базовому компоненті дошкільної освіти (2020).

Вироблення нової стратегії підготовки фахівців із педагогічної освіти в Україні зумовлено як внутрішніми потребами та поступом до інтеграції в європейський освітній простір. Швидкі зміни в розвитку суспільства, що пов'язані з розвитком інформаційних технологій, науки, техніки та культури зумовлюють необхідність формування новітніх підходів до підготовки до освіти людини. Євроінтеграційний поступ України актуалізує уточнення спільностей і відмінностей задля прогнозування та створення єдиного освітнього простору в умовах глобальних викликів і непередбачуваних змін. На часі створення системи підготовки педагогічних кадрів для закладів загальної середньої та дошкільної освіти, що забезпечує кожній людині умови для отримання якісних знань і способів діяльності, вартісних у змінному світі, а також формування здатності і готовності до самовдосконалення та самореалізації впродовж життя. Як науковий, так і практичний інтерес становить пошук магістралей підготовки фахівців з освітньої галузі, спроможних до креативного вирішення професійних завдань, критичного осмислення фактів і явищ, здатних працювати в команді й готових до вирішення майбутніх викликів.

лежить принцип гуманізму та орієнтація на дитиноцентризм в освіті. Такий підхід безпосередньо впливає як на сам процес професійної підготовки вчителів, так і на розвиток їхніх ціннісних орієнтацій, установок, а відповідно, і на мету, зміст, методи здійснення освітньої діяльності.

Концепція дослідження.

Глобалізаційні виклики у світі закономірно приводять багато країн до пошуків нових стратегій в освіті. Освіта в Україні не може залишатись осторонь від європейських та світових тенденцій. Зазначену наукову проблему розглядаємо в руслі світових (європейських) практик, що становлять інтерес для вироблення антропоцентричних, аксіологічних, технологічних концептів нової стратегії підготовки фахівців із педагогічної освіти. Педагогічна наука та практика є носієм корисних напрацювань багатьох поколінь, що нині реалізуються в різних моделях освіти та підготовки фахівців. На тлі глобальних технологічних і техногенних трансформацій уявлення про навчання і освіту людини для виконання певних функцій вичерпали себе.

Українська освіта взагалі, і підготовка майбутнього педагога зокрема, має здійснюватися на основі знань досягнень зарубіжної освіти, узгоджувати власні кроки з апробованим досвідом, поширеними у європейському вимірі нормами і стандартами. Водночас, входити до європейського освітнього простору необхідно обережно, щоб не втратити власні неповторні національні надбання.

Зміни на міжнародному рівні зумовлені насамперед процесами євроінтеграції України та синхронізації систем вищої освіти країн Європи, що відбуваються у межах Болонського процесу. У сфері професійної підготовки педагога можна виокремити тенденції розвитку, суголосні із тенденціями, що відзначаються у країнах Східної Європи. Це, передусім, міжнародна інтеграція шляхом приєднання країн до Болонської декларації; законодавчі зміни в освітній сфері; орієнтування

на національний та міжнародний ринок праці. Євроінтеграційні процеси зумовили запровадження двоциклової підготовки педагогічних працівників за рівнями бакалавра і магістра, спрямованість на забезпечення мобільності вітчизняних педагогів і науково-педагогічних працівників.

На локальному рівні суттєвий вплив на професійну підготовку педагога здійснює масштабна реформа загальної середньої освіти «Нова українська школа», яка триває в Україні з 2016 року та ставить нові цілі перед педагогом, вимагає нових підходів до його підготовки. Відповідно до Концепції розвитку педагогічної освіти, ця реформа вимагає таких змін у професійній педагогічній підготовці: оволодіння студентами навичками дослідницької діяльності на майбутній посаді; набуття необхідних компетентностей та досвіду роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного та спеціального навчання; прищеплення інноваційності як способу мислення та ключового інструменту лідерства в умовах державно-громадського партнерства, сприйняття глобалізації освітніх процесів та конкурентності як обов'язкових умов розвитку системи педагогічної освіти тощо.

Однак реалізація зазначених в концепції цілей вимагає дослідження досвіду освітніх систем провідних європейських країн не лише в сфері навчання і розвитку особистості учня як кінцевої мети сучасної школи, але й в сфері підготовки вчителя здатного виконати генеральний задум концепції – перетворити українську школу на важіль соціальної рівності та згуртованості, економічного розвитку і конкурентоспроможності України.

Філософський рівень дослідження ґрунтується на концепціях та ідеях, що увиразнюють ключові напрями нової стратегії освіти у сув'язі з підготовкою фахівців – світоглядний, моральний, духовний розвиток людини задля формування її готовності та здатностей відповідати на нинішні і майбутні виклики; вироблення концепту та функціонування

єдиного освітнього простору (європейського, світового); проектування моделей підготовки педагогів на засадах міждисциплінарного синтезу. У цьому контексті сучасні українські вчені розглядають трансформацію освітніх систем згідно з потребами суспільства та адекватними освітніми парадигмами.

У руслі дослідження значний інтерес становлять концепти Г. Гегеля про культуру як досягнення людиною філософських знань у глобальному вимірі, що є корисними для вибудовування основ освіти та підготовки педагогів у цілісному вимірі.

На методологічному рівні актуалізовано розроблення новітньої теоретичної моделі освіти (сукупності компонентів педагогічної діяльності), оскільки, педагогічна теорія відображає не лише стан педагогічної дійсності, а й визначає на наукових основах стратегію перспективних педагогічних практик. Подане узагальнене трактування відповідає перебігу змін щодо вироблення дієвих стратегій педагогічної освіти і підготовки фахівців визначеної галузі. Гуманістична реконструкція педагогічної науки і вартісних практик підготовки фахівців освітньої галузі уможливить гармонізацію мети та завдань педагогічної освіти (підготовки педагогів) з потребами людини та її цінностями, задля подолання цивілізаційних викликів. Загалом сучасні українські та зарубіжні дослідники здебільшого підтримують суб'єктно-гуманістичний концепт щодо відповідності мети освіти (на всіх рівнях) до потреб, актуалізованих в добу неомодернізму. Гомоцентричні доміанти нової стратегії підготовки педагогів в умовах євроінтеграції ґрунтуються на першорядності людини (особистості), гуманістичних цінностях, які втілюються в меті освіти на всіх її рівнях.

На практичному рівні дослідження актуалізованої наукової проблеми, першорядність становить магістральне завдання інструменталізації педагогічної освіти. На часі розв'язання проблеми: як перейти від теоретичних узагальнень до інноваційних практик, що

забезпечують перехід від освіти обслуговування (спадку попередніх років індустріального періоду), до – освіти розвитку й підготовки до життя щасливої людини.

У дослідженні оперуємо такими поняттями:

Нова стратегія підготовки педагогів – це магістральний план розбудови місії і візій, адекватних часові та потребам людини (на всіх етапах її розвитку), технологічному розвитку суспільства, що ґрунтується на продуктивних цільових, ціннісних, організаційних, змістово-технологічних сегментах освіти особистості впродовж життя.

Особистісно-професійна стратегія підготовки педагогів – це комплекс взаємопов'язаних між собою умов, що ґрунтуються на базових моральних, соціальних цінностях і забезпечують піднесення особистісно та професійно значущої їхньої готовності до продукування нових знань і використання їх у змінному освітньому середовищі, здійснення рефлексії особистісно-професійного зростання під час пошукової діяльності.

Стратегія іншомовної підготовки педагога – послідовний, стійкий план підготовки фахівця до навчання іноземних мов дітей дошкільного та учнів молодшого шкільного віку, який супроводжується системним моніторингом мотивації студентів педагогічних спеціальностей до вивчення іноземної мови; формуванням лінгвістичної, дискурсивної, стратегічної, соціокультурної, методичної компетенцій здобувачів освіти; розвитком технологічних умінь майбутніх педагогів використовувати та створювати власні інноваційні дидактичні продукти; розвитком умінь критичного та аналітичного мислення, кінцевим результатом якого є формування іншомовної професійної компетентності педагога дошкільної та початкової освіти, здатного здійснювати професійну діяльність в умовах парадигмальних змін.

Ціннісні орієнтації – важливий компонент світогляду особистості або групової ідеології, що виражає переваги або прагнення особистості або групи щодо тих чи інших узагальнених цінностей.

Особистісно-професійний розвиток майбутніх педагогів – формування у майбутніх педагогів особистісних та професійних якостей, здатності й готовності до розвитку і саморозвитку задля продукування нових ідей і способів діяльності на основі здобутих знань та вироблення власної траєкторії професійного зростання.

Здоров'язберезувальна компетентність педагога – здатність людини до збереження власного фізичного, соціального та психічного здоров'я і здоров'я свого оточення та створення безпечного середовища життєдіяльності в закладах дошкільної та початкової освіти.

Технологія особистісно професійного розвитку педагогів Self-book – це організаційно-дидактичний інструментарій, який уможлиблює реалізацію цілей особистісно-професійного розвитку майбутніх педагогів на всіх етапах освітнього процесу.

Самоефективність професіоналізації студентів – ціннісне утворення і внутрішній регулятор саморозвитку професійних здібностей студентів.

Технологія МРiО (мистецької рефлексії і образотворення) – авторська технологія підготовки майбутніх дошкільних педагогів до формування основ мистецької компетентності у дітей на основі здійснення рефлексії і заміни методу “навчання за зразком” на метод суб’єктивного образотворення.

Ротаційна модель виробничої практики / «Педагогічна інтернатура» - модель організації педагогічної практики, що передбачає поетапну заміну студентами місця / закладу безперервної педагогічної практики впродовж навчального року в залежності від її завдань.

Об’єкт дослідження: процес професійної підготовки педагога у вітчизняному та європейському освітніх просторах.

Предмет дослідження: організаційне та змістово-технологічне забезпечення професійної підготовки педагога в умовах євроінтеграції.

Мета дослідження: на основі цілісного вивчення й узагальнення вітчизняного та європейського досвіду визначити, обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність нової стратегії професійної підготовки педагога.

Основні завдання дослідження:

1. Проаналізувати стан досліджуваної проблеми у вітчизняній та зарубіжній теорії та практиці.
2. Визначити та обґрунтувати інноваційні практики професійної підготовки педагога в українському та європейському освітніх просторах.
3. Упровадити організаційний та змістово-технологічний інструментарій професійної підготовки педагога з урахуванням кращих інноваційних практик вітчизняного та європейського досвіду.
4. Обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність упровадженого організаційного та змістово-технологічного інструментарію професійної підготовки педагога.

Методи дослідження: *теоретичні* – аналіз, синтез, конкретизація, структурування, моделювання, узагальнення, систематизація; *емпіричні* – педагогічне спостереження, анкетування, бесіда, опитування, тестування, самооцінювання; педагогічний експеримент; *математичної статистики* для кількісного та якісного аналізу емпіричних даних, обробки результатів експерименту та реєстрації результатів дослідження – групування, таблиці, рисунки, діаграми.

ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ

Модернізація освіти відбувається в контексті осмислення таких дилем як динаміка вивищення суспільної свідомості, зміна запитів на ринку праці, надання якісних освітніх послуг, що узгоджуються із соціальним замовленням, слугують задоволенню індивідуальних освітніх потреб, забезпечують рівний доступ до освіти впродовж всього життя людини з одного боку, та формування в майбутніх педагогів компетентностей, потрібних для працевлаштування, кар'єрного зростання в глобалізованому освітньому просторі, морального задоволення від самореалізації в освітній галузі, з іншого. Слід враховувати й те, що світ, у який планується імплементувати той чи інший спосіб модернізації освіти, є відкритою соціальною системою, яка одночасно має нормативно-правову скоординованість, виявляє здатність до самоорганізації, зазнає впливу змінних ситуацій глобального й локального характеру, певним чином реагує на психологічно стабілізуючі та дезорієнтуючі інформаційні потоки.

У цьому контексті вивчення досвіду, набутого іншими країнами під час модернізації власних систем освіти, є цінним, необхідним і бажаним. Аналіз цього досвіду розширить наші знання про можливі способи модернізації освіти, сприятиме ознайомленню з теоретичними і практичними напрацюваннями фахівців інших країн, засвідчуватиме про особливості того чи іншого способу модернізації освіти чи її структурного компонента, виявлятиме переваги та недоліки певних інноваційних нововведень. Осмислення здобутків інших країн, зокрема країн Європейського Союзу щодо професійної підготовки майбутніх учителів, розглядаємо як необхідну умову: розуміння природи феномену «організація початкової освіти в глобалізованому світі»; оптимально доцільної її модернізації; встановлення відповідності між модернізаційними процесами в початковій школі та процесом підготовки

майбутніх її вчителів, які готові виконувати нові професійні ролі та ефективно діяти в умовах глобальних викликів і суспільних трансформацій.

I етап

Аналітико-констатувальний

(2016 – 2017 рр.)

Основні результати аналітико-констатувального етапу:

Схарактеризовано багатовимірність і міжпарадигмальність цілей підготовки педагогів у сучасному науковому дискурсі – у площині філософії, методології педагогічної науки та модерних освітніх практик.

Уточнено поняття:

▪ *«поліпарадигмальна стратегія підготовки педагога»* яке розглядаємо, як магістральний план розбудови педагогічної місії і візій на основі синергії освітніх парадигм, адекватних часові та потребам людини (на всіх етапах її розвитку), технологічному розвитку суспільства, що ґрунтується на продуктивних цільових, ціннісних, організаційних, змістово-технологічних сегментах професіоналізації майбутнього фахівця;

▪ *«нова стратегія підготовки педагогів»* - магістральний план розбудови місії і візій, адекватних часові та потребам людини (на всіх етапах її розвитку), технологічному розвитку суспільства, що ґрунтується на продуктивних цільових, ціннісних, організаційних, змістово-технологічних сегментах освіти особистості впродовж життя;

▪ *«особистісно-професійна стратегія підготовки педагогів»* – це комплекс взаємопов'язаних між собою умов, що ґрунтуються на базових моральних, соціальних цінностях і забезпечують піднесення особистісно та професійно значущої їхньої готовності до продукування нових знань і використання їх у змінному освітньому середовищі, здійснення рефлексії особистісно-професійного зростання під час пошукової діяльності;

▪ *«особистісно-професійне зростання майбутніх педагогів»* – формування у майбутніх педагогів особистісних та професійних якостей, здатності й готовності до розвитку і саморозвитку задля продукування нових ідей і способів діяльності на основі здобутих знань та вироблення власної траєкторії професійного зростання;

▪ *«здоров'язбережувальна компетентність педагога»* – здатність людини до збереження власного фізичного, соціального та психічного здоров'я і здоров'я свого оточення та створення безпечного середовища життєдіяльності в закладах дошкільної та початкової освіти;

▪ *«технологія особистісно професійного розвитку педагогів Self-book»* – це організаційно-дидактичний інструментарій, який уможлиблює реалізацію цілей особистісно-професійного розвитку майбутніх педагогів на всіх етапах освітнього процесу;

▪ *«самоефективність професіоналізації студентів»* – ціннісне утворення і внутрішній регулятор саморозвитку професійних здібностей студентів.

Актуалізовано пріоритети підготовки педагогів в умовах євроінтеграції, що ґрунтується на таких цінностях: відкритість, терпимість, партнерство, соціально-значуща діяльність, європейська спільність, корисна діяльність у громаді (спадщина минулого, сьогодення, творення майбутнього); систематизовано першорядні концепти поліпарадигмальної стратегії у глобальному та українському вимірах.

Здійснено компаративний аналіз тенденцій професійної підготовки педагога в Україні та країнах ЄС; визначено спільні тенденції професійної підготовки педагогів в Україні та країнах ЄС; з'ясовано, що зміст педагогічної освіти в країнах ЄС постає як категорія динамічна, що включає стандартизацію; гнучкість її реалізації на рівні закладів вищої освіти з урахуванням принципу автономності освітніх установ; посилення ціннісного виміру.

Уточнено взаємозалежності й зв'язки соціально-економічних, політичних, аксіологічних чинників і цілей, мети, завдань підготовки педагога у магістральному вимірі розбудови глобального освітнього простору.

Систематизовано першорядні концепти нової стратегії у глобальному та українському вимірах: антропоцентричний, аксіологічний, технологічний.

Обґрунтовано стратегію особистісно-професійного розвитку майбутніх педагогів і компоненти: ціннісно-особистісний, пошуково-дослідницький, навички XXI століття, рефлексійний.

Досліджено професійне навчання як необхідний етап професіоналізації у студентському віці, що здійснюється у навчально-професійній діяльності. Те, які саме мотиваційні чинники, зовнішні чи внутрішні, визначають цю діяльність, залежить від її цінності для студентів. Педагогічна взаємодія розглядається як система роботи, спрямована на розвиток внутрішньої мотивації суб'єктів, що у поєднанні з психологічною атмосферою, яка створюється в системах «викладач – студент» та «студент – студент», здатна забезпечувати саморозвиток майбутніх фахівців, їхню автономність, компетентність й особисту відповідальність за результати виконання навчально-професійної діяльності.

Проаналізовано ціннісно-мотиваційні аспекти педагогічної взаємодії викладача і студентів. Доводиться, що розвиток внутрішньої мотивації та формування почуття компетентності сприяє накопиченню позитивного досвіду вирішення навчально-професійних завдань у процесі ціннісної взаємодії викладача зі студентами. Виокремлено критерії взаємооцінювання навчальних досягнень з метою сприяння ціннісному осмисленню майбутньої професійної діяльності та формуванню професійних компетентностей.

Визначено можливості педагогічного партнерства всіх суб'єктів освітнього процесу закладів дошкільної та загальної середньої освіти як необхідної умови забезпечення якості освіти дитини; схарактеризовано поняття «формування готовності майбутніх педагогів до організації освітнього партнерства в закладах освіти».

Проаналізовані можливості освітнього середовища закладу вищої освіти, педагогічних дисциплін та педагогічної практики в контексті формування педагогічного партнерства майбутніх педагогів.

Встановлено, що на формування готовності майбутніх педагогів до організації педагогічного партнерства впливають:

- інформатизація освітнього середовища;
- інтерактивна навчальна взаємодія, що ґрунтується на узгодженості суб'єктної діяльності всіх учасників освітнього процесу;
- реалізація педагогічного діалогу як домінуючої форми навчального спілкування, що характеризується відкритістю, де учасники взаємодії виступають у ролі активних суб'єктів;
- створення психологічно комфортної атмосфери, довіри, розвиток пізнавальної активності за допомогою ситуацій успіху.;
- розподіленого лідерства між учасниками освітнього процесу.

Визначено критерії (світоглядний, діагностичний, змістовий, процесуальний), показники та рівні готовності майбутніх педагогів до організації педагогічного партнерства у закладах ЗДО та ЗЗСО.

Вдосконалено змістово-понятійну структуру людинознавства як навчальної дисципліни з метою формування антропоцентричного світогляду у майбутніх педагогів.

Обґрунтовано сутність процесу професійного самовдосконалення та його залежність від ціннісних орієнтацій, самооцінки, самоаналізу, мотиваційних компонентів особистості, внутрішньої потреби у саморозвитку.

Охарактеризовано мотиваційну складову особистісно-професійного розвитку студентів у перебігу навчальних (психолого-педагогічних) практик.

Визначено три групи мотивів професійного самовдосконалення (особистісні мотиви, педагогічні мотиви, соціальні мотиви).

Проаналізовано змістовий і процесуальний напрями професійної підготовки педагога в Україні та ЄС з метою розроблення процесуальної моделі та оптимізації змісту цієї підготовки з урахуванням сучасних освітніх інновацій у галузі вищої педагогічної освіти.

Виявлено суперечності між:

- потребою сучасного українського суспільства у випереджувальному розвитку освітньої системи в цілому та закладу вищої освіти як її складника зокрема, відсутністю наукових напрацювань із проблеми професійної підготовки педагога в умовах євроінтеграції;

- потребою освітнього ринку у висококваліфікованих педагогах, здатних функціонувати в умовах європейської інтеграції, та недостатньою умотивованістю молоді щодо вибору педагогічної професії, що обумовлено соціальним та економічним підґрунтям;

- необхідністю неперервної модернізації професійної підготовки педагогах та готовністю системи вищої педагогічної освіти України реагувати на інноваційний характер змін у глобальному освітньому просторі.

У процесі реалізації завдань I етапу дослідження визначено тенденції підготовки педагога в Україні та ЄС, відмінності у реалізації:

- Запровадження відбору претендентів, мотивованих стати педагогами: відбір на етапі вступу до ЗВО; відбір на етапі допуску до роботи вчителем.
 - Урізноманітнення шляхів здобуття педагогічної спеціальності: бінарна модель професійної підготовки; унітарна модель
-

професійної підготовки; диференційована модель професійної підготовки.

- Диджиталізація професійної підготовки педагога: упровадження уніфікованої цифрової рамки компетентностей педагога, автономія ЗВО у визначенні цифрових компетентностей педагога.
 - Посилення практичної підготовки майбутніх педагогів: упровадження паралельної моделі професійної підготовки; упровадження послідовної моделі професійної підготовки.
 - Упровадження інтегрованого навчання в освітні програми: інтегрування на основі ПРН та логіко-структурної матриці; інтегрування вивчення теоретичних дисциплін та практики.
-

II етап
Теоретико-моделювальний
(2018 – 2019 рр.)

Досліджено аксіологічні ідей українських і зарубіжних філософів, педагогів, психологів щодо освіти людини. Розкрито психологічні, дидактичні, естетичні, етичні детермінанти багатовимірної педагогічної діяльності.

Висвітлено результати емпіричного пошуку, що засвідчують нагальну потребу в обґрунтуванні засадничих аксіологічних людинотвірних ідей і впровадження їх у практику підготовки педагога.

Розроблено авторську технологію особистісно-професійного зростання педагогів «Self-book» – організаційно-дидактичний інструментарій, який уможливорює реалізацію цілей особистісно-професійного розвитку майбутніх педагогів на всіх етапах освітнього процесу (автори: Г.Іванюк, О.Венгловська, Л.Куземко, І.Новик). Визначено мету та цілі технології особистісно-професійного зростання педагогів «Self-book», що ґрунтується на гуманістичній, особистісно-орієнтованій філософській основі та провідних методологічних підходах - антропоцентричному, аксіологічному, компетентнісному, системному, діяльнісному, синергетичному.

Обґрунтовано орієнтацію технології «Self-book» на особистісні сфери студента – ціннісно-мотиваційну, особистісно-професійну, пошуково-дослідницьку, формування навичок XXI століття, рефлексійну.

Виокремлено домінуючі методи (розвитку та саморозвитку, особистісно-проективні, дослідницькі) та організаційні форми (індивідуальні, групові; аудиторні й позааудиторні (дистанційне навчання, змішане навчання)). Уточнено домінуючі засоби технології Self-book, а саме: платформа особистісно-професійного розвитку, педагогічна майстерня особистісно-розвитку, щоденник «Self-book особистісно-професійного зростання майбутнього педагога», ІКТ,

освітнє середовище, електронне «Портфоліо особистісно-професійного зростання студента; ведення Блогу, як форми самоаналізу.

Уточнено цілі технології особистісно-професійного розвитку Self-book, що спрямовані на формування в майбутніх педагогів усвідомленої мотивації до самопізнання, визначення траєкторії саморуху для особистісно вмотивованого професійного зростання, що ґрунтується на провідних культурних, соціально-громадянських цінностях і актуальних для часу професійних стандартах.

Розроблено та впроваджено в освітній процес платформу особистісно-професійного розвитку майбутнього педагога на базі Центру самопізнання і саморозвитку, програму майстерні особистісно-професійного саморозвитку педагога, щоденник та блог особистісно-професійного зростання, особистісно-проективний інструментарій, започатковано діяльність майстерні особистісно-професійного розвитку.

За результатами міждисциплінарного дискурсу, відповідно до визначених концептів (антропологічний, аксіологічний, технологічний) удосконалено контент психолого-педагогічних дисциплін спеціальності «Дошкільна освіта», «Початкова освіта» першого освітнього рівня «бакалавр» (Є. Антипін, І. Мельник, О. Мойсак). Розроблено контент анатомічних, психологічних та педагогічних знань інтегрованої навчальної дисципліни «Людинознавство». Зміст навчальної дисципліни «Людинознавство» збагачено завданнями, що спрямовані на формування у студентів умінь проектувати освітню діяльність (власну та дитини). Упроваджено використання різного роду інтелект карт, схем, візуалізацій. Виокремлено структуру здоров'язбережувальної компетентності студентів педагогічних спеціальностей та індикатори компонентів (фізичного, психічного та соціального здоров'я). Розроблено діагностичний інструментарій та проведено діагностику психологічного та психосоціального компонентів здоров'язбережувальної компетентності

студентів 1 курсу спеціальностей «Дошкільна освіта» та «Початкова освіта».

Досліджено особливості самоефективності студентів-першокурсників (О. Музика). Проаналізовано структуру та можливості розвитку окремих компонентів самоефективності у навчально-професійній діяльності; ціннісно-мотиваційні чинники професіоналізації студентів.

Обґрунтовано застосування тесту СЖО (Д. Леонт'єв) і Шкали самоефективності (Р. Шварцер, М. Єрусалем) для отримання дослідницьких даних, які кореспондуються з розумінням особистісних цінностей як результатів персонального досвіду у сфері задоволення власних потреб, що конкретизується у параметрах локусу контролю (Я і життя), у результатах життя і задоволеності ними, та у тенденціях до розвитку, закріплених у життєвих цілях.

Описано результати емпіричного дослідження та робляться припущення про інтер- та інтра суб'єктні умови для включення самоефективності у ціннісно-мотиваційні регуляційні процеси, що сприяють професіоналізації студентів.

Визначено сутність самоефективності, що розглядається як ціннісне утворення, що є внутрішнім регулятором саморозвитку професійних здібностей студентів.

Розроблено ціннісно-мотиваційну модель процесу професіоналізації майбутніх педагогів (система особистісних цінностей, навчально-професійні цінності, внутрішня мотивація професійного саморозвитку, професійна ідентифікація, близькі навчально-професійні цілі, далекі професійні цілі).

Розроблено психологічну методику «Профіль самоефективності студентів» (Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 100028, психологічна методика «Профіль професійної самоефективності студентів» (2020), автор О. Музика). На основі дослідницьких результатів

оновлено змістове наповнення та організація й проведення адаптаційних тренінгів для першокурсників.

Схарактеризовано складові реалізації партнерської взаємодії педагогів в закладах дошкільної та загальної середньої освіти: вивчення освітніх та соціокультурних потреб (Н. Голота, А. Карнаухова).

Впроваджено у зміст навчальних дисциплін «Дидактика початкової школи», «Педагогічне партнерство» технології ситуативного моделювання, діалогового підходу та діалогових, особистісно орієнтованих, комунікативних технологій «короткі інтерпретації», «оціночні», «креативні», «рольові стереотипи», «секретні моделі», «сторителлінг», «ініціативні».

Доведено вплив педагогічних практик на формування у студентів прагнення до самовдосконалення (А. Січкач, В. Дем'яненко). Обґрунтовано умови, що забезпечують формування внутрішньої мотивації до професійного самовдосконалення студентів в ході різних видів педагогічних практик:

- створення уявлень про модель особистості успішного професіонала з обраного фаху; через самопізнання - розвиток позитивної «Я-концепції»;
- теоретична обґрунтованість змісту різних видів практик та розроблення методичних рекомендацій щодо виконання завдань;
- вибір базових установ, що відповідають сучасним вимогам організації освітнього процесу;
- залучення студентів до психолого-педагогічних досліджень під час різних видів педагогічних практик;
- включення до змісту практик завдань з формування рефлексії на ряду із навчальними та методичними;
- педагогічна підтримка, системність контролю та об'єктивність оцінки результатів практики.

оновлено контент навчальних програм педагогічних практик. До змісту практик уведено модулі: організаційний, дослідницький,

проектувальний, рефлексійний, завдання яких спрямовані на особистісно-професійний розвиток майбутніх педагогів. У зміст практик уведено завдання, що спрямовані на: вивчення власних мотивів особистісно-професійного розвитку, розроблення портрету дитини дошкільного віку та учня початкової школи; здійснення психолого-педагогічного супроводу дитини в закладах дошкільної та початкової освіти.

Обґрунтовано теоретичні засади реалізації дидактичної полістратегіальності професійної підготовки дошкільного педагога.

Визначено напрями модернізації професійної підготовки дошкільного педагога: процесуальний: діджиталізація (мобільні технології; хмарні технології; віртуалізація; доповнена реальність); оптимізація та оновлення форм взаємодії з учасниками освітнього процесу (впровадження рефлексійних кіл, віртуальних екскурсій та подорожей, дидактичних квестів, ігрових технологій, виїзних занять тощо); залучення стейкхолдерів до розробки ОП та РНП, оцінки результатів фахової підготовки дошкільних педагогів; посилення практичної підготовки, єдність формування «hard & soft skills»; змістовий:

Оновлено зміст фахової підготовки з урахуванням запитів соціуму (інклюзивна освіта, педагогізація батьків) та особливостей дітей XXI ст. (зміна пріоритетів у каналах комунікації, кліпове мислення, багатозадачність, нетерплячість, нестійка увага); інтеграція змісту навчальних дисциплін, введення в освітній процес, на основі вивчення досвіду країн ЄС, інноваційних методів, методик та технологій, посилення ціннісної та культурологічної складові в змісті навчальних дисциплін.

Осучаснено методологію науково-практичного супроводу підготовки майбутніх дошкільних педагогів, що базується на компетентісному, практико-орієнтованому, дослідницькому підходах, принципу інтеграції, філософії (принципах і цінностях) Європейського

простору вищої освіти, програми студентоцентрованого навчання (student centered approach); визначено стратегічні вектори фахової підготовки, які спрямовані на формування і розвиток у здобувачів вищої освіти академічної доброчесності, інтеграцію змісту навчальних дисциплін, посилення етико-естетичної складової фахової підготовки, практикоорієнтованість навчання, технологізацію та інформатизацію освітнього процесу, орієнтованість методів викладання на розвиток лідерських якостей, критичного мислення, відповідальності і самостійності студентів в процесі здобуття освіти, формування готовності до життя в постійно змінюваних умовах соціуму та передбачали максимальну придатність майбутніх дошкільних педагогів до працевлаштування (Employability); покладено в основу освітнього процесу філософію синергетичного бачення цілісності життя та футуристичної спрямованості змісту фахової підготовки. Синергія була реалізована через наскрізну інтеграцію змісту навчальних дисциплін, а футуристична спрямованість – шляхом використання інноваційних технологій та моделювання варіативності освітнього процесу з дітьми на основі вивчення їхніх психологічних особливостей; визначено та враховано принципи побудови змісту навчальних та робочих програм: наступності, послідовності, інтегративності та системності для усунення дублювання навчального матеріалу; підготовлено нові та відкореговано зміст діючих програм педагогічної практики.

Розроблено: систему методів формування сучасного «ціннісно-сміслового» портрету дошкільного педагога (*Волинець К.І.*); систему формування управлінської компетентності майбутніх керівників дошкільної освіти в ЗВО (*Пономаренко Т.О.*); систему організації та проведення педагогічної практики в інклюзивних групах, вимоги до виконання завдань та критерії оцінювання (*Вертугіна В.М.*); впроваджено технологію розвитку критичного мислення – «6 способів дій» Е.де Боне, «Метод ПРЕС» (PRES — Position, Reason, Example,

Solution), ситуаційного аналізу, дискусії, ділові ігри, сенкан тощо (Беленька Г.В.); авторську технологію образотворення в арт-освіті дітей дошкільного віку (Половіна О.А., Кондратець І.В.); технологію підготовки майбутніх магістрів з дошкільної освіти до інноваційної професійної діяльності – інтеграція технологій проблемного, евристичного, проєктного, контекстного, інтерактивного, змішаного навчання з використанням цифрових технологій (Козак Л.В.); інтерактивну технологію формування мовленнєвої компетентності (Кондратюк С.Г.); технологію підготовки бакалаврів дошкільної освіти до здоров'язбережувальної діяльності – інтеграція технологій проблемного навчання, ігрового навчання, пояснювально-ілюстративного навчання, інтенсифікації навчання на основі опорних схем і знакових моделей (Гаращенко Л.В.); стратегію поетапного формування дослідницьких умінь майбутніх фахівців з дошкільної освіти (Волинець Ю.О.);

Систематизовано банк інноваційних технологій підготовки дошкільного педагога в Україні та ЄС, що складається з трьох блоків: інноваційні технології, ретронувації та інновації зарубіжного досвіду, інноваційні форми і методи навчання.

До першого блоку увійшли: фреймовий спосіб подання знань (автор – американський дослідник Марвін Мінський), кокологічні ігри для самопізнання й самооцінки (японський автор РиссеІсамуСайто), коучингові запитання (автор – американський дослідник В. Тімоті Голві), арт-практики (автор – український психотерапевт О. Тараріна), мнемотехніка (автор – український дослідник Г.Чепурний), психолого-педагогічного проєктування (С. Ладивір, Т. Піроженко), художнє слово та дитяче мовлення (Н. Гавриш), технологія розвитку критичного мислення, «6 пар взуття способів дій» Е.де Боне, «Метод ПРЕС» (PRES - Position, Reason, Example, Solution), ситуаційного аналізу, дискусії, ділові ігри, сенкан, технологія образотворення в артосвіті дітей дошкільного віку,

система організації та проведення педагогічної практики в інклюзивних групах, вимоги до виконання завдань та критерії оцінювання, а також *цифрові технології*: *квестові* - «Кінодидактика» (мультфільми про особливих людей), прийоми складання сінквейнів та сенканів), *Wordart*, створення буктрейлерів різного типу, створення коміксів, *storytelling*, словничків), *Coggle.it* (для ментальної карти, дерева цілей); *Padlet* (для збору методичних матеріалів); *Prezi* (для презентацій); *Learningapps* (для створення дидактичних ігор); *Powtoon* (для створення мультиків); *Mindmeister* (для планування проєкту) *Ourboox* (для створення книг).

До другого блоку були включені: технологія музично-ритмічного виховання Еміля Жак-Далькроза (Швейцарія), технологія національного музичного розвитку Золтана Кодая (Угорщина), технологія Карла Орфа «Шульверк», технологія «Музейна педагогіка» Карла Фрізена, технології «Münster» та «Duisburg»(Німеччина), технологія розвитку творчості «Emilia Reggio» Лоріса Малагуцци (Італія), технологія Франсуази Барб-Галль «Інтрига мистецтва живопису», технологія Марі-Луїзи Аучер «Співаючий пологовий будинок (Франція), технологія вільного малювання (досвід закладів освіти Чехія), технологія «Виховання талантів» Сініті Судзукі, технологія «Ірорітай», технологія Сумі-еすいほくが, технологія «Уроки милування» (Японія); проєкт BASIC та громадський рух «ART AND EDUCATION». Пріоритет – мистецтво як базисна навчальна дисципліна, що забезпечує баланс між емоціями та інтелектом. Організації процесу колективного розв'язання проблем у групі, який керується фасилітатором (Дуглас Браунас Браун, Джон Еллер та ін.), Сократівський метод критичного читання, Метод «РАФТ» (США, Австрія), метод вільної групової дискусії (Кіпр); міжпредметний принцип навчання, запровадження інтегрованих курсів.

До третього блоку банку інновацій були віднесені інноваційні форми і методи навчання: серфінг студентами навчальних матеріалів у

бібліотеці та он-лайн; складання резюме прочитаних матеріалів; навчання постановці і вирішенню проблем, проведення мініресерчінгу, написання звітів, письмових робіт тощо; групова онлайн-робота в ході семінарсько-практичних занять над проектом, проблемою; конструктивна критика інших, урахування критичних зауважень колег і самооцінювання; цифрові карти, картографічні онлайн сервіси, аерокосмофотоплакати, шарові карти електронні картографічні посібники з метою урізноманітнення способів подання інформації та інтегрованого підходу, розвитку інформаційної, мовленнєвої, хронологічної, логічної, аксіологічної, просторової компетентності. комунікативні тренінги для розвитку управлінської комунікації та евристичні методи для розвитку творчих здібностей магістра

Розроблено ротаційну модель виробничої практики для студентів ОПІ 012.00.01 Дошкільна освіта. Ротаційною ця модель є тому, що впродовж навчального року відбувається ряд ротацій – зміна студентами місця / закладу педагогічної практики. Згідно класифікації моделей Стейкера та Хорна, створеної у 2012 році, за ротаційної моделі навчання студенти мають послідовно пройти всі станції (в нашому варіанті – заклади), поступово формуючи фахові компетентності і розвиваючи свої професійні навички. Ця своєрідна педагогічна інтернатура триває весь навчальний рік. Експериментальною програмою було передбачено розгалужену систему баз закладів освіти, практику в яких студенти проходять поетапно: державні дошкільні заклади – початкова школа – приватні заклади освіти – альтернативні заклади освіти – спеціалізовані заклади – позашкільні заклади. Таким чином майбутні педагоги актуалізують фахові знання, відшліфовують практичні навички і формують цілісну систему уявлень про можливості професійної діяльності та саморозвитку в різних закладах освіти.

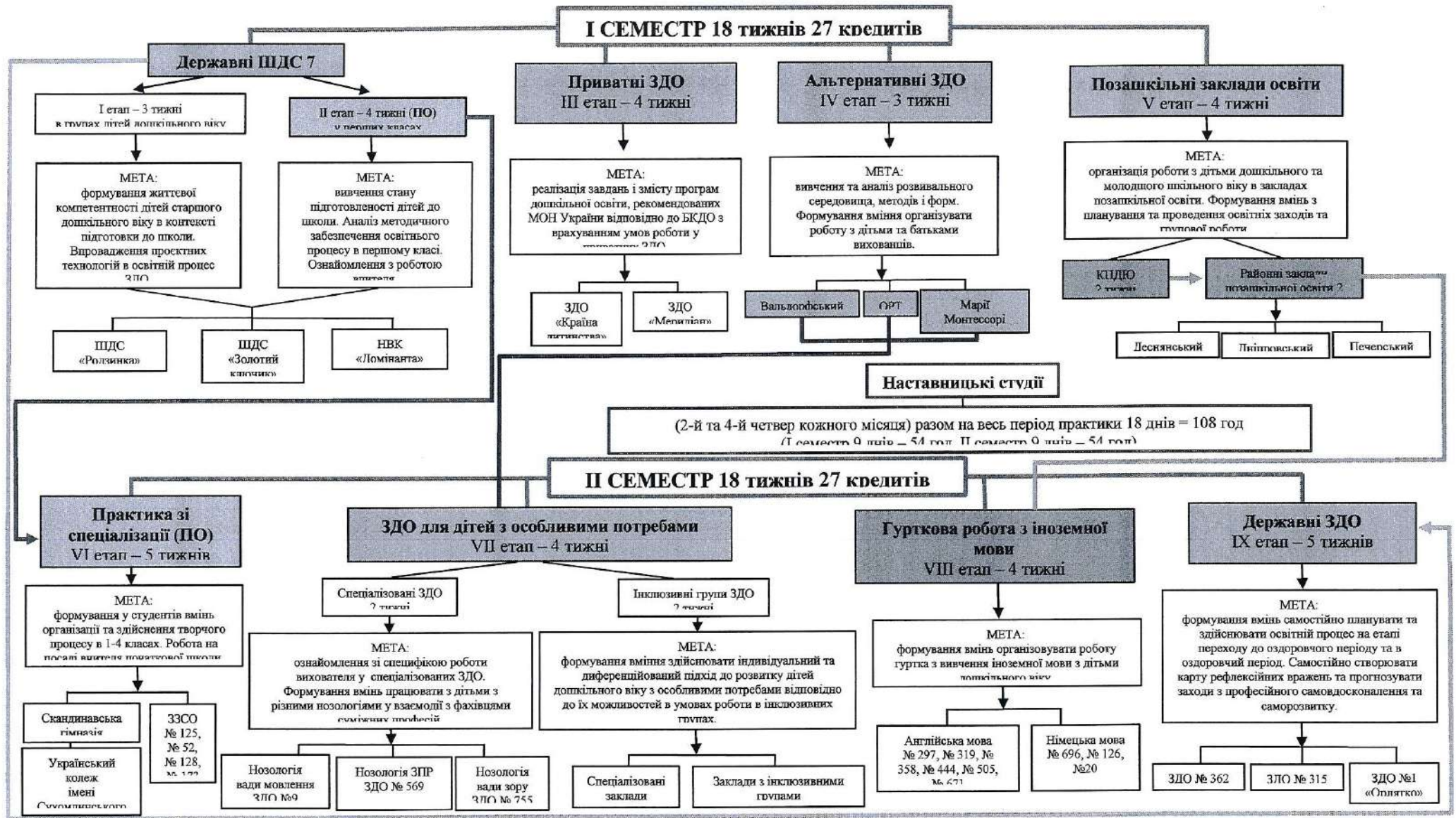

Рис. 1. Ротаційна модель виробничої практики IV курсу, ОПІ 012.00.01 Дошкільна освіта (автори: О. Котенко, Г. Беленька, О. Половіна)

Розроблено зміст культурологічної складової та розвитку професійної майстерності майбутніх педагогів з використанням культурно-історичного потенціалу столиці та України.

Розроблено зміст навчальних занять, семінарів, практичних, конференцій, модульних контрольних робіт, заліків на базі ЗДО.

Визначено змістово-технологічний інструментарій професійної підготовки дошкільного педагога в умовах євроінтеграції (ОПП 012.00.01 Дошкільна освіта, РПНД, програми практик, дистанційний інструментарій (ЕНК), розроблено авторську технологію «МРіО» («Мистецька рефлексія та образотворення») (О.Половіна, І.Кондратець).

Обґрунтовано теоретичні засади реалізації полістратегіальності професійної підготовки учителя початкових класів в умовах євроінтеграції. Полістратегіальні тенденції розглядаємо через чотири змістові лінії: філософську, нейрофізіологічну, психологічну й педагогічну. Філософською змістовою лінією акцентовано увагу на законі відтворення суспільства та на відтворенні людини як Людини освіченої, наділеної такою якістю, як освіченість (уміння адекватно та відповідально діяти в умовах постійних змін та розширення знань). У контексті нейрофізіологічної змістової лінії значущими постають нейропсихічні основи здійснення людиною неперервної освіти. Адже рівень розвитку мислення залежить як від швидкості оброблення інформації в сенсорних системах мозку, так і від генетично переданої та набутої людиною різноманітності ознак і образів у вигляді кодованої інформації, яка зберігається в нейроструктурах пам'яті. Психологічною змістовою лінією акцентовано увагу на становленні й структуруванні індивідом власного внутрішнього світу протягом усього життя, який як об'єктивно-суб'єктивна цілісна реальність виявляється у часовому й просторовому вимірах, характеризується саморозвитком (самоорганізацією) як атрибутивною ознакою. Відповідно, освіта впливає на внутрішній світ людини й виявляється в русі – від прийняття чи формулювання мети до її

досягнення, від незнання до знання, від некомпетентності до компетентності. Педагогічна складова полістратегіальних тенденцій розглядається через зміст освіти як аналог соціального досвіду та характеризується постійними змінами, що відображаються в змісті освіти з урахуванням можливостей тих, хто навчається (І. Лернер); самоцінність (В. Кремень); цілеспрямований послідовний процес, що супроводжує все людське життя, а і як закономірність суспільного розвитку, у якому процес освіти кожного індивіда є самоцінністю й основним ресурсом створення справді гуманістичного суспільства (В. Олійник); людинотворча функція освіти (С. Гончаренко).

Визначено загально-спрямувальні напрями модернізації професійної підготовки вчителя початкових класів в Європі та Україні, а саме: розроблення змістово-технологічного інструментарію (освітньо-професійні програми, навчальні плани, робочі навчальні програми, програми практик, ротаційна модель виробничої практики); застосування сучасних освітніх технологій в освітньому процесі під час навчання у Центрі саморозвитку та самопізнання, Медіацентрі педагога (іноземна мова), Навчальній лабораторії творчої педагогіки, Центрі інноваційних освітніх технологій (ICR-клас); поєднання очного та дистанційного навчання (розроблення цифрового інструментарію, контенту електронних навчальних курсів, застосування освітнього середовища м. Києва); організація партнерства між Педагогічним інститутом Київського університет імені Бориса Грінченка та закладами вищої педагогічної освіти, закладами загальної середньої освіти, районними відділами освіти, центрами професійного розвитку педагогічних працівників, громадськими освітніми організаціями (практичні заняття на базах закладів загальної середньої освіти, партнерські заняття, залучення вчителів початкових класів НУШ, переможців премії Global Teacher Prize Ukraine до гостьових лекцій, взаємодія зі стейкхолдерами).

Систематизовано інноваційний освітній інструментарій підготовки вчителів в Україні та ЄС: форми, технології, методи, засоби. З'ясовано, що професійна підготовка вчителя початкової школи розглядається в країнах Європи як:

1) спосіб:

- спосіб забезпечення суспільства висококваліфікованими конкурентоспроможними кадрами;
- один із ймовірних способів посідання лідерської позиції у світовому економічному просторі, що, у свою чергу, забезпечуватиме інноваційний розвиток економіки й суспільства;

2) засіб:

- засіб реалізації євроінтеграційних процесів в освіті, зокрема: побудови єдиного європейського простору та виміру освіти;

3) процес:

- процес, що здійснюватися з урахуванням реформаційних перетворень початкової школи, спричинених соціально-економічним розвитком країни;
- процес, що вибудовується на основі розроблення нових концептуальних підходів, які стосуються як розвитку початкової освіти, так і професійної підготовки вчителів, котрі реалізовуватимуть інноваційні перетворення в початковій школі;
- процес, яким передбачено якісний перехід від інструктивних до конструктивних методів навчання, орієнтованих на активну творчу та самостійну діяльність студентів, зокрема, виконання дослідницьких завдань, розв'язання проблемних ситуацій, участь у диспутах, виконання творчих робіт тощо.

Модернізованим змістом професійної підготовки вчителів початкової школи в країнах Європи передбачено:

1) переорієнтацію навчальних програм відповідно до європейських

стандартів, спрямованих на посилення інтеграції теоретичних дисциплін педагогічного циклу;

2) підвищення уваги до: а) методичної підготовки; б) педагогічної практики.

Професійна підготовка вчителів початкової школи зазнає модернізації і як процес, що здійснюється в країнах Європи.

Модернізаційні процеси:

- спрямовано на забезпечення широкого діапазону спеціальних знань, набуття практичного досвіду, забезпечення неперервності професійної підготовки вчителів початкової школи;
- підпорядковано меті постійного зростання й розвитку професійних навичок та вмінь учителів початкової школи;
- реалізовано у тісній співпраці університетів зі школами та місцевими органами освіти, які відповідають за професійну підготовку вчителів.

У країнах Європи серед основних форм організації навчання студентів домінують лекція, семінар, дискусія, самостійна робота, лабораторна робота, практична робота. Вибір методів викладання узгоджується з метою і завданнями освітнього процесу. Так, наприклад, в Австрії серед форм і методів організації навчання переважають лекція, тренінг, тьюторське (індивідуальне) заняття, консультаційне заняття, семінар у невеликих групах, практичне заняття, проєкт, практика, моделювання, рольові та дидактичні ігри, драматизація, дебати, мікровикладання, аналіз ситуацій, евристичні, мозковий штурм, дискусія, дослідницьке завдання, проблемне навчання; на Кіпрі - лекція (очна / дистанційна), чат, відеочат, форум, письмовий іспит, методична консультація, практика, моделювання (педагогічної діяльності), спостереження у шкільному середовищі, дискусія, розв'язання проблемних ситуацій; в Німеччині - лекція, семінар, тренінг, колоквиум, практика, самостійна робота, консультації (тьюторіал), дистанційне навчання, проєкт, кооперативний, проблемний, ситуаційний,

дослідницький, рефлексія; у Фінляндії - лекція, семінар, просемінарська робота, есе, практичне заняття, консультація, самостійна робота, практика, проблемне заняття, проєктна діяльність, традиційні методи, альтернативні методи, інноваційні, наочні та практичні, ділова гра, драматико-педагогічний метод, метод ток-шоу, метод мікрофону, метод «кейс-стаді»; у Франції - лекція з проблемною ситуацією, семінар, самостійна робота, практичне заняття, практика, дискусії, вправи (діалогічного характеру, експериментальні), аналіз педагогічних ситуацій, проблемні методи, метод демонстрації відеофільмів, моделювання, мікровикладання, рольові ігри, методика «Двійник» (фр. Le Sosie); у Польщі - dystansowe e-learning, лекція, семінар, практичні заняття, дистанційне навчання, інформаційний та проблемний виклад, пояснення, дидактична гра (ситуаційна), дидактична дискусія, вправи, перегляд фільмів / телепередач, методи проблематизації, продукування ідей, методи розвитку аналітичного мислення, дослідницькі, евристичний метод.

Серед методів контролю результатів навчання перевага надається письмовим роботам, письмовим екзаменам та проведенню тестування. Проведення практики в освітніх закладах Європи реалізовується з дотриманням принципу неперервності, що, у свою чергу, спричинює організацію практики як системи, складники якої реалізуються на кожному році студентського навчання.

Також у країнах Європи значну увагу приділено запровадженню моніторингу й оцінці ефективності системи професійної підготовки вчителя початкових класів. Зазначене реалізується на основі гнучких моделей фахової підготовки майбутніх учителів початкової школи, тобто на основі реалізації індивідуальної освітньої траєкторії. Зокрема в країнах Європи передбачено:

- розроблення та впровадження критеріїв і форм перевірки якості професійної підготовки вчителів, застосування яких спрямоване на вдосконалення освітнього процесу;
- забезпечення державно-громадського контролю за якістю підготовки вчителів;
- інформування суспільства про ефективність професійного навчання вчителів, здійсненого у тому чи іншому закладі вищої освіти;
- розвиток академічної мобільності, що забезпечує збагачення змісту педагогічної освіти у контексті залучення викладачів і студентів до участі в європейських програмах із метою: активізації й поглиблення вивчення європейського досвіду; пошуку шляхів розв'язання актуальних проблем, які стосуються поліпшення якості шкільної й педагогічної освіти.

Процес оцінювання професійної підготовки вчителя початкової школи в країнах Європи здійснюється з використанням таких критеріїв, як: ґрунтовність володіння знаннями з фундаментальних дисциплін, які створюють ядро Національного курикулуму освіти; сформованість умінь управляти власними діями під час здійснення педагогічної діяльності (зокрема це дії з планування, моніторингу і оцінювання, викладання й керування освітнім процесом у класі) та організувати й управляти навчальною діяльністю учнів.

Розроблено процесуальну модель нової стратегії підготовки педагога в умовах євроінтеграції (автор Т.Мієр), що складається з блоку теоретичних засад, блоку педагогічних засобів та результативного блоку. Блок теоретичних засад включає такі структурні компоненти: мету (професійно-особистісний та результативно-резонансний напрями поліпарадигмальної стратегії підготовки педагога в умовах євроінтеграції); полістратегіальні тенденції (змістові лінії: філософська, нейрофізіологічна, психологічна, педагогічна); поліпарадигмальність

педагогічної реальності (антропологічна парадигма, студентоцентризм, парадигма сталого розвитку); наукові підходи (системний, особистісний, ціннісно орієнтований, середовищний, діяльнісний, дослідницький, компетентнісний, матрично-тестовий); принципи (гуманізації, розвитку, поточного діагностування, перманентного цілепокладання, доцільного різноманіття педагогічних засобів, полісуб'єктної взаємодії, практико орієнтованого навчання, міжнародної академічної мобільності); напрями поліпарадигмальної стратегії підготовки педагога в умовах євроінтеграції (професійно-особистісний, результативно-резонансний). Блок педагогічних засобів включає засоби професійно-особистісного розвитку викладача (навчання в НДЛ та ННЦ за різними модулями, міжнародне стажування, обмін досвідом відповідно до міжнародних угод, участь у міжнародних проектах / тренінгах, методичні зустрічі професійного зростання, конкурс відкритих занять «Open Space», публікації у НМБ Scopus та Web of Science тощо) та засоби професійно-особистісного становлення студента (навчання за оновленими ОПП; щорічне цільове проходження різних видів педагогічних практик; формування ЗК, ФК у Центрі самопізнання та саморозвитку, Центрі інноваційних освітніх технологій, удосконалення практичних умінь у Навчальній лабораторії творчої педагогіки, на базах державних та приватних ЗЗСО, академічна мобільність). Результативний блок складається з продуктів матеріальних (ОПП, РПНД, підручники, навчальні посібники, ЕНК, авторські методики, моделі, тренажери, ротаційна модель та дидактичний супровід педагогічної практики, наставницькі сесії, монографії) та продуктів нематеріальних (персональний освітній простір розвитку студента, який формується із засобів професійно-особистісного становлення відповідно до індивідуальних здібностей, інтересів, потреб, можливостей, досвіду).

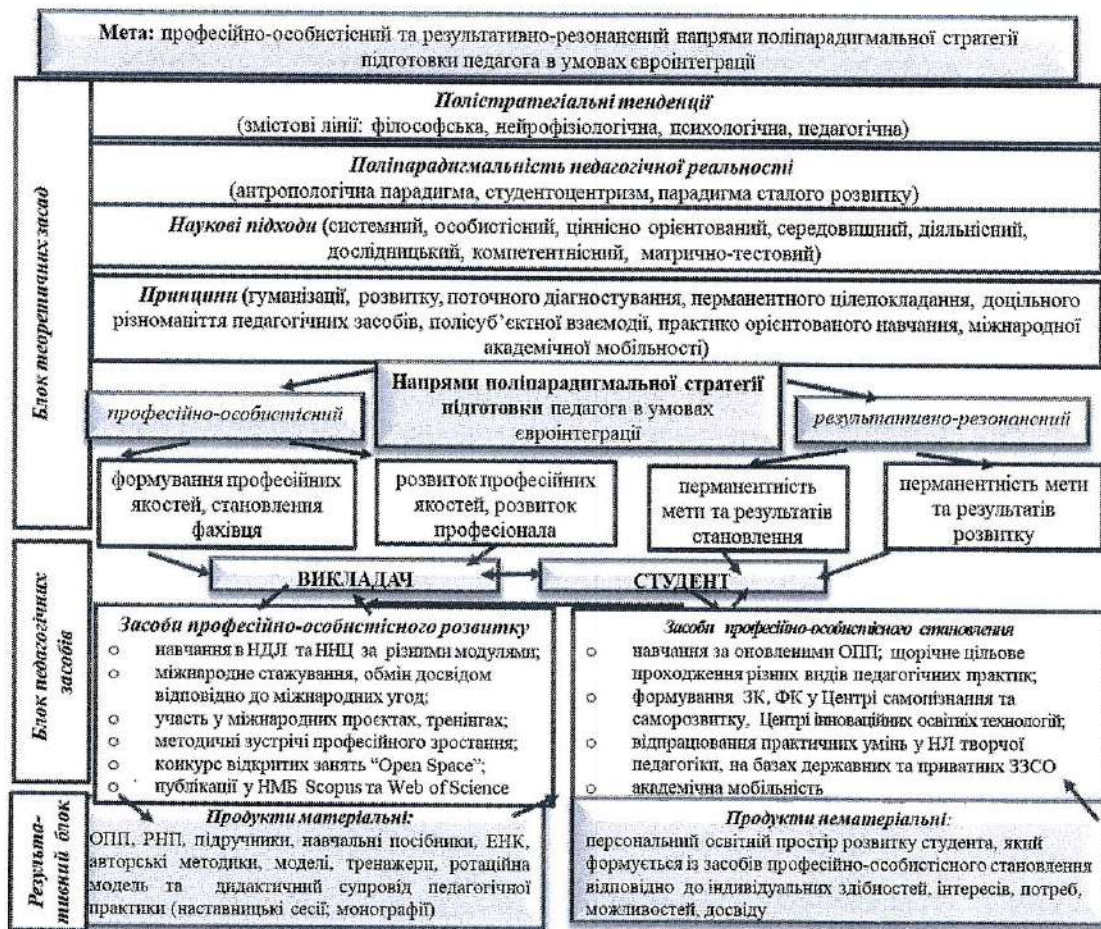

Рис.2. Процесуальна модель поліпарадигмальної стратегії підготовки педагога в умовах євроінтеграції (автор Т. Мієр)

Розроблено структурно-функціональну модель професійно-особистісного становлення вчителя початкових класів (автор О. Ліннік), що включає мету (сформувати професійні та особистісні компетентності педагога з урахуванням загальноєвропейських цінностей та підходів); принципи (гуманізації, розвитку, поточного діагностування, перманентного цілепокладання, доцільного різноманіття педагогічних засобів, полісуб'єктної взаємодії, практико орієнтованого навчання, міжнародної академічної мобільності); загальноєвропейські цінності (демократія, право, толерантність, рівність, взаємоповага, здоров'язбереження, милосердя); методологічні підходи (полікультурний, системний, аксіологічний, особистісно-орієнтований, середовищний, суб'єкт-суб'єктний, контекстний, компетентнісний, діяльнісний, матрично-тестовий); зміст (розроблення ОПП та НП з урахуванням

європейських цінностей та підходів, розроблення РПНД, модулів, навчальних матеріалів на основі європейського досвіду, створення професійного контексту (моделювання кейсів та контекстів для навчання студентів), розроблення нових підходів до наукової роботи зі студентами з урахуванням загальноєвропейських цінностей, розроблення програм навчальної та виробничої практик з урахуванням загальноєвропейських цінностей та підходів, цифровізація освітнього процесу (створення електронного навчального контенту). Окрім того, модель розкриває технології та методичний інструментарій для реалізації напрямів (авторська технологія «Біла лабораторія» («WhiteLab»); педагогічна взаємодія, дидактико-технологічний інструментарій: метод організації навчання на основі трьох видів ситуацій М. Броудлі, метод сторітелінг Д. Армстронга, метод моделювання; техніки «Шість цеглин», методика «Гра по-новому» та «навчання по-іншому»; метод аналізу медіатекстів для соціального життя за трикутником вивчення медіа Едді Діка, методика «Соціальні ігри Карла Фопеля»; формувальне оцінювання; міні-дослідження на основі інтерв'ювання, метод «LabBook» Мак Мілан; інноваційні технології: очно-дистанційне навчання, проблемне навчання, інтегроване навчання, перевернуте навчання, проєктне навчання, адаптивне навчання, гейміфікація, віртуальна, змішана, доповнена реальність та ін.). Важливим структурним компонентом моделі є контекстне середовище (навчання студентів у Центрі саморозвитку та самопізнання, Центрі інноваційних освітніх технологій, Навчальній лабораторії творчої педагогіки, міжнародний контекст (академічна мобільність). Структурний компонент моделі – оцінювання – визначає здійснення оцінювання на основі чітких критеріїв, моніторингу сформованості компетентностей відповідно до напрямів, систему підсумкового оцінювання на основі кейс-методу. Очікуваний результат моделі – це сформовані професійні компетентності майбутнього вчителя початкових класів.

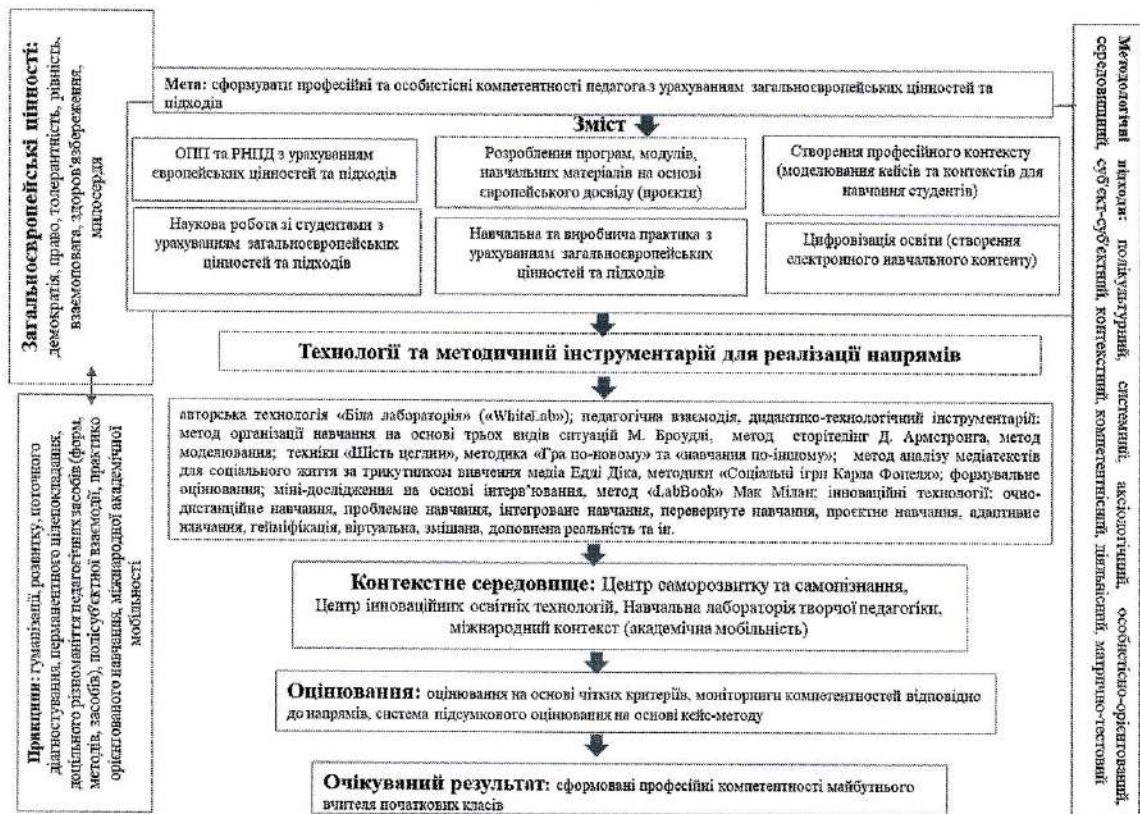

Рис.3. Структурно-функціональна модель професійно-особистісного становлення вчителя початкових класів (автор О. Ліннік)

Розроблено ротаційну модель виробничої практики для студентів ОПП 13.00.01 Початкова освіта (автори О. Котенко, Г. Бондаренко, Н. Вишнівська), що була спрямована на забезпечення готовності майбутнього вчителя початкових класів до реалізації Концепції «Нова українська школа» і Державного стандарту початкової освіти. Нова ротаційна модель виробничої практики (51 кредит) передбачала максимальне занурення (упродовж навчального року) майбутніх педагогів в реальне професійне середовище адаптаційно-ігрового та основного циклів початкової освіти у ЗЗСО різних типів і форм власності (школи-дитячі садки (ШДС), навчально-виховні комплекси (НВК), спеціалізовані школи, інклюзивні класи, приватні заклади освіти); враховувала формування загальних і професійних компетентностей, якими має оволодіти майбутній педагог відповідно до Професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої

освіти»; передбачала здійснення психолого-педагогічного та методичного супроводу студентів, проведення наставницьких сесій, вироблення творчого дослідницького підходу до педагогічної діяльності; створення портфоліо особистісно-професійного зростання студента; поглиблення вмінь реалізовувати сучасні методики, технології навчання освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти, Базового компоненту дошкільної освіти в Україні, застосування різних форм онлайн-комунікації та інструментарію дистанційного навчання; розвиток професійної рефлексії тощо.

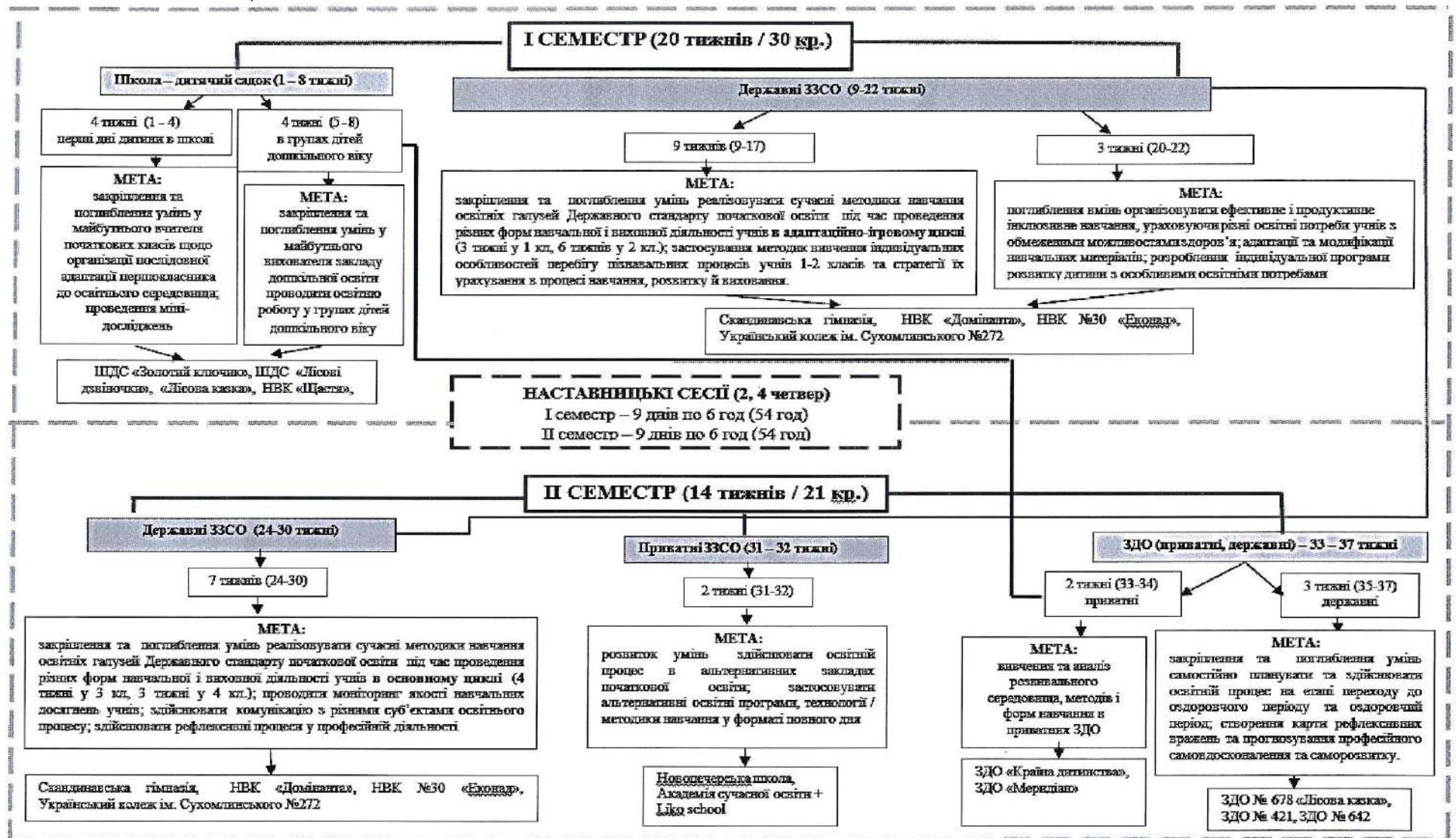

Рис. 4. Ротаційна модель виробничої практики 4 курс, ОПШ 013.00.01 Початкова освіта (автори: О. Котенко, Г. Бондаренко, Н. Вишнівська)

Означена модель виробничої практики реалізує такі підходи, як компетентнісний, студентоцентрований, навчання на дослідницькій основі та враховує фінський досвід організації педагогічної практики, за якої студенти виробляють розуміння освітньої практики в її систематичній міждисциплінарній сутності, а також набувають уміння розробляти, проводити й презентувати власні дослідження практичних і теоретичних аспектів освіти.

Визначено змістово-технологічний інструментарій професійної підготовки вчителя початкових класів в умовах євроінтеграції (ОПП 013.00.01 Початкова освіта першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, РПНД, програми практик, дистанційний інструментарій (ЕНК), розроблено Т.Мієр авторську технологію «Біла лабораторія» («WhiteLab»).

Визначено та обґрунтовано **напрями нової стратегії іншомовної професійної підготовки педагога**: професіоналізація, розширення освітнього простору, диджиталізація освітнього процесу, технологізація освітнього процесу.

Запропоновано наступне визначення: **Стратегія іншомовної підготовки педагога** – послідовний, стійкий план підготовки фахівця до навчання іноземних мов дітей дошкільного та учнів молодшого шкільного віку, який супроводжується системним моніторингом мотивації студентів педагогічних спеціальностей до вивчення іноземної мови; формуванням лінгвістичної, дискурсивної, стратегічної, соціокультурної, методичної компетенцій здобувачів освіти; розвитком технологічних умінь майбутніх педагогів використовувати та створювати власні інноваційні дидактичні продукти; розвитком умінь критичного та аналітичного мислення, кінцевим результатом якого є формування іншомовної професійної компетентності педагога дошкільної та початкової освіти, здатного здійснювати професійну діяльність в умовах парадигмальних змін.

Оновлено нормативну базу, що супроводжує процес іншомовної підготовки майбутнього педагога(розроблено робочі програми навчальних дисциплін для студентів дошкільної та початкової освіти, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: «Іноземна мова з методикою навчання (англійська мова)»; «Іноземна мова з методикою навчання (німецька мова)»; «Іншомовна освіта: Іноземна мова з методикою навчання»; «Інтегрований практичний курс англійської мови»; «Лінгвокраїнознавство»; «Методика навчання дітей іноземної мови»; «Практика усного і писемного мовлення (англійська мова)»; «Сучасні технології навчання іноземних мов у початковій школі»; «Сучасні технології навчання іноземної мови дітей дошкільного віку» та другого (магістерського) рівня вищої освіти: «Професійне спілкування іноземною мовою»).

Адаптовано контент навчальних дисциплін іншомовного блоку відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Організовано групи вирівнювання з іноземної мови.

Розроблено практико-орієнтовні, дослідницькі завдання на основі сучасних педагогічних технологій, які забезпечують індивідуально пошукову роботу студентів і сприяють формуванню їх умінь працювати з інформацією, а саме: правильно обирати, аналізувати, оцінювати, синтезувати та застосовувати у кінцевому продукті. Для досягнення ефективного результату дослідної роботи передбачено проведення консультацій студентів.

Запроваджено електронні навчальні курси дисциплін іншомовного блоку. Розробка методичних рекомендації та змісту електронних навчальних курсів дисциплін лінгвістичного та методичного блоків на основі системи MOODLE інтегрують увесь змістовий контент іншомовної

підготовки майбутніх педагогів та забезпечують їх умови для ефективного дистанційного та змішаного навчання. Однією із переваг роботи в електронних навчальних курсах вважаємо є те, що вправління студентами у виконанні комп'ютерних тестів для самоконтролю забезпечує успішне складання семестрових та підсумкових кваліфікаційних екзаменів. Акцент зроблено на різних типах тестових завдань. Серед типових тестових запитань виокремлюємо: запитання з множинним вибором, істинні / хибні питання, відповідні завдання, завдання з короткою відповіддю, есе, запитання-перетягування, перетягування і перейдіть до картинок, виберіть типи запитань, які відсутні. В результаті впровадження комп'ютерних тестів підвищив рівень неупередженого оцінювання.

З метою реалізації одного з напрямків стратегії іншомовної підготовки педагога - професіоналізації - застосовано міждисциплінарний зміст дисциплін іншомовного блоку. Вибір тематики обумовлений передовим досвідом європейських країн у змісті іншомовної підготовки педагога.

Важливим є дотриманням системного аналізу та моніторингу, що дозволить простежити за динамікою якості цієї підготовки, яка відображається результатах навчальних досягнень студентів. Для об'єктивного оцінювання визначено комплекс вимог до рівня знань, умінь та навичок майбутніх педагогів, які відображено в критеріях оцінювання до кожного виду діяльності, форми роботи та навчальної дисципліни загалом.

Обґрунтовано та розроблено змістово-технологічне забезпечення процесу іншомовної професійної підготовки педагога спеціальностей 012 Дошкільна освіта та 013 Початкова освіта на основі системного, компетентнісного, особистісно зорієнтованого, технологічного, комунікативного та середовищного підходів.

Розроблено змістово-процесуальну модель іншомовної професійної підготовки педагога. Представлена мета - *формування іншомовної професійної компетентності майбутнього педагога в умовах парадигмальних змін* - визначила завдання: підтримка позитивної мотивації студентів; формування системи компетенцій: лінгвістичної, дискурсивної, стратегічної, соціокультурної, методичної; розвиток технологічних умінь майбутніх педагогів використовувати та створювати власні інноваційні дидактичні продукти; розвиток умінь критичного аналізу. Моделлю іншомовної професійної підготовки педагога передбачено системне використання таких технологій як *Blended Learning* (технологія змішаного навчання), *Flipped Classroom* (технологія перевернутого класу / навчання), *Distance Learning* (технологія дистанційного навчання), *Mobile Learning* (технологій мобільного навчання), *Technology 1+1 (1 Pupil – 1 Computer)* (технологія 1+1 (1 учень – 1 комп'ютер)), *Case Study* (технологія кейс-стаді), *Technology of Critical Thinking Development (TCTD)* (технологія розвитку критичного мислення), *CLIL (Content and Language Integrated Learning) Technology* (Технологія предметно-мовного інтегрованого навчання іноземної мови – ПМІН), *Languge Portfolio* (мовне портфоліо), *Methodology Portfolio* (методичне портфоліо).

У процесі іншомовної підготовки майбутніх педагогів обгрунтовано ефективність застосування медіазасобів. Завдяки своїм характеристикам –мультимедійність, інтерактивність, автентичність, комунікативність, продуктивність, мобільність, конвергентність – вони розширюють іншомовне комунікативне середовище; забезпечують інтеграцію різних видів іншомовної діяльності; урізноманітнюють способи організації роботи у процесі навчання іноземної мови, оскільки вони є елементами різних інноваційних технологій, забезпечують формування нових медіанавичок майбутніх фахівців, які є необхідними для повноцінного існування у медійному просторі. Вони комбінують

дослідницькі, технічні навички та навички критичного аналізу інформації, що дозволяє особистості бути вільним користувачем медіазасобів. Обґрунтовано використання цифрових зображень, інфографіки, колажів, коміксів, імодзів, часових ліній, скріншотів, ментальних карт, електронних газет, хмар тегів, графічних зображень взаємозамінного формату (GIF), онлайн генераторів QR кодів, кластерів, подкастів, фільмів професійного спрямування, інтерактивного відео, кліпів, тьюторіалів, онлайн словників, сайтів, блогів, соціальних мереж, мобільних додатків та ін. передбачено, що використання медіазасобів розширить спектр способів навчання іноземної мови (фотографування, колажування, сторітелінг, обговорення, коментування, пошук та аналіз інформації тощо) та вплине на формування іншомовної професійної компетентності майбутніх педагогів через їхню активну участь у генеруванні ідей, розв'язування задач, прийняття рішень, здійснення мікродосліджень тощо.

З метою методичної допомоги та підтримки позитивного ставлення майбутніх педагогів до інноваційних технологій та засобів та внутрішньої мотивації до їх застосування розроблено та створено авторський цифровий медіацентр педагога «Роби з нами, роби, як ми, роби краще нас!» (автор: Петрик Л.В.). Цифровий медіацентр педагога «Роби з нами, роби, як ми, роби краще нас!» має інтегровану структуру. Його змістові підструктури – теоретичний контент для більш детального ознайомлення з методіалом щодо застосування медіазасобів у навчанні іноземних мов (факт-файл про медіазасоби; інформація про особливості застосування медіазасобів для навчання молодших школярів іноземних мов; підходи до вибору медіазасобів для навчання іноземних мов; адаптована розробка для оцінювання медіазасобів «б смартфонів»; алгоритм дій вчителя для вибору медіазасобів для уроку іноземної мови; добірка медіазасобів для навчання іноземної мови, яка згрупована за принципом практичного та цільового призначення; методичний супровід науково-методичного

гуртка «Медіашкола майбутнього вчителя»; матеріали тренінгів та майстер-класів); відео канал з добіркою власних відео інструкцій щодо застосування різноманітних засобів з метою формування умінь проектування власної траєкторії опанування іноземною мовою та орієнтування у медіапросторі; блог «Share and share it alike» з методичними нотатками (публікації фрагментів занять з дисциплін «Іноземна мова з методикою навчання», «Практика усного та писемного мовлення», «Сучасна англійська мова з практикумом», які надають інструкції використання медіазасобів різного типу з метою формування іншомовних компетенцій студентів, і які можуть бути реалізовані як зразок, а також адаптовані для використання на уроках іноземних мов у початковій школі); про автора (містить посилання на профіль автора в Google академії, на зворотній зв'язок, на публікації студентів, які присвячені дослідженню питань застосування медіазасобів у навчанні іноземних мов).

III етап

Формувально-узагальнювальний

(2020 – 2021 рр.)

Узагальнено концептуальні основи упровадження технології особистісно-професійного розвитку майбутніх педагогів «Self-book»: гуманістичну, антропоцентричну, особистісно-професійну спрямованість, усвідомлення майбутніми педагогами цінності самопізнання й самозростання у їхньому становленні, домінування особистісно-орієнтованих форм та проєктивних технологій у вибудовуванні траєкторії власного особистісно-професійного розвитку, а також широкий спектр застосування педагогічного інструментарію в роботі зі студентами під час аудиторних занять, підготовки до проходження навчальних практик, у позанавчальній діяльності (Г. Іванюк, О. Венгловська, Л. Куземко, І. Новик).

Реалізовано змістово-технологічне забезпечення, розроблене за результатами виконання наукової теми.

Проведено зіставний аналіз результатів констатувального та контрольного етапів експерименту. Результати дослідження підтвердили дієвість авторської технології, підбраного особистісно-проективного інструментарію, засобів, організаційних форм у формуванні виокремлених компонентів особистісно-професійного розвитку майбутніх педагогів, оскільки відбулося зростання показників високого та середнього рівнів за всіма чотирма компонентами (ціннісно-особистісний, пошуково-дослідницький, рефлексійний, навички XXI століття).

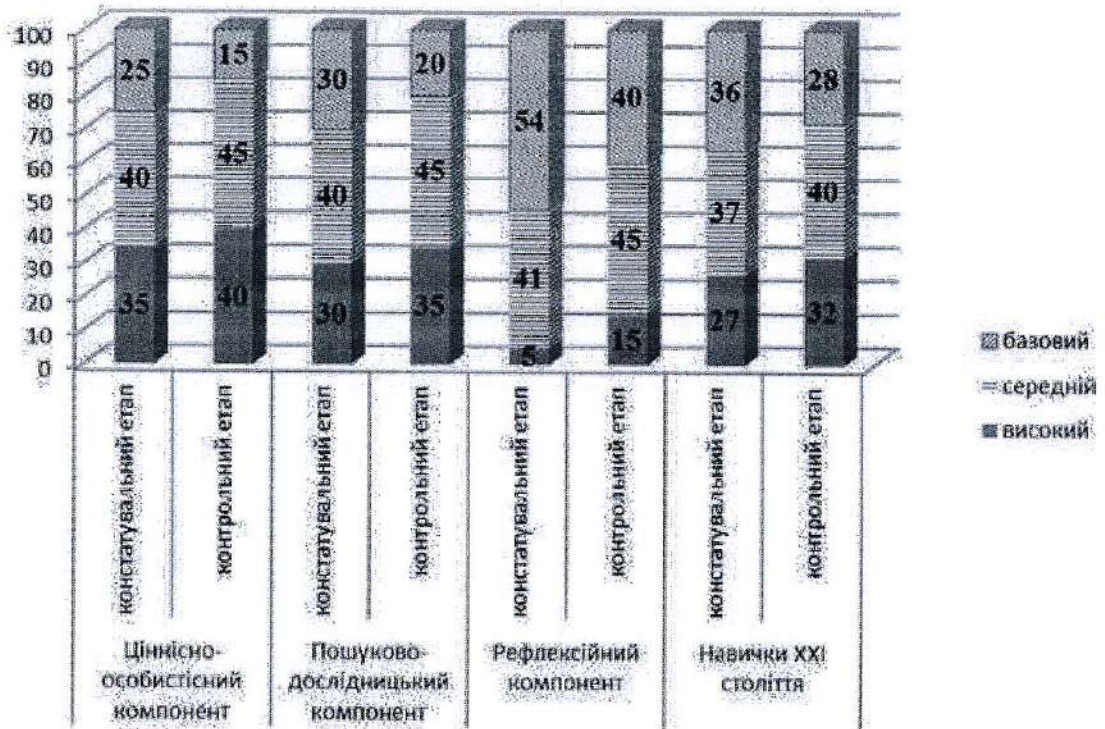

Рис. 5. Динаміка формуючого впливу на розвиток компонентів особистісно-професійного розвитку майбутніх педагогів в експериментальній групі до й після експерименту (у%)

Доведено ефективність авторської технології особистісно-професійного розвитку майбутніх педагогів «Self-book» (Г. Іванюк, О. Венгловська, Л. Куземко).

Апробовано змістово-технологічне забезпечення навчальних дисциплін та навчальних (психолого-педагогічних) практик, щоденник «Selfbook особистісно-професійного зростання майбутнього педагога» (діагностичні карти особистісно-професійного розвитку майбутнього педагога: рівні, показники, діагностичні методики для самодіагностики).

Виокремлено ефективні шляхи та технології оптимізації особистісно-професійного розвитку майбутніх педагогів у напрямку формування їх здоров'язберезувальної компетентності (Є. Антипін, І. Мельник, О. Мойсак). Реалізовано оновлене змістово-технологічне забезпечення викладання інтегрованої навчальної дисципліни «Людинознавство».

Узагальнено можливості адаптаційного тренінгу як засобу розвитку самоефективності студентів-першокурсників. Обґрунтовано теоретичні та організаційні засади тренінгу, описано зміст окремих його етапів.

Описано теоретичну модель розвитку самоефективності в процесі адаптаційного тренінгу, в основу якої покладено аналіз реальних життєвих ситуацій, специфічна організація групової роботи та зворотного зв'язку, ціннісна взаємодія.

Доведено, що самоефективність студентів-першокурсників розвивається на трьох етапах адаптаційного тренінгу: актуалізація професійних цілей, рефлексія адаптаційних ресурсів, ціннісно-мотиваційна підтримка самоефективності (О. Музика). Результати тренінгу засвідчують зростання показників самоефективності за шкалами: цілі та мотиви, здібності, рефлексія, стійкість до невдач, саморозвиток. аналізуються результати теоретичних і емпіричних досліджень самоефективності як чинника успішної професіоналізації. Результатом ціннісної взаємодії в процесі рефлексії студентами власного і чужого

досвіду є ампліфікація й часткова гомогенізація групового й індивідуального ціннісного простору, що стає ціннісною основою для адаптації студентів-першокурсників.

Доведено ефективність авторської методики професійної самоефективності студентів педагогічних спеціальностей. Емпіричні дані свідчать про те, що в цілому студенти, які мають навчально-професійні досягнення, порівняно зі студентами, які їх не мають, демонструють вищі показники смисложиттєвих орієнтацій і самоефективності.

Виявлено відмінності на рівні середніх показників осмисленості життя: показник 109,52 – у студентів, які мають навчально-професійні досягнення, показник 98,24 – у студентів, які досягнень не мають) та показники самоефективності (37,2 та 30,8 відповідно).

Рис. 6. Показники СЖО і СЕ студентів, які мають навчально-професійні досягнення, і студентів, які досягнень не мають

Реалізовано оновлене змістово-технологічне забезпечення навчальних (психолого-педагогічних) практик (В. Дем'яненко, А. Січкара). Виявлено позитивну динаміку формування виокремлених груп мотивів (педагогічних, особистісних, соціальних) особистісно-професійного розвитку студентів спеціальностей «Дошкільна освіта» та «Початкова освіта» в процесі педагогічних практик (I, II, III курси) у перебігу проходження практик, що засвідчило дієвість оновленого змістово-технологічного забезпечення.

Виявлено позитивну динаміку формування виокремлених груп мотивів (педагогічних, особистісних, соціальних) особистісно-професійного розвитку студентів ОП «Дошкільна освіта» та «Початкова освіта» в процесі педагогічних практик (I, II, III курси) у перебігу проходження практик, що засвідчило дієвість оновленого змістово-технологічного забезпечення.

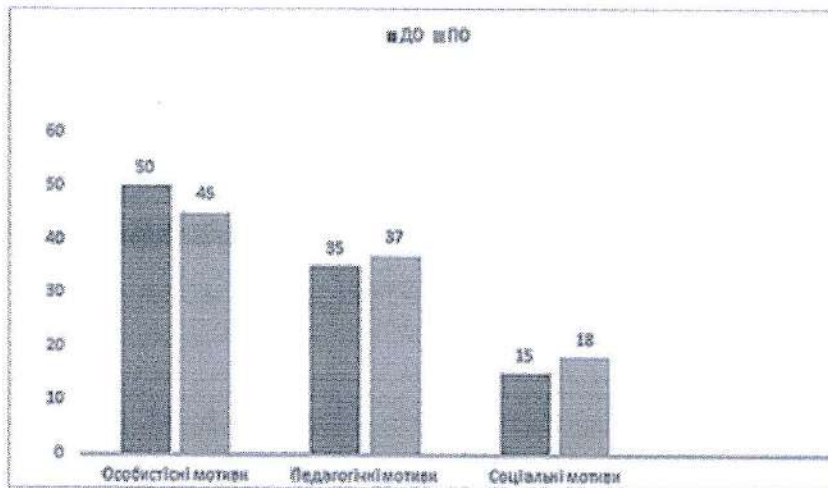

Рис. 7. Результати емпіричного дослідження мотивів особистісно-професійного розвитку студентів першого курсу спеціальностей: «Дошкільна освіта», «Початкова освіта»

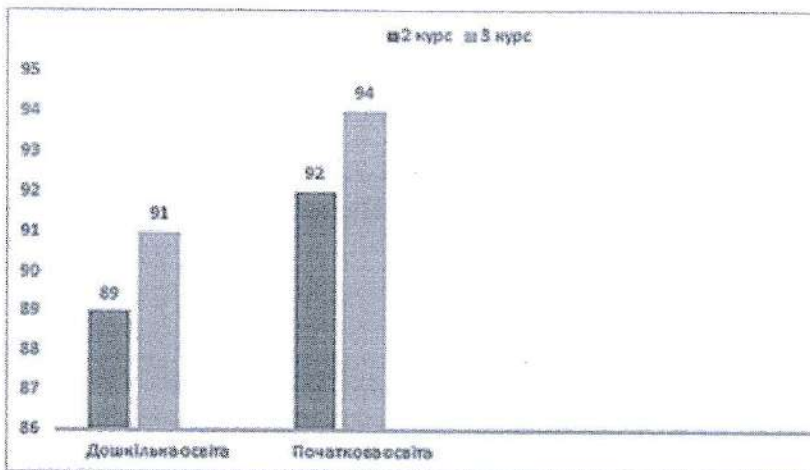

Рис. 8. Результати емпіричного дослідження мотивів особистісно-професійного розвитку студентів другого, третього курсу спеціальностей: «Дошкільна освіта», «Початкова освіта»

До виконання досліджень були долучені студенти бакалаврського та магістерського рівнів вищої освіти спеціальностей «Дошкільна освіта»,

«Початкова освіта». Вони виконували наукові дослідження як в рамках своїх кваліфікаційних робіт, так і для участі в конкурсах.

На кафедрі дошкільної освіти впроваджено вітчизняні та європейські інноваційні педагогічні та цифрові технології в освітній процес фахової підготовки дошкільних педагогів. Зокрема, викладачами кафедри здійснено наступні дослідження:

- Ціннісні орієнтації студентів спеціальності «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти. В дослідженні було задіяно 13 академічних груп: 8 бакалаврату, 5 магістратури (всього – 317 респондентів). За результатами дослідження встановлено, що домінуючими цінностями студентів є: здоров'я, креативність, здатність до самовдосконалення; на нижніх позиціях рейтингу: педагогічна інтуїція, прийняття різнокультурного соціуму, емоційна врівноваженість.

- Розвиток критичного мислення студентів другого (магістерського) рівня фахової підготовки. У дослідженні було задіяно 5 академічних груп магістрантів (усього – 147 респондентів). Результати дослідження засвідчили зростання рівня критичного мислення магістрантів (з 3% до 37%) за рахунок впровадження інноваційних методів навчання.

Результативними виявились і наступні дослідження:

- Формування управлінської творчості майбутніх керівників дошкільної освіти (у дослідженні взяли участь 4 академічні групи магістрантів, усього – 97 респондентів).

- Формування готовності майбутніх магістрів з дошкільної освіти до інноваційної професійної діяльності (задіяно 4 академічних групи магістрантів, усього – 92 респондента).

- Формування ціннісного ставлення до здоров'я у майбутніх вихователів (4 академічних групи магістрантів, усього – 92 респондента)

- Формування рефлексійної культури майбутніх педагогів (5 академічних груп бакалаврату, всього – 153 респонденти).

- Формування дослідницької компетентності бакалаврів дошкільної освіти (4 академічні групи бакалаврату, всього – 80 респондентів).

- Підготовка майбутніх вихователів до формування художньо-продуктивної компетентності дітей дошкільного віку (5 академічних груп бакалаврату, всього – 153 респонденти).

- Формування художньо-мовленнєвої компетентності студентів (на основі ознайомлення із сучасною дитячою літературою) (5 академічних груп бакалаврату, всього – 153 респонденти).

Результати наукових досліджень висвітлено у наукових публікаціях викладачів, виступах на Всеукраїнських та Міжнародних конференціях.

Впродовж експериментального етапу дослідження реалізовано ротаційну модель виробничої практики для студентів ОПП 12.00.01 Дошкільна освіта. Опитування студентів, керівників практики та стейкхолдерів засвідчило результативність інноваційного підходу до її побудови та змістового наповнення.

В практику освітнього процесу за 5 років впроваджено дистанційний інструментарій – 22 електронні навчальні курси (ЕНК) з фахових дисциплін. Для студентів, викладачів та практичних працівників закладів дошкільної освіти проведено методичні зустрічі професійного зростання, модеративні семінари, майстер-класи (всього – 41 захід), Всеукраїнський педагогічний форум «Нові вектори програми «Дитина», в оновленому змісті якої представлено нові підходи до організації освітнього процесу в ЗДО на основі досягнень вітчизняної та європейської практик.

У межах наукової теми виконано і захищено кандидатські дисертації (2), низку студентських наукових досліджень (25).

Упроваджено процесуальну модель нової стратегії підготовки педагога в умовах євроінтеграції та структурно-функціональну модель професійно-особистісного становлення вчителя початкових класів. Результати експериментальних досліджень показали, що означені моделі є ефективними, сприяють реалізації нової освітньої стратегії підготовки вчителя початкових класів, визначають доцільний організаційний та змістово-технологічний інструментарій професійної підготовки педагога, який здатний розв'язувати складні завдання та освітні проблеми, що передбачають ефективну наскрізну організацію навчання, виховання і розвитку здобувачів початкової освіти відповідно до освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти, партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, участь в організації безпечного, здорового, інклюзивного освітнього середовища, управління освітнім процесом, безперервний професійний розвиток; застосовувати сучасні педагогічні технології.

Упроваджено ротаційну модель виробничої практики для студентів ОПШ 13.00.01 Початкова освіта. Нами було запроваджено таку нову форму взаємодії зі студентами-практикантами як *наставницькі сесії* (2 та 4 четвер; I семестр – 9 днів по 6 год., II семестр – 9 днів по 6 год), що сприяли здійсненню психолого-педагогічного супроводу майбутніх учителів початкових класів. Упровадження системи наставницьких сесій передбачало: забезпечення якості та ефективності проходження виробничої практики з урахуванням професійних потреб студента-практиканта та початкової школи закладу загальної середньої освіти; здійснення організаційного, психолого-педагогічного, методичного супроводу студента-практиканта, планування кар'єри; сприяння адаптації студента-практиканта до виконання трудових функцій на посаді вчителя початкових класів; застосування різних форм проведення наставницьких сесій (індивідуальні, групові, колективні); визначення шляхів професійного розвитку студента-практиканта і способів його педагогічної

підтримки; розроблення освітніх інструментів для підвищення рівня сформованості загальних, фахових і професійних компетентностей студента-практиканта; застосування інтерактивних вправ, кейсів для обговорення реальних педагогічних ситуацій та прискорення вирішення професійних проблем, які виникли перед студентом-практикантом; відкритий обмін педагогічним досвідом, знаннями, мотивація на подальший професійний розвиток майбутнього педагога; розроблення тематики наставницьких сесій відповідно до професійних потреб студентів-практикантів; формування здатності до навчання упродовж життя.

Під *наставницькими сесіями* розуміємо форму організації практичної діяльності керівників практики від закладу вищої освіти і студентів, за якої реалізуються систематичні заходи та гнучкі змінювані освітні інструменти з метою визначення професійних потреб, аналізу виробничих проблем щодо методик і технологій навчання в початковій школі, здійснення організаційного, психолого-педагогічного, методичного супроводу, розроблення стратегій підвищення рівня сформованості загальних, фахових і професійних компетентностей майбутнього вчителя початкових класів на засадах студентоцентризму. Залежно від потреб студентів-практикантів наставницькі сесії проходили із застосуванням фасилітації (планування, спільне прийняття рішень, розв'язання педагогічних ситуацій), консультування (надання методичних рекомендацій щодо проектування уроку / інтегрованих занять; застосування доцільних освітніх технологій, методів, прийомів, засобів; проведення міні-досліджень тощо) і тренінгу (моделювання планів-конспектів уроку/ інтегрованого заняття, аналіз уроку тощо). Підготовка та проведення наставницьких сесій передбачали реалізацію таких взаємопов'язаних чотирьох етапів: 1) моніторинг ефективності виробничої практики, 2) планування покращення якості виробничої

практики, 3) аналіз професійних проблем під час виробничої практики, 4) спільне прийняття рішень та професійна рефлексія.

Визначено та реалізовано такі етапи проходження виробничої практики: 1) *організаційна діяльність студентів*, 2) *школа – дитячий садок*, 3) *державні ЗЗСО (освітня діяльність студентів у державних ЗЗСО в адаптаційно-ігровому циклі початкової освіти)*, 4) *рефлексивно-корекційна діяльність студента*, 5) *державні ЗЗСО (освітня діяльність студентів у державних ЗЗСО в основному циклі початкової освіти)*, 6) *приватні ЗЗСО*, 7) *приватні, державні ЗДО*, 8) *рефлексивно-корекційна діяльність студента*.

З метою моніторингу підвищення ефективності організації та проведення виробничої практики, удосконалення змісту і завдань студентам спеціальності «Початкова освіта» було запропоновано взяти участь в анкетуванні. Так, на запитання «Для Вас виробнича практика – це...» можливість удосконалення фахових компетентностей – відповіло 77,8% студентів; можливість подальшого працевлаштування – 44,4%; цікаво проведений час – 33,3%. З одержаних результатів опитування студентів можемо зробити висновок, що переважна більшість вважає, що виробнича практика сприяє формуванню фахових компетентностей майбутнього вчителя початкових класів. На запитання «У результаті проходження виробничої практики Вам вдалось (можна обрати одну або кілька варіантів відповідей)» відповіді студентів розподілилися таким чином: застосувати набуті знання у професійній діяльності – відповіло 75% студентів; взяти участь у вирішенні професійних ситуацій – 44,4%; взяти участь у прийнятті управлінських та організаційних рішень – 47,2%; ознайомитися з внутрішньою документацією установи (бази практики) – 47,2%; отримати досвід партнерської взаємодії – 72,2%; отримати досвід дистанційного навчання – 61,1%. Опитування показало, що переважна більшість студентів під час виробничої практики мала можливість застосувати набуті знання у професійній діяльності, отримати

досвід партнерської взаємодії між учасниками освітнього процесу та дистанційного навчання. Проте менше половини студентів взяло участь у прийнятті управлінських рішень, роботі з шкільною документацією. Дані анкетування показали, що труднощі під час виробничої практики виникли у 69,4% студентів. У зв'язку з цим, нам було цікаво виявити, з чим були пов'язані труднощі у студентів. Відповіді студентів були такі: з якістю методичного супроводу керівником практики – 16,7%; невідповідністю теоретичних знань з фахових дисциплін запитам сучасної практики – 27,8%; недостатньою кількістю консультацій керівника практики від кафедри – 11,1%; рівнем організації практики керівником від бази практики – 8,3%; рівнем організації практики відділом практики Педагогічного інституту – 11,1%; особистими якостями студента (лінощі, непунктуальність, самоорганізація, надмірне хвилювання тощо) – 19,4%; складнощами у спілкуванні з учасниками освітнього процесу – 16,7%; обсягом завдань та розподілом часу – 2,8% ніяких труднощів не виникало під час практики – 33,3%.

Водночас нам було цікаво виявити, у яких видах професійної діяльності впродовж виробничої практики студенти відчували певні труднощі (можна було обирати один або кілька варіантів відповідей). Як нам вдалося з'ясувати, добір дидактичного матеріалу, що сприяє розвитку психічних і пізнавальних процесів учнів 1-2 класів виявив труднощі у 13,9% респондентів; складання інтелект-карт та добір ігрових методів навчання до тематичних тижнів – у 8,3%; відвідування та аналіз уроків/інтегрованих занять – у 16,7%; підготовка та проведення уроків / інтегрованих занять у 1-2 класах в офлайн форматі – у 16%; підготовка і проведення уроків/ інтегрованих занять у 1-2 класах у дистанційному форматі – у 16,7%; проведення міні-досліджень – у 8,3%; формувальне та підсумкове оцінювання учнів – у 19,4%; адаптація матеріалів і ресурсів в інклюзивному класі – у 41,7%; підготовка і проведення фрагменту уроку з

диференційованим навчанням в інклюзивному класі – у 55,6%; підготовка і проведення уроків з асистентом вчителя в парі – у 11,1%.

Нам було цікаво з'ясувати чи вплинуло проходження виробничої практики на зміну рівня вмотивованості до професії. Як показало анкетування, у 36,1% студентів підвищився рівень мотивації, а 64,9% – залишився без змін. У зв'язку з цим, перед керівниками практики було поставлено завдання розробити комплекс заходів щодо підвищення вмотивованості студентів до професії (вдосконалення комунікативних відносин на принципах студентоцентризму «керівник практики» – «студент», розроблення на платформі Moodle електронного навчального курсу для дистанційного супроводу практики, застосування нетрадиційних форм проведення наставницьких сесій тощо).

Для нас було важливо з'ясувати, чи були результативними наставницькі сесії для студентів під час виробничої практики, що проводилися раз на два тижні. Відповіді респондентів розділилися таким чином: так, я отримував(-ла) всю необхідну інформацію відповіло – 75,6% студентів; частково, бо за формою взаємодії студента і керівника практики наставницькі сесії були результативні, але мої власні професійні проблеми не вирішувалися – 21,6%; ні, професійні проблеми, з якими зіштовхувалася (-вся) не були вирішені – 2,8%. Аналіз результатів анкетування показав, про необхідність підвищення уваги керівників практики до таких етапів наставницької сесії, як аналіз професійних проблем під час виробничої практики, спільне прийняття рішень та професійна рефлексія.

Під час проміжного моніторингу ми виявили освітні технології, якими студенти оволоділи в Педагогічному інституті, та застосовували під час виробничої практики. Респонденти мали можливість обрати одну або кілька варіантів відповідей. Так, наприклад, технологією диференційованого навчання застосовувало – 47,2% студентів; дистанційного і змішаного навчання – 44,4%; розвитку критичного

мислення – 44,4%; розвивального навчання – 55,6%; інтерактивного навчання – 55,6%; проблемного навчання – 38,9%; ігрового навчання – 77,8%; навчання у співробітництві – 22,2%; віртуальної, змішаної, доповненої реальності – 13,9%; інформаційно-комунікаційна – 38,9%; здоров'язбережувальна – 41,7%; перевернуте навчання – 5,6%; проєктне навчання – 44,4%; персоналізоване навчання – 16,7%; гейміфікація – 2,8%. Як бачимо з результатів анкетування, найвищий відсоток застосування отримала технологія ігрового навчання, найнижчий – віртуальної, змішаної, доповненої реальності, перевернутого навчання та гейміфікації. Більшість студентів відповіли, що їх повністю влаштовує ротаційна модель і терміни проходження виробничої практики – 56%; частково влаштовує, оскільки не завжди зручно змінювати базу практики – 32,8%; не влаштовує, бо я взагалі не планую працювати в ЗЗСО – 11,2%.

Упроваджено вітчизняні та європейські інноваційні педагогічні та цифрові технології в освітній процес підготовки вчителя початкових класів: очно-дистанційне навчання, проблемне навчання, інтегроване навчання, перевернуте навчання, проєктне навчання, адаптивне навчання, персоналізоване навчання, гейміфікація, віртуальна, змішана, доповнена реальність. Так, ознайомлення із загальноєвропейським освітнім досвідом було передбачено під час опрацювання лекційного матеріалу. Як приклад наведемо таку тематику лекцій: «Початкова освіта: зарубіжний і вітчизняний досвід» (Т. Мієр); «Зміст освіти та курикулум: сутність феноменів, еволюція концептуальних засад формування» (Т. Мієр); «Зарубіжний і вітчизняний досвід організації природничо-математичної освіти» (Л. Романенко, К. Романенко); «Вітчизняні й зарубіжні напрацювання в контексті модернізації початкової природничо-математичної освіти» (Л. Романенко, К. Романенко); «Особливості організації демократичного освітнього процесу в Новій українській школі. Аналіз матеріалів Хартії Ради Європи з освіти для демократичного

громадянства й освіти з прав людини, програми Ради Європи та Європейського Союзу «Освіта для демократичного громадянства і прав людини у 6 країнах Східного партнерства» (Н. Вишнівська) тощо.

Змістом семінарських завдань передбачено: аналітичне дослідження сучасних моделей початкової освіти (Т. Мієр, Г. Бондаренко); вправління в Lego-конструюванні, використанні техніки «Шість цеглин», методик «Гра по-новому» та «Навчання по-іншому» (Данія) (О. Сакалюк); аналіз медіатекстів для соціального та політичного життя за трикутником вивчення медіа Едді Діка (Шотландія) (Н. Вишнівська); використання методики «Соціальні ігри Карла Фопеля» (Німеччина) в процесі опрацювання навчальної дисципліни «Методика навчання освітньої галузі «Соціальна і здоров'язбережувальна освіта» (О. Ващенко).

Під час проведення практичних занять студенти вправлялися в (у): моделюванні власної стратегії неперервної освіти з використанням навчальної моделі «Система неперервної освіти» В. Савоша (Т. Мієр); розгляді проблемних ситуацій у початковій школі на основі їх інсценізації, розроблення варіантів вирішення, обговорення варіативності думок, обрання оптимального варіанту, обґрунтування обраного варіанту (І. Сухопара); здійсненні порівняльної характеристики оцінювання навчальних досягнень учнів в країнах Європи, що здійснюється на основі виокремлення особливостей оцінювання в різних країнах, а саме в школах: Німеччини (індивідуалізація та орієнтація на учня та його можливості, запровадження диференційованого оцінювання (у перші два роки навчання в школі навчальні досягнення учнів оцінюються на основі виявлення загальних характеристик його успішності із зазначенням сильних й слабких сторін його діяльності під час вивчення навчальних предметів); Норвегії (у початковій школі (1-6 класи) відсутнє формальне оцінювання учнів, вчителі залучають батьків для неформального обговорення якості знань та учнівського прогресу); Великої Британії (діє система національного оцінювання досягнень учнів Standard Assessment

Tasks (SATs) (Н. Вишнівська); здійсненні аналізу досвіду компанії «Nestle» (Швейцарія), висвітленого в навчальних посібниках «Абетка харчування» (О. Ващенко); розробленні планів-конспектів уроків української мови із застосуванням елементів формульованого оцінювання (С. Дубовик); проведенні міні-досліджень на основі інтерв'ювання (І. Сухопара).

Під час проходження педагогічної практики студенти ознайомлювалися з методикою проведення уроків «Навчаємося у природи» (з досвіду швейцарських екологічних шкіл) (Л. Романенко; К. Романенко), з методикою «Ранкові зустрічі», в ході якої використовувався досвід вчителів Польщі та Німеччини, з методикою «Соціальні ігри» Карла Фопеля, танцювальною ритмічною методикою «Skibidi Dance», яка походить від іспанського танцювального ритму «Masarepa» (автори – Антонио Ромеро Монхе, Рафаель Руїс Пердігонес) (О. Ващенко), з формульованим оцінюванням навчальних досягнень учнів початкової школи (Г. Бондаренко, С. Дубовик) тощо. Навчання студентів здійснювалося з використанням різних активних методів. Це метод М. Броудлі (Англія), яким передбачено організацію навчання на основі трьох видів ситуацій, які пропонуються студентам для аналізу: I вид ситуацій – ситуація-оцінка (студенти мають дати оцінку прийнятим рішенням); II вид ситуацій – ситуація-проблема (студенти мають встановити причину виникнення ситуації (явища, процесу), конкретизувати власні дії з її вирішення); III вид ситуацій – ситуація-вправа (студенти вправляються у вирішенні проблеми, використовуючи метод аналогій) (Т. Мієр).

Метод «Lab Book» Мак Мілан (Канада), яким передбачено організацію навчання на основі прогнозування та систематизації знань: I етап – вибір теми та складання плану (студенти створюють інтелектуальну карту теми/проблеми, що розглядатиметься під час заняття); II етап – створення макету та його складових (студенти

встановлюють причину виникнення педагогічної ситуації (явища, процесу), конкретизують власні дії з її вирішення та відображають їх за асоціацією); III етап – моделювання лепбука (студенти вправляються у відтворенні схематичного продукту теми/проблеми) (Л. Романенко; К. Романенко).

Також використовуються різні стратегії, а саме: PRES-формула (від англ. Position-Reason-Explanation or Example – Summary), запровадження цієї стратегії слугувало розвитку й закріпленню вміння аргументувати, обґрунтовувати й відстоювати власну позицію у дискусії, діалозі, під час ділових зустрічей (О. Сакалюк); «Мікрофон», «Прес», «Штурм» з метою обговорення проблем (І. Сухопара) тощо. Здійснювалася професійна підготовка вчителя початкової школи з використанням різних сучасних засобів. Це презентації (Google Презентації, Prezi, Libre Office Impress, Power Point та інші), відеопрограми (Canva, Powtoon, Pixton, тощо), доповнююча реальність (Classroom, WallaMe), симуляції (Go-Lab), он-лайн дошки (Padlet; WikiWall та ін.), інтелектуальні карти (MindMeister, bubbl.us), інфографіка (easel.ly, Visual.ly та ін.), створення он-лайн тестів (LearningApps, Kahoot, Quizlet та ін.), підсумкове оцінювання з використанням Q-кодів Plickers (О.Шкуренко); брендинг (створення навчальних матеріалів на основі логотипів і талісманів), створення комп'ютерного (електронного) тренажеру на сайтах <http://learningapps.org/>, <https://wordart.com/>, <https://kahoot.com/> (Н. Вишнівська) тощо.

У процесі написання магістерських робіт студенти ознайомилися з: сучасними підходами до реалізації різних аспектів освітнього процесу в закладі вищої освіти та в МСКО 1 у країнах Європи. Як приклад наведемо такі: «Математичні ігри» (Італія, автор – Лінда Бертола), «Ейнштейнові товариства» (Англія, автор – Майк Барфілд) (Л. Романенко; К. Романенко); досвідом країн Європи щодо використання медіатехнологій,

попередження та запобігання булінгу в закладі освіти (Н. Вишнівська) тощо.

Проведено низку досліджень у межах наукової теми щодо ефективності застосування інноваційних освітніх технологій в освітньому процесі підготовки вчителів початкових класів (14), а саме: «Я і модернізаційні зміни в освіті», «Готовність студентів до практичної реалізації європейського досвіду в НУШ», «Опанування освітніми технологіями студентами Педагогічного інституту», «Я – сучасний учитель початкових класів», «Учитель твоєї мрії», «Стан розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів початкової школи», «Застосування металевих карт в освітньому процесі», «Готовність вчителя початкової школи до моніторингу власної професійної діяльності» (дисертація), «Ефективність педагогічних умов професійної адаптації майбутнього вчителя початкової школи у процесі педагогічної практики» (дисертація), «Ефективність використання в освітньому процесі чотирьох блоків методики е-навчання, спрямованого на формування основ ключової компетентності навчання впродовж життя», «Застосування технології критичного мислення, ІКТ, доповненої реальності, проєктів у системі літературної освіти», Моніторинг реалізації моделі ротаційної виробничої практики.

Упроваджено нові редакції ОПП 013.00.01 Початкова освіта першого (бакалаврського) та другого (магістерського) РВО (5), новий зміст РПНД (21), програм практик (12), спрямованих на реалізацію дослідницького, практико-орієнтованого, та інтегративного підходів. Компоненти ОПП 013.00.01 Початкова освіта першого (бакалаврського) РВО (навчальні дисципліни) інтегрувалися в такі курси, наприклад: Університетські студії (Я – студент. Лідерство служіння. Вступ до спеціальності), Українські студії (Історія української культури. Культура усного і писемного мовлення (українська), Рідномовна освіта (Українська мова з методикою навчання. Дитяча література з методикою

навчання), Математична і природнича освіта (Математика з методикою навчання. Природознавство з методикою навчання), Інформатична та технологічна освіта (Інформатика з методикою навчання. Технології з методикою навчання. Основи STEAM-освіти), Інтегроване тематично-проектне навчання в початковій школі та ін. Компоненти ОПП 013.00.01 Початкова освіта другого (магістерського) РВО реалізовно в наступних інтегрованих курсах: Освітній менеджмент в початковій школі (Управління освітнім процесом. Моніторинг якості освіти: діагностика, проектування. Організація інклюзивної освіти), Організація та управління в початковій школі (Охорона праці в галузі. Правові аспекти управління. Розвиток персоналу), Педагогічне партнерство з різними соціальними інституціями (Взаємодія з батьківською спільнотою та педагогічний патронаж. Зв'язки з громадськістю. Комунікація в управлінській діяльності), Методика викладання фахових дисциплін та ін.

В освітній процес підготовки вчителів початкових класів упроваджено авторську технологію «Біла лабораторія» («WhiteLab») (Т. Мієр), в основу якої покладено ідею про домінуючі смислові акценти в поліфункціональній діяльності того, хто навчає, та в діяльності тих, хто навчаються. Ці акценти розкриваються з використанням «мови» кольорів та з акцентуванням уваги на особливостях променів червоного, зеленого і синього кольорів утворювати на площині певну ділянку білого кольору в результаті накладання їхніх світлових потоків. Візуалізації слугувало звернення до фізичного явища (утворення за певних умов білого кольору) та психо-фізіологічного (сприймання людиною кольорів) із метою встановлення відповідності між кольорами та такими дидактичними категоріями як: процес навчання, викладання, управління, учіння. Доведено її ефективність.

Результатами дослідження С. Паламар та Л. Неживої щодо застосування доповненої реальності на уроках навчання грамоти й літературного читання в початковій школі є: схарактеризовані інструменти AR та можливості їх використання у роботі з молодшими школярами; проаналізована специфіка видань художніх творів, розмальовок, іграшок з AR-додатками; дослідження чинників, що впливають на активізацію читацької діяльності; опис основних етапів застосування AR технологій на уроках літературного читання відповідно до можливостей електронного ресурсу: залучення; взаємодія; слухання, читання та аудіювання; дослідження; творча робота; оцінювання; організація й перевірка ефективності діяльності молодших школярів з навчання грамоти й літературного читання засобами AR.

Результати дослідження І. Сухопарі щодо стану розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів початкової школи показали, що 60% студентів спеціальності «Початкова освіта» мають високий рівень емоційного інтелекту, а 40% – середній. Низький рівень емоційного інтелекту в майбутніх учителів початкових класів не виявлено.

Дослідження Г. Бондаренка щодо визначення рівня готовності студентів спеціальності 013 Початкова освіта (4 курс) щодо реалізації інноваційних освітніх технологій у НУШ показало, що технологією диференційованого навчання оволоділо - 89% респондентів, технологією розвитку критичного мислення – 91%, технологією розвивального навчання – 78,4%, інтерактивною технологією – 93%, технологією проблемного навчання – 82,2%, ігровою технологією – 98,5%.

Упроваджено дистанційний інструментарій (ЕНК), що включав реалізацію ефективних інноваційних європейських та вітчизняних освітніх практик професійної підготовки педагога: Методика навчання освітньої галузі «Технології»: трудове навчання з методикою (1 курс, КО, денна), Українська мова і література з методикою навчання (3 курс, ДО, заочна), Математика та інформатика з методикою навчання (3 курс, ДО,

денна), Методика навчання української мови (3 курс, ДО, денна), Основи суспільствознавства з методикою (4 курс, ПО, заочна), Сучасні моделі початкової освіти (5 курс, ПО, заочна), Педагогічне партнерство з різними соціальними інституціями (5 курс, ПО, денна), Інформатична та технологічна освіта (2 курс, ПО, заочна), Математика та інформатика з методикою навчання (3 курс, ДО, заочна), Методика навчання освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура» (4 курс, ПО, заочна), Освітній менеджмент в початковій школі (5 курс, ПО, заочна), Рідномовна освіта (1-2 курс, ПО, денна), Рідномовна освіта з методикою навчання (2 курс, ДО, денна), Методика навчання освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура» 3 курс, ДО, заочна), Математика та інформатика з методикою навчання (3 курс, ДО, денна), Методика виховання в початковій школі (3 курс, ПО, денна), Сучасні моделі початкової освіти (5 курс, ПО, заочна), Методика навчання освітньої галузі «Громадянська та історична освіта» (4 курс, ПО, заочна), Організація та управління в початковій школі (5 курс, ПО), Математична і природнича освіта (2 курс, ПО, заочна), Інформатична та технологічна освіта з методикою навчання (3 курс, ПО, денна), Математична і природнича освіта з методикою навчання (2 курс, ДО, денна), Інформатика з методикою навчання (5 курс, ПМПО, заочна), Методика навчання освітньої галузі «Громадянська та історична освіта» (1 курс, спп, ПО), Рідномовна освіта: Українська мова з методикою навчання (1-2 курс, ПО, денна), Математична і природнича освіта з методикою навчання (1 курс, спп, ПО), Університетські студії (1 курс, ПО, денна), Методика навчання освітньої галузі «Мистецька освіта» (1 курс, спп, ПО), Методика навчання освітньої галузі «Мистецтво» (2 курс, КО, денна), Соціальна і здоров'язбережувальна освіта з методикою навчання (3-4 курс, ПО), Сучасні моделі початкової освіти (5 курс, ПО, денна) та ін.

Проведено методичні зустрічі професійного зростання, модеративні семінари, майстер-класи, зокрема: «Інтеграція в початковій школі: від

стратегії до тактики», «Конструювання програм підготовки майбутніх педагогів на основі міждисциплінарних досліджень», «Якість освіти як феномен. Матрично-тестовий підхід як засіб організації якісного процесу навчання магістрів», «Застосування медіаосвітніх технологій у початковій школі», «Риторичні лайфхаки для вчителя НУШ», «Цифрові інструменти для вчителя НУШ», «Сучасні вчителі та сучасні діти: як побудувати ефективну взаємодію?», Всеукраїнський освітній захід «НУШ-фест».

У межах наукової теми виконано і захищено дві кандидатські дисертації О. Зарудньою «Підготовка вчителя початкової школи до моніторингу власної професійної діяльності» (2018), О. Замятною «Професійна адаптація майбутнього вчителя початкової школи у процесі педагогічної практики» (2021).

Здійснено студентські наукові дослідження у межах наукової теми, результати яких презентувалися переможцями на II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із галузей «Педагогічні науки» та «Початкова освіта», зокрема: «Методика формування в першокласників Нової української школи основ ключової компетентності навчання впродовж життя», «Розвиток критичного мислення учнів першого класу засобом мультфільму», «Формування риторичних умінь учнів четвертого класу засобом комп'ютерного тренажера», «Формування дослідницьких умінь другокласників засобом віртуальної екскурсії з природознавства» та ін.

Підготовлено колективну монографію «Європейські та вітчизняні тренди підготовки майбутніх учителів початкової школи: тезисна теорія та варіативна практика з е-навчанням» (авторський колектив; за наук. ред. Т. Мієр).

З метою вивчення і впровадження кращого європейського педагогічного досвіду в освітній процес підготовки студентів спеціальності 013 Початкова освіта професорсько-викладацьким колективом кафедри взято участь у таких міжнародних проєктах:

«Розвиток громадянських і соціальних компетентностей у системі підготовки вчителів в Україні» (2018 р.), «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання» (Erasmus+)» (2017-2020 рр.), «Фінська підтримка реформи української школи (2019)», The LEGO Foundation: «Ігрові методи навчання» (2020-2021).

З метою апробації практичних результатів на міжнародному рівні укладено договір про міжнародне співробітництво з Природничо-гуманітарним університетом у Седльце (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach).

Упроваджено змістово-процесуальну модель іншомовної професійної підготовки педагога в умовах парадигмальних змін. Змістово-методичне забезпечення процесу іншомовної професійної підготовки педагога ОПП 012 «Дошкільна освіта» та 013 «Початкова освіта» відповідало реалізації системного, компетентнісного, особистісно зорієнтованого, технологічного, комунікативного та середовищного підходів.

Упроваджено практико орієнтовні, дослідницькі завдання на основі сучасних педагогічних технологій. Розв'язання практико орієнтованих завдань та комунікативних ситуацій засобом іноземної мови забезпечило спрямованість іншомовної підготовки на професійні інтереси майбутніх педагогів. Джерелом ефективності професіоналізації майбутніх педагогів становили теорія і методика навчання іноземної мови, основу якої складають фундаментальні соціолінгвістичні, культурологічні, методичні знання, що сприяють цілісному сприйняттю навчального процесу, та слугують фахівцю функціональним засобом професійного спілкування на уроках іноземної мови. Наведемо приклад одного змістового модуля «Child socialization / Соціалізація дитини» навчальної дисципліни «Практика усного та писемного мовлення» для студентів спеціальності 013 Початкова освіта, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Робочою програмою на опанування змісту цього модуля визначено 23 години, з них: 14 годин – практичні заняття, 7 годин – самостійна робота, 2 години – модульний контроль. Тематика модуля – Generation theory / Теорія поколінь; Social Milestones / Етапи соціалізації дитини; Homeschooling and Socialization / Навчання вдома та соціалізація; Socialization of Children with Special needs / Соціалізація дітей з особливими потребами. Під час практичних занять на обговорення винесено питання особливостей розвитку дітей різних поколінь, когнітивного та соціального розвитку дитини на кожному її етапі розвитку особистості; розвитку соціальних навичок; переваги та недоліки навчання вдома; соціалізації дітей з особливими потребами тощо. На самостійну роботу запропоновано студентам розробити та провести анкету «Соціометрія» під час виробничої практики, проаналізувати її результати.

Розроблено електронні навчальні курси дисциплін іншомовного блоку (35) для студентів спеціальностей 012 Дошкільна освіта та 013 Початкова освіта, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: «Іноземна мова з методикою навчання (англійська мова)»; «Іноземна мова з методикою навчання (німецька мова)»; «Іншомовна освіта: Іноземна мова з методикою навчання»; «Інтегрований практичний курс англійської мови»; «Лінгвокраїнознавство»; «Методика навчання дітей іноземної мови»; «Практика усного і писемного мовлення (англійська мова)»; «Сучасні технології навчання іноземних мов у початковій школі»; «Сучасні технології навчання іноземної мови дітей дошкільного віку» та другого (магістерського) рівня вищої освіти: «Професійне спілкування іноземною мовою».

Започатковано системну роботу груп вирівнювання з іноземної мови - залучення першокурсників до вивчення рівня іноземної мови (охоплено 62 студенти).

Застосовано міждисциплінарний зміст дисциплін іншомовного блоку. Студентів орієнтують на подальшу професійну діяльність, що передбачає взаємодію з профільюючими кафедрами. З перших занять майбутніх педагогів дошкільної та початкової освіти знайомлять зі спеціальною англomовною термінологією у межах вивчені навчальних дисциплін: «Іншомовна освіта з методикою навчання», «Іноземна мова з методикою навчання». У питанні міждисциплінарних зв'язків упроваджено інтеграцію медіаосвіти у процес іншомовної підготовки майбутніх педагогів, що забезпечило реалізацію цілей іншомовної підготовки (*формування іншомовної професійної компетентності*) та медіаосвіти (*розвиток медіаграмотності*). У наслідок цієї інтеграції відбулось оновлення змісту навчальних дисциплін, урізноманітнення технологій навчання іноземної мови та розширення форм, способів та прийомів навчання іноземної мови. Зазначене має своє відображення у системному медіадидактичному супроводі іншомовної підготовки майбутніх педагогів. Цей супровід є комплексним, оскільки доповнення змісту дисциплін «Іноземна мова з методикою навчання», «Практика усного і писемного мовлення», «Сучасна англійська мова з практикумом» темами та питаннями передбачало вирішення завдань, пов'язаних із розумінням, критичним аналізом та оцінюванням медіа різного типу та потребувало системного застосування медіазасобів і способів роботи з ними. Наведемо кілька прикладів авторських розробок (Петрик Л.В.). У межах теми «Nutrition traditions of pupils from different countries / Традиції харчування школярів різних країн» змістового модуля «Food and nutrition standards / Стандарти харчових продуктів та харчування» пропонуємо розгляд медіа як ретрансляторів різноманітних харчових смаків, традицій та прибічників здорового харчування (дисципліна «Іноземна мова з методикою навчання»). Студенти залучаються до здійснення дослідження шляхом виконання завдань вебквесту, створеного у цифровому ресурсі Zunal.com. Така форма роботи спонукає до активного навчання студентів,

оскільки під час виконання завдань майбутнім фахівцям необхідно генерувати ідеї, розв'язувати задачі, приймати рішення, здійснювати мінідослідження. Навчання на власних ідеях уможливило швидке та ефективне запам'ятовування іншомовного автентичного матеріалу, удосконалення іншомовних навичок та навичок використання медіазасобів.

Упроваджено вітчизняний та європейський досвід застосування інноваційних педагогічних та цифрових технологій в процес іншомовної професійної підготовки педагога (понад 17 технологій), які викладачі кафедри іноземних мов і методик їх навчання використовують у процесі іншомовної підготовки педагога та навчають студентів оперувати ними. Так, у результаті опанування навчальної дисципліни «Сучасні технології навчання іноземних мов у початковій школі» студенти опановують базові категорії педагогічної інноватики; ієрархію сучасних технологій та інноваційних засобів навчання іноземних мов у початковій школі; вимоги до застосування сучасних технологій та інноваційних засобів навчання іноземних мов; специфіку застосування сучасних технологій та інноваційних засобів навчання іноземних мов у початковій школі відповідно до психолого-фізіологічних особливостей розвитку дітей молодшого шкільного віку; особливості організації процесу навчання іноземних мов із застосуванням сучасних технологій та інноваційних засобів навчання іноземних мов; специфіку оцінювання навчальної успішності учнів початкових класів на уроках іноземної мови при застосуванні сучасних технологій та інноваційних засобів навчання. Студенти навчаються оперувати базовими поняттями з педагогічної інноватики; методично доцільно застосовувати сучасні технології та інноваційні засоби навчання іноземних мов в освітньому процесі; добирати та оцінювати сучасні технології та інноваційні засоби навчання іноземних мов відповідно до цілей та завдань, формування іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів з урахуванням

вікових та психолого-фізіологічних особливостей молодших школярів; створювати власні дидактичні продукти (інструменти) для здійснення освітнього процесу з іноземних мов у початковій школі; здійснювати різні види контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів; планувати та організовувати освітній процес з іноземних мов у початковій школі, з урахуванням психолого-фізіологічних особливостей розвитку молодших школярів, дотримуючись загальнодидактичних та методичних принципів, форм, активних методів та прийомів навчання, санітарно-гігієнічних вимог іноземних мов у процесі застосування сучасних технологій та інноваційних засобів навчання; критично оцінювати та аналізувати результати власної педагогічної діяльності, знаходити шляхи та способи її удосконалення; працювати з рекомендованими літературними джерелами та самостійно здійснювати пошук інформації щодо інноваційних технологій навчання іноземних мов молодших школярів та їх запровадження; створювати сприятливий психологічний клімат на уроці іноземної мови, який дозволяє учням початкових класів розкривати свої індивідуальні можливості. Змістом навчальної дисципліни «Сучасні технології навчання іноземної мови в початковій школі» визначено опанування змістових модулів: Організаційно-педагогічні умови застосування сучасних технологій навчання іноземних мов у початковій школі; Media-based learning у навчанні іноземної мови у початковій школі; Підхід Task Based Learning у навчанні іноземної мови молодших школярів; Технологія Project Based Learning у навчанні іноземної мови молодших школярів; Технології проблемного навчання на уроках іноземної мови у початковій школі; Інтерактивні технології у навчанні іноземної мови у початковій школі; Технології змішаного навчання іноземної мови у початковій школі (flipped learning, blended learning та distance learning); Цифрові технології у навчанні іноземної мови у початковій школі; Інтегроване навчання на уроках іноземної мови у початковій школі

(Котенко О.В., Головатенко Т.Ю., Петрик Л.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні технології навчання іноземних мов у початковій школі», 2020). Як приклад, один із напрямків стратегії іншомовної підготовки педагога - технологізація освітнього процесу - імplementовано також у змісті означеної навчальної дисципліни, що надає можливість отримати знання та практичні вміння впровадження новацій у процес навчання іноземних мов у майбутній професійній діяльності.

Експериментальні дослідження викладачів кафедри іноземних мов і методик їх навчання (Котенко О.В. Кошарна Н.В., Петрик Л.В., Головатенко Т.Ю., Соломаха А.В., Ситник О.І., Терлецька Л.М.) засвідчують, що використання інтерактивних та інноваційних технологій у змісті навчальних дисциплін іншомовного блоку, зокрема «Іншомовна освіта: іноземна мова з методикою навчання», «Практика усного та писемного мовлення», «Лінгвокраїнознавство», «Сучасні технології навчання іноземної мови в початковій школі», «Сучасні технології навчання іноземної мови дітей дошкільного віку», «Професійне спілкування іноземною мовою» вмотивовує майбутніх педагогів до використання таких технологій у своїй майбутній професійній діяльності, суттєво впливає на формування їхньої готовності до використання таких технологій у навчанні іноземних мов, розвиває навички здійснювати правильний вибір технологій для практичного призначення у навчанні іноземної мови. Застосування інтерактивних та інноваційних технологій у процесі іншомовної підготовки майбутніх педагогів забезпечувало удосконалення їх іншомовних компетенцій через активні способи діяльності. Наприклад, цифровий ресурс Quizlet зазвичай використовують як засіб для відпрацювання лексичних одиниць, який можна використовувати на регулярній основі вдома. Викладчі пропонують студентам моделювання різних ситуацій із застосуванням цифрового ресурсу Quizlet під час практичних занять, адже застосування мобільних

пристроїв під час заняття у навчальних цілях демонструє студентам зразок сучасного уроку іноземної мови. Сприятливою для ознайомлення зі світом медіа та критичним ставлення до нього стала тематика змістового модуля «In the world of arts (painting, photography, music) / У світі мистецтв (живопис, фотографія, музика)» (дисципліна «Іноземна мова з методикою навчання»). Студенти педагогічних спеціальностей опанували процес детального опису картини та фото із застосуванням методу «5 основних питань про медіа», тобто формували навчки аналізу медіаповідомлення. Крім того, студенти навчаються обирати фото у мережі інтернет та створювати власні за допомогою методу «ТАРЕ», який передбачає вибір теми (Topic), відповідність фото аудиторії (Audience), обґрунтування мети вибору фото (Purpose), наведення прикладів (Example). Запропонований метод спонукає до аргументації власного вибору засобом іноземної мови

Розширено освітній простір: бінарні гостьові скайп-лекції / практичні заняття із викладачами іноземної мови закордонних ЗВО (24), виїзні практичні заняття до культурно-просвітницьких центрів м. Києва (57). Так, було проведено серію науково-методичних семінарів та гостьових лекцій для студентів педагогічних спеціальностей професором Лізи Марі Бленк (США), учасниці Програми «Стипендії ім. Фулбрайта» в Україні; лінійку бінарних (Кошарна Н.В., Головатенко Т.Ю.) гостьових скайп-лекцій та практичних занять Ісааком Пападопулосом, професором Європейського Університету Кіпру.

Розроблено платформу і контент авторського цифрового медіацентру «Медіа центр педагога» (Л. Петрик). Започаткування та проведення науково-методичного гуртка «Медіашкола майбутнього вчителя» розширило можливості позааудиторної роботи у процесі іншомовної підготовки майбутніх педагогів. Метою гуртка стало удосконалення методичної компетенції майбутніх учителів початкової школи засобом застосування медіазасобів у навчанні молодших школярів

іноземним мовам. Пріоритетними завданнями цієї форми роботи було вмотивувати студентів до застосування медіазасобів у процесі навчання іноземних мов молодших школярів; ознайомити зі специфікою застосування медіазасобів на уроках іноземних мов у початковій школі; сформувати практичні навички застосування медіазасобів на уроках іноземних мов у початковій школі; навчити добирати медіазасоби відповідно до мети уроку, умов навчання, мовленнєвої готовності учнів. Гурток був розрахований на студентів 3-4 курсів спеціальності «Початкова освіта», оскільки вони вже мають базовий практичний досвід викладання в початковій школі, а також опановують методичний блок дисципліни «Іноземна мова з методикою навчання». Проведення гурткових занять відбувалось один раз на місяць. Теми, які було винесено на обговорення та опрацювання під час занять науково-методичного гуртка «Медіашкола майбутнього вчителя»: Інтеграція медіаосвіти в освітній процес. Медіатекст. Види медіатекстів. Етапи роботи з медіатекстами на уроках іноземних мов. Алгоритм аналізу медіатексту. Особливості ефективного застосування вчителем медіазасобів на уроках іноземних мов. Критерії вибору медіазасобів з дидактичною метою. Медіазасоби для формування мовних навичок учнів початкової школи. Розвиток рецептивних видів мовлення (аудіювання та читання) на уроках іноземних мов у початковій школі засобом медіа. Медіазасоби для розвитку продуктивних видів мовлення (говоріння та письмо) на уроках іноземних мов. Дидактичні можливості смартфонів у навчанні іноземних мов. Використання мобільних додатків у вивченні іноземних мов. Інтерактивні медіазасоби навчання іноземних мов. Ресурси управління класом.

Для максимальної ефективної результативності занять навчально-методичного гуртка нами була обрана така форма роботи як навчальний тренінг, якою передбачено інтерактивну взаємодію учасників. З уведенням в 2018 році в дію нових освітніх професійних програм, зміст

науково-методичного гуртка «Медіашкола майбутнього вчителя» знайшов своє відображення у змістовому модулі «Media-based learning у навчанні іноземної мови у початковій школі» навчальних дисциплін «Сучасні технології навчання іноземних мов в початковій школі» та «сучасні технології навчання іноземних мов дітей дошкільного віку».

З метою удосконалення іншомовних компетенцій майбутніх фахівців була також проведена системна робота наукових студентських гуртків «Сучасний англomовний дискурс», «Second Language Acquisition», «English speaking club». У межах визначеної тематики гуртів майбутні педагоги мали нагоду для вільного іншомовного спілкування. Застосування різноманітних інноваційних технологій спонукало студентів до виконання творчого розв'язання завдань, залучаючи студентів до діалогу культур.

Проведено науково-практичні та навчально-методичні заходи різного рівня з метою апробації результатів наукового дослідження (45 заходів). Наприклад, проведення щорічного студентського конкурсу перекладу творів Бориса Грінченка «Натхненний творчістю Б. Грінченка» / «Inspired by B. Grinchenko's Creativity» стало традицією в Педагогічному інституті, яка популяризує ідей Бориса Грінченка в освітньому просторі, досліджує нові аспекти впливу творчості письменника та розкриває перекладацькі здібності студентів. У межах традиційного заходу студентам зазвичай проводять навчально-методичні майстер-класи по перекладу з англійської мови на українську та навпаки. У процесі іншомовної підготовки студентам педагогічних спеціальностей пропонується продемонструвати свої розвідки у площині наукових розвідок. Вони долучаються до активної участі у щорічній студентській конференції «Іншомовна освіта очима студентів». Для власних досліджень студенти обирають питання, які потребують детального розгляду у контексті організації інноваційного навчання іноземних мов у початковій школі та закладі дошкільної освіти. Результатом цих пошуків

були виступи студентів на конференції та публікація статей у електронному виданні Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка та Інституту психології і соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка «Вісник психології і педагогіки», а також на вебсайті студентського науково-методичного заходу.

Апробація результатів дослідження на науково-практичних конференціях і семінарах міжнародного і всеукраїнського рівнів:

1. Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні стратегії педагогічної освіти в контексті розбудови суспільства сталого розвитку та концепції нової української школи» (м. Київ, Київський університет імені Бориса Грінченка, 02-03 листопада 2017)
 2. II Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні стратегії педагогічної освіти в контексті розбудови суспільства сталого розвитку та євроінтеграції» (м. Київ, Київський університет імені Бориса Грінченка, 14-15 листопада 2019)
 3. Всеукраїнська науково-практична конференція «Професійна підготовка педагогів в умовах євроінтеграції: проблеми та перспективи» (м. Київ, Київський університет імені Бориса Грінченка, 12 жовтня 2017)
 4. Всеукраїнська науково-практична конференція «Інновації у професійній підготовці педагога в умовах євроінтеграції освітнього процесу: погляд науковців і практиків» (м. Київ, Київський університет імені Бориса Грінченка, 15 травня 2019)
 5. Всеукраїнська науково-практична онлайн-конференція «Професійна діяльність сучасного педагога в умовах парадигмальних змін» (м. Київ, Київський університет імені Бориса Грінченка, 20 листопада 2020)
-

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ

За науковою темою науково-педагогічними працівниками опубліковано:

у фахових публікаціях:

1. Антипін Є. Б. Софія Русова про наступність у трудовому вихованні дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. Рідна школа. 2016. № 5-6. С. 61-65.
2. Беленька Г., Пуйо О. Формирование ценностных ориентиров детей дошкольного возраста Сингапур - Украина, сравнительный аспект. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки. 2019. № 2. С. 6-14.
3. Беленька Г.В. Формування фахової компетентності майбутніх педагогів під час навчання в університеті. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. праць: [наук. записки РДГУ. 2017. № 17(60). С. 15-18.
4. Беленька Г.В. Влияние идеи Новой украинской школы на содержание деятельности педагогов учреждений дошкольного образования. Освітній простір України. 2018. № 12. С. 7-14.
5. Беленька Г.В. Интегрированные курсы в образовательном процессе высшей школы: преимущества и недостатки. Інноватика у вихованні. 2018. № 7. С. 17-27.
6. Беленька Г.В. Образная игрушка как средство формирование жизненных ценностей ребенка. Народна освіта. 2019. № 2(38).
7. Беленька Г.В. Интерактивные методы обучения как средство развития критического мышления студентов. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України . 2020. № 16. С. 33-46.
8. Беленька Г.В., Коваленко О.В., Шинкар Т.Ю. Качество дошкольного образования в Украине и странах ЕС: параметры измерения и методическое сопровождение. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020. № 72. С. 33-39.
9. Беленька Г.В., Шинкар Т. Ю. Дошкольное образование Украины в 30-е годы XX века: образцовая дошкольное учреждение как центр методической работы. Народна освіта. 2019. №. 3(39). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5948

10. Бондаренко Г.Л. Змістове забезпечення підготовки вчителя початкової школи до мовленнєво-риторичної діяльності в США та європейських країнах (Болгарія, Франція, Польща). Початкова школа 2017. № 11. С. 53-56.
11. Бондаренко Г.Л. Особливості розвитку риторичних умінь молодших школярів засобом комп'ютерного тренажера. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді збірник наукових праць. 2017. № 21. С. 69-80.
12. Бондаренко Г.Л., Кипиченко Н.С. Нова стратегія підготовки менеджера систем якості в початковій освіті. Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання. 2019. 1-2. С. 72-82.
13. Бровко К. А. Змістові характеристики корпоративної культури студентів університету. Збірник наукових праць «Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах». 2020. № 69. Т. 2. С. – 42-46.
14. Бровко К. А., Сопова, Д. О., Дурдас, А. П. Е–середовище як складова корпоративної культури в університетах Французької Республіки. Науково-пед. журн. «Молодь і ринок». 2018. № 2 (157). С. 133–137.
15. Ващенко О.М. Методологічні засади підготовки майбутнього вчителя до використання здоров'язбережувальних освітніх технологій в навчально-виховному процесі початкової школи. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: зб. наук. праць: наук. записки РДГУ. 2017.17(60). С. 240-244.
16. Ващенко О.М., Романенко Л.В. Професійна підготовка вчителя початкової школи до формування алгоритмічної компетентності учнів. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді збірник наукових праць. 2017. № 21. С. 107-121.
17. Венгловська О. А. Організаційно-педагогічна діяльність Софії Русової – громадського діяча, просвітителя, педагога. Рідна школа. 2016. № 5-6. С. 51-55.
18. Венгловська О.А. Підготовка фахівців із дошкільної освіти в Україні: історико-педагогічна ретроспектива другої половини ХХ ст. Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. 2017. Вип 32. С. 453-462;
19. Венгловська О.А., Антипін Є. Б. Ретроспективний погляд щодо реалізації ідей дитиноцентризму Василя Сухомлинського в Новій українській школі. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2020. Том 1 (33). С. 279-285.
20. Вишнівська Н.В., Максимчук Б.А., Швець І.Б., Гончар Г.І., Шальов А.С. Дуальна підготовка фахівця в рамках педагогічного закладу вищої освіти. Науковий часопис Національного пед. Універс.

- ім. М.П. Драгоманова. Серія 15: Наук.-пед. проблеми фіз. культури (фізична культура і спорт). Київ. 2020. №7(127). С. 109-119.
21. Волинець К. І., Вертугіна В.М. Виробнича (організаційна) практика як важлива складова професійної підготовки магістрів. Народна освіта. Електронне наукове фахове видання. 2019. №. 2 (38). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5407
 22. Волинець К.І. Людський капітал як фактор інноваційного розвитку вузу. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск. – Рівне : РДГУ. 2017. С. 25-29.
 23. Волинець К.І., Волинець Ю.О., Стецюра М.В. Особливості підготовки вихователів до забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти. Народна освіта. Електронне наукове фахове видання. 2019. №. 3 (39). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5875
 24. Волинець К.І. Підготовка майбутніх магістрів до управління інноваційною діяльністю закладу дошкільної освіти. Освітній простір України: науковий журнал ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ. 2018. Вип.18. С.69-76.
 25. Волинець К., Волинець Ю., Правдива А. Сучасні підходи до формування у дітей старшого дошкільного віку ціннісного ставлення до природи. Народна освіта. Електронне наукове фахове видання. №. 2 (41). 2020. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31527/>
 26. Волинець К.І., Волинець Ю.О., Стаднік Н.В. Теоретичні засади наступності дошкільної і початкової освіти як проблема сучасної освіти. Народна освіта. Електронне наукове фахове видання. 2019. Вип. 2 (38). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5407
 27. Волинець К.І., Волинець Ю.О. Формування професійних здібностей майбутніх дошкільних педагогів в умовах євроінтеграції. Освітологічний дискурс. Електронне наукове фахове видання. 2020. Вип. 3 (39). С.80-91.
 28. Волинець Ю., Стаднік Н. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до партнерської взаємодії з батьками вихованців. Народна освіта. Електронне наукове фахове видання. 2018. Вип. 2 (35). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5320
 29. Волинець Ю., Стаднік Н. Етапи формування готовності майбутніх дошкільних педагогів до дослідницької діяльності. Науковий вісник
-

- Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки: зб. наук.пр. № 1 (60). С. 44-48.
30. Гаращенко Л.В., Літченко О.Д. Підготовка бакалаврів дошкільної освіти до художньо-творчої діяльності в ЗДО. Інноваційна педагогіка. 2020. С.176-179.
 31. Гаращенко Л.В. Ігрові технології у системі фахової підготовки педагогів дошкільної освіти. Вісник Запорізького національного університету: Педагогічні науки. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Збірник наукових праць. 2020. №2 (35). С.82-88.
 32. Гаращенко Л.В. Методичне забезпечення фізичного виховання та здоров'язбереження в закладі дошкільної освіти. Інноваційна педагогіка. 2021. 2(31). С. 143-146.
 33. Головатенко Т. Теоретичні підходи до побудови мультилінгвальних освітніх програм у Люксембурзі. Освітологічний дискурс. 2018. №3-4 (22-23). С. 309-320.
 34. Головатенко Т. Мультилінгвальна освіта майбутнього вчителя початкової школи в Бельгії. Педагогічний процес: теорія і практика. Серія: Педагогіка. 2017. №4 (59). С. 146-151.
 35. Головатенко Т. Особливості змісту професійної підготовки вчителя початкової школи до роботи в мультилінгвальному середовищі в Україні та Фландрії (Бельгія). Освітологічний дискурс. 2019. №1-2. С. 242-258.
 36. Головатенко Т. Поняття “мультилінгвальна освіта”: європейський і освітологічний дискурс. Освітній простір України. 2019. №15. С.227-234.
 37. Голота Н. М., Карнаухова А. В. Формування готовності майбутніх педагогів до організації педагогічного партнерства в закладах дошкільної та початкової освіти. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2019. 3(87). С. 27-38.
 38. Голота Н.М. Особливості фахової підготовки вихователів до формування просторово-часових уявлень дітей дошкільного віку. Педагогічний процес: теорія і практика. 2017. 4(59). С. 52-57.
 39. Голота Н.М., Карнаухова А. В. Формування готовності майбутніх педагогів до організації партнерської взаємодії між учасниками освітнього процесу. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2020. 2 (63). С. 35-41.
 40. Дем'яненко В. І., Січкара А. Д. Трансформація ідей про дитячу гру в спадщині українських педагогів (перша третина ХХ століття). Інноваційна педагогіка. 2020. 27. С. 31-36.
 41. Дем'яненко В. І., Січкара А.Д. Педагогічна практика як мотиватор професійного самовдосконалення студентів. Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання. 2020. Том 31 (4). С. 214-230.
-

42. Іванюк Г. І. Діяльність Софії Русової в царині педагогіки: служіння народу й Україні Рідна школа. 2016. № 5-6. С. 46-50.
43. Іванюк Г. І., Венгловська О. А., Антипін Є.Б. Особистісно-професійний розвиток майбутніх педагогів у процесі навчальних практик. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2020. № 2. С. 25-34.
44. Іванюк Г. І., Дем'яненко В. І. Практико зорієнтована підготовка майбутнього вчителя початкової школи. Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання. 2016. № 2(14). С. 137-152.
45. Іванюк Г. І., Матюшинець, Я.В. Актуальність педагогічних практик Тимофія Лубенця про розвивальне середовище для дітей у контексті розбудови Нової української школи. Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2020. № 2 (29). С. 179-185.
46. Іванюк Г. І., Хомич О.О. Етапи підготовки вчителя початкової коли в Канаді (друга половина ХХ - початок ХХІ століття). Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2020. № 2 (29). С. 186-192.
47. Іванюк Г.І. Нова стратегія професійно-педагогічної освіти: Європейський вимір. Педагогічний процес: теорія та практика. 2017. № 4 (59). С. 21-26.
48. Іванюк Г.І. Підготовка вчителя початкової школи до діалогічного навчання в контексті розбудови нової української школи. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2017. № 6. С. 252-262.
49. Іванюк Г.І. Аксиологічний концепт нової освітньої стратегії підготовки педагогів. Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання. 2018. № 3-4. С. 68-82.
50. Іванюк Г.І. Новаторські ідеї Василя Сухомлинського в контексті розбудови Нової української школи. Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки. 2018. Випуск 171. С. 49-54.
51. Карнаухова А. В. Цінності буття дошкільного дитинства в літературній спадщині В.О. Сухомлинського. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. 2018. № 3 (62). С. 90-95.
52. Коваленко О.В., Радченко Г.М. Интерактивные формы взаимодействия с родителями воспитанников учреждения дошкольного образования: веление времени или дань моде. Науковий журнал. Інноваційна педагогіка. 2020. № 26. С. 181-184.

53. Козак Л. В., Козлітін Д. О. Місце і роль медіа-технологій у підготовці майбутніх педагогів дошкільної та початкової освіти. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки. 2019. № 1 (324). С. 242- 248.
 54. Козак Л., Д. Хожай Д. Адаптації дітей раннього віку до умов ЗДО засобом Lego-технології. Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка : зб. наук. пр. 2019. №3. С.32-38.
 55. Козак Л.В. Характеристика сучасних форм організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. 2020. Вип.12. С.49-57.
 56. Козак Л.В. Педагогічний моніторинг як технологія управління якістю дошкільної освіти. Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка. №30. 2019. С. 40-45.
 57. Козак Л.В. Підготовка майбутніх педагогів дошкільної освіти до організації проектної діяльності. Молодий вчений. 2018. № 8.1. (60.1) серпень С.71-75.
 58. Козак Л.В., Швидка І.А. Якість дошкільної освіти на сучасному етапі Освітологічний дискурс. 2018, № 3-4 (22-23). С.198-208.
 59. Козак Л.В., Бухал Л.Г. Закономірності використання інтеграційних форм організації роботи зі старшими дошкільниками. Інноваційна педагогіка. Випуск 18. 2019 Т3. С.164-168.
 60. Козак Л.В., Гаращенко Л.В., Кочмар Д.А. Творчість як основа інноваційної діяльності майбутнього педагога. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020. № 69 С.169-173.
 61. Козак Л.В., Коваль В.Ю. Проектна діяльність як засіб підготовки дитини до навчання у Новій українській школі. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020. № 71, Т. 1. С.127-131.
 62. Козак Л.В., Король Г.А. Проектна діяльність як чинник пізнавального розвитку дітей дошкільного віку. Інноваційна педагогіка. 2019. Випуск 18. Т3. С. 169-174.
 63. Козак Л., Луцик Т. Характеристика педагогічних інновацій у роботі з дітьми дошкільного віку. Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. 2019. Вип. 10. С. 358.
 64. Козак Л. Особливості університетської освіти у Франції. Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання. 2017. №1-2 (16-17). С.96-105.
-

65. Козак Л. Сучасна дошкільна освіта: європейський досвід. Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання. 2017. №3-4 (18-19). С. 235–251.
66. Козак Л. Формування інноваційного потенціалу майбутнього викладача. Освітній простір України: науковий журнал. 2018. Випуск 13. С.54-60.
67. Кондратюк С.Г., Гаращенко Л. В. Розвиток комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку засобом сучасних книжок-картинок. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2021. №35. С. 63-70
68. Кондратюк С.Г. Ігрові технології в системі фахової підготовки педагогів дошкільної освіти. Вісник Запорізького національного університету 2020. № 2(35). С. 7-14.
69. Кондратюк С.Г. Теоретичні основи використання ігор психологічного спрямування в роботі з дітьми дошкільного віку. Освітологічний дискурс. 2020. № 3(30). С.110-124
70. Кошарна Н. Тенденції реформування системи педагогічної освіти Швеції на рубежі ХХ – ХХІ століть. Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання. 2019. № 1-2. С. 215-228.
71. Кошарна Н. Змістовий компонент педагогічної підготовки вчителів у Швеції. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. 2017. Т. IV (21). С. 66-76.
72. Кошарна Н. Розвиток навичок критичного мислення студентів-магістрантів педагогічних спеціальностей у змісті дисципліни «Професійне спілкування іноземною мовою». Educological discourse Освітологічний дискурс. 2020. № 2 (29). С. 14-25.
73. Кошарна, Н.В. (2021) Сучасний європейський досвід практичної підготовки вчителів. Educological discourse (Освітологічний дискурс). 2021. №1 (32). С. 143-155.
74. Куземко Л.В. Інформаційна культура вихователя ДНЗ як запорука його ефективної професійної діяльності. Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського. 2016. 1(52). С. 281-285.
75. Куземко Л.В. Формування у студентів педагогічних спеціальностей навичок ХХІ століття у процесі виконання самостійної роботи. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2017. № 1-2. С. 20-25.
76. Куземко Л.В. Формування іміджу педагога як складова його особистісно професійного розвитку. Педагогіка формування творчої

- особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020. № 2 (71). С. 127-131.
77. Куземко Л.В. Навички XXI століття в контексті забезпечення якості професійної підготовки педагога. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2020. № 34(2). С. 28-33.
78. Куземко Л.В., Литвиненко С.В. Сучасні аспекти професійної підготовки вихователів до виховання гуманістично спрямованої особистості в дошкільному віці. Інноватика у вихованні. 2018. № 7 (1). С. 57-164.
79. Куземко, Л.В., Мойсак, О. Д. Технології розвитку в педагогів здатностей до самопізнання і самовдосконалення. Педагогічний процес: теорія та практика. 2018. № 1-2. С. 38-44.
80. Ліннік О.О. Модель системи підготовки майбутнього вчителя до організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями початкової школи Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. 2017. № 8 (313). С. 150-158.
81. Літіченко О.Д. Ідеї трудового виховання дітей дошкільного віку у 50-х роках ХХ століття на сторінках педагогічної преси. Освітологічний дискурс. 2017. № 3 – 4. С. 43 – 56.
82. Літіченко О.Д. Комплексний підхід до трудового виховання дітей дошкільного віку у 70–80-х роках ХХ століття. Педагогічні науки : зб. наук. пр. 2017. Вип. LXXVII. Т. 1. С. 28–31.
83. Машовець М. А., Голота Н.М., Карнаухова А.В. Сучасна модель практичної підготовки майбутніх педагогів. Педагогічна освіта: теорія і практика. 2020. № 34 (2). С. 21-27.
84. Мельник І.С. Психологічні основи профілактики порушень комунікації у дітей раннього дошкільного віку у процесі взаємодії з батьками. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2020. № 4 (16). С. 148-161.
85. Мельник, І. С. Проблема вивчення психологічного складника здоров'язбережувальної компетентності майбутніх педагогів: системний підхід. Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання. 2020. № 2. С. 221-239.
86. Мієр Т.І. Полістратегіальні тенденції становлення й розвитку засадничих положень феномену «неперервна освіта». Педагогічна освіта: теорія і практика. 2018. №30. С. 32-39.
87. Мієр Т. І. Розгляд феномену «освітній простір» у контексті поєднання результатів сучасних наукових напрацювань з вагомою педагогічною спадщиною минулого. Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки 2018. (172). С. 48-52.

88. Мієр Т.І. Дидактична сутність поняття «підхід»: генеза, трактування, функціональність, ієрархізація, класифікація. Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. серія: педагогіка. 2020. № 12 (2). С. 35-39.
 89. Мієр Т.І. Сутність освітніх парадигм і поліпарадигмальних проявів у багатовимірній педагогічній реальності та особистісній самореалізації студентів під час е-навчання. Педагогічна освіта: теорія і практика. 2020. № 34 (2). С. 73-82.
 90. Мієр Т.І., Бондаренко Г.Л. Практичні аспекти професійної підготовки вчителя початкової школи в умовах євроінтеграції. Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання. 2020. № 1(28). С. 131-142.
 91. Музика О.О. Референтні стосунки у розвитку потребово-мотиваційної сфери студентів з ознаками музичної обдарованості. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том. VI: Психологія обдарованості. 2016. Вип.12. С. 145-156.
 92. Музика О.О. Адаптаційний тренінг як засіб розвитку самоефективності студентів. Молодий вчений. 2020. №10. С. 284-288.
 93. Музика О.О. Розвиток самоефективності студентів у процесі адаптаційного тренінгу. Освітологічний дискурс. 2020. № 2 (29). С.132-142.
 94. Музика О.О. Ціннісно-мотиваційні аспекти педагогічної взаємодії викладача і студентів. Освітологічний дискурс. 2017. № 3-4 (18-19). С. 163-172.
 95. Музика О.О. Вікові аспекти розвитку референтних стосунків осіб із ознаками музичної обдарованості. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2017. VI (13). С. 101-110.
 96. Музика О.О. Самоефективність як чинник професіоналізації студентів. Освітологічний дискурс. 2018. №3-4 (22-23). С. 83-94.
 97. Музика О.О. Смысловиттєві орієнтації та життєві цілі як чинники аксіогенезу музично обдарованих студентів Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Том VI: Психологія обдарованості. 2018. Випуск 14. № 6 (14). С.173-180.
 98. Музика О.О. Аксіогенез і розвиток самоефективності студентів із ознаками обдарованості. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Т.VI. Психологія обдарованості. 2019. Випуск 16. С. 181-192.
 99. Паламар С.П. Проблема формування духовноморальних цінностей студентів в умовах освітнього середовища. Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання. 2017. № 3-4. С. 221-234.
-

100. Паламар С.П. Компетентнісний підхід до викладання літератури з використанням хмарних технологій. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. 2018. №3(137). С. 102-109.
 101. Паламар С.П. Компетентнісний підхід як методологічний орієнтир модернізації сучасної освіти. Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання. 2018. № 1-2. С. 267-278.
 102. Паламар С.П. Цінність орієнтації майбутніх вчителів як передумова інтеграції до Європейського освітнього простору. Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання. 2018. № 3-4. С. 129-138.
 103. Паламар С.П., Науменко М.С. Підготовка майбутніх вихователів дітей дошкільного віку в контексті сучасних освітніх парадигм. Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання. 2020. № 2 (29). С. 105-120.
 104. Паламар С.П., Нежива Л.Л. Методична модель застосування доповненої реальності на уроках читання в початковій школі. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2020. № 34 (2). С. 6-13.
 105. Васьківська, Г.О., Паламар, С. П., Голота, Н. М. (2021). Value determinants in the training of future teachers. Scientific Vector of the Balkans, 11 (1), 22-26.
 106. Петрик Л.В. Медіаграмотність як навичка ХХІ століття. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: зб. наук. пр., 2017. № 27. С.100-103.
 107. Петрик Л.В. Розвиток критичного мислення майбутніх учителів початкової школи засобами медіа. Педагогічний процес: теорія і практика. 2017. № 4. С. 84-90.
 108. Петрик Л.В. Ефективність використання медіазасобів учителем початкової школи на уроках іноземних мов: від усвідомлення до готовності. Освітологічний дискурс. 2019. № 3-4 (26-27). С. 185-196
 109. Петрик Л.В. Професійна підготовка майбутнього вчителя початкової школи: особливості застосування медіазасобів на уроках іноземних мов. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». 2019. № 88. С. 120-125.
 110. Петрик Л.В. Інтерактивне навчальне середовище процесу іншомовної підготовки майбутніх учителів початкової школи Інноваційна педагогіка. 2020. Випуск 25, Том 2, 2 (25). С. 138-142.
 111. Петрик Л.В. Медіадидактичний супровід іншомовної підготовки майбутніх учителів початкової школи Освітологічний дискурс. 2021. №1(32). С. 112-128.
 112. Полковенко О.В., Тимчик О.В., Мойсак О.Д. Експериментальне дослідження впливу спортивного туризму на рівень розвитку фізичної підготовленості підлітків. Scientific Journal «ScienceRise». 2017. № 6 (9). С. 27-30.
-

113. Половина Е.А., Хриенко Д.А. Педагогическое сопровождение изобразительной деятельности младших дошкольников. Сборник материалов VIII Международного научно-практического семинара «Дошкольное образование: опыт, проблемы, перспективы». Барановичи. 2017. С. 97-98.
 114. Половина О.А., Кондратець І.В. Формування мистецької компетентності майбутніх вихователів: мотиваційна компонента. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: Збірник наукових праць. 2020. Вип. 69, Т.3. С. 88-92.
 115. Половина О.А., Кондратець І.В. Формування мистецької компетентності майбутніх вихователів: технологічний аспект. Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць. 2020. Вип. 28 № 1. С. 341-350.
 116. Половина О. Кондратець І. Живописні перформанси: методичний інструментарій підготовки майбутніх вихователів. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2021. №35 (1).
 117. Половина О.А. Інтегративна функція мистецтва у формуванні творчої особистості дитини. Мистецтво та освіта: Науково-методичний журнал «Педагогічна думка». 2018. № 4 (90). С. 22-26.
 118. Половина О.А. Поліхудожній розвиток особистості у площині «Дитина-мистецтво». Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2017. 4 (13). С. 129-139.
 119. Половина О.А. Ранній розвиток дитини у контексті потреб соціуму та батьківських. Науковий журнал «Молодий вчений». 2017. № 3. (43.2). С.36-41.
 120. Половина О., Ліпчевська І. Наступність дошкільної освіти та нової української школи: реалії та перспективи. Інноватика у вихованні: Збірник наукових праць. Вип. 7. 2018. Том 1. С. 203-214.
 121. Половина О., Ліпчевська І. Актуальні проблеми перспективності змісту сучасної дошкільної освіти. Науковий журнал «Молодий вчений». 2018. № 8.1 (60.1). С.89-94.
 122. Пономаренко Т.О. Розвиток професіоналізму сучасного педагога в постнекласичній парадигмі : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Черкаси, 9 – 10 квітня 2019 р. – Черкаси : 2019. С. 100 – 102.
 123. Пономаренко Т. О. Модерація як інноваційна форма навчання в умовах закладу вищої освіти. Інновації в сучасній освіті :
-

- український та світовий контекст : матеріали міжн. науково-практ. конф., 18-19 квітня 2019 р. – м. Умань. 2019. Ч. 2. С. 83–87.
124. Пономаренко Т. О. Формування управлінської творчості керівників дошкільної освіти як показника їх управлінської культури. Педагогічні науки. 2017. №. 3 (35). 2017. С. 10–19.
125. Пономаренко Т.О. Управління формуванням готовності майбутніх докторів філософії до розробки освітніх програм для дітей дошкільного віку. Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії». – Спеціальний тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». 2018. № 6. Кн. 2. Том III (81). С. 216–228.
126. Пономаренко Т.О. Формування готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до полікультурного виховання дошкільників. Педагогічні науки. 2018. Випуск 29. С. 96–104.
127. Руденко Н.М. Математичний інструментарій вимірювання готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивних технологій на уроках математики. Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр. 2016. № 25. С. 131-135.
128. Руденко Н.М. Особливості підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування ментальних карт на уроках математики Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання 2020. № 2. С. 92-104.
129. Руденко Н.М., Широков Д.Л. Застосування веб-квест-технології у підготовці майбутніх учителів початкової школи. Молодий вчений. 2020. № 10 (86). С. 151-157.
130. Січкар А.Д. Діяльнісний підхід до навчання і виховання дітей дошкільного віку в теоретико-практичній спадщині Софії Русової. Рідна школа, 2016. № 5-6. С. 56-59.
131. Соломаха А., Кошарна Н. Підготовка майбутніх педагогів до застосування цифрових технологій у процесі раннього навчання іноземних мов. Educological discourse. 2020. №3(30). С. 107-122.
132. Соломаха А.В. Змішане навчання студентів-магістрантів за спеціальністю «методика раннього навчання дітей іноземній мові»: досвід Німеччини Педагогічний процес: теорія і практика. 2017. № 4 (59). С. 136-140.
133. Соломаха А.В. Сучасний стан університетської електронної дистанційної освіти Німеччини Сучасна наука ХХІ століття. Матеріали ХІІ Міжнародної наукової інтернет-конференції: Збірник наукових праць. 2017. С. 67-75.
134. Соломаха А.В. Цифрова компетенція педагога нової школи Австрії. Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання. 2018. № 3-4. С. 229-308.

135. Соломаха А.В. Застосування словникових он-лайн тренажерів для формування іншомовної лексичної компетенції майбутнього педагога. Освітологічний дискурс: електронне наукове фахове видання. 2019. № 3-4. С. 143-155.
136. Соломаха А.В. Застосування цифрових технологій для формування іншомовної граматичної компетенції у процесі раннього навчання іноземних мов (на прикладі німецької мови). Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 2020. № 8. С. 121-135.
137. Соломаха А.В. Підготовка майбутніх педагогів до діджиталізації в ранньому навчанні іноземних мов. Open educational e-environment of modern University. 2021. №10. С. 203-215.
138. Соломаха А.В., Кошарна Н.В. Підготовка майбутніх педагогів до застосування цифрових технологій у процесі раннього навчання іноземних мов. Educological discourse 2020. № 3(30). С. 107-122.
139. Соломаха А.В., Лобода, О.В. Сучасні тенденції іншомовної підготовки майбутніх учителів початкової ланки освіти Угорщини. «Інноваційна педагогіка». 2020. №2(24). С. 119-125.
140. Сухопара І.Г. Емоційна компетентність вчителя в контексті нової української школи. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр 2020. №1. С. 111-122.
141. Сухопара І.Г. Зміст і структура емоційної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2020. №2 (2). С. 165-175.
142. Сухопара І.Г. Критерії та рівні сформованості емоційної компетентності майбутніх учителів початкової школи Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки: зб. наук. пр 2020. № 2. С. 357-366.
143. Шинкар Т. Ю. Дефінітивний аналіз організаційно-змістових засад методичної роботи в дошкільних навчальних закладах України (20 – 30-ті роки ХХ століття). Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2020. Вип. 32. Том 1. С. 4-12.
144. Шинкар Т. Ю. Керівництво методичною роботою в дитячих садках України. Інноваційна педагогіка: науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій. 2020. Вип. 27. С. 45-49.
145. Беленька Г.В., Коваленко О.В., Шинкар Т.Ю. Якість дошкільної освіти в Україні та країнах ЄС: параметри виміру та методичний супровід. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Запоріжжя, 2020. № 72. Т. 1. С. 33–39.

146. Шинкар Т.Ю. Методична робота в закладах дошкільної освіти: нормативно- правові аспекти. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2020. Вип. 28. Том 1. С.252 – 258.
147. Шкуренко О.В. Використання хмарних технологій під час підготовки учителя початкової школи Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. 2019. №1. С. 152-162.

У розділах монографій:

1. Беленька Г. В., Волинець К. І. Ціннісно-сміслові орієнтири майбутніх педагогів. *Професійний розвиток педагога в світлі євроінтеграційних процесів* : монографія / Г.Цветкова ; Hameln: InterGING, 2019. С. 48-66.
2. Бондаренко Г. Л. Підготовка вчителя до риторизації освітнього процесу в початковій школі. *Навчання й виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку у викликах сьогодення* : монографія / О. В. Лобова, І. П. Рогальська-Яблонська ; Суми, 2018. С. 267-283.
3. Бондаренко Г. Л., Ващенко О. М. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до риторичної діяльності під час е-навчання: європейська та вітчизняна теорія і практика. *Європейські та вітчизняні тренди підготовки майбутніх учителів початкової школи: тезисна теорія та варіативна практика з е-навчанням* : монографія / Т.І. Мієр ; Germany, Karlsruhe, 2020. С. 112-136.
4. Бондаренко Г. Л., Ващенко О. М., Романенко Л. В., Романенко К. А. Методика підготовки майбутнього вчителя до організації здоров'язбережувального середовища як складова екології здоров'я дитини. *State of environment and human health* : монографія. House of Polonia University «EDUCATOR», Ченстохова, 2019.С. 19-35.
5. Ващенко О. М. Формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до оздоровчої діяльності в групі продовженого дня як наукова проблема. *Human health: realities and prospects* : Monographic series. Volume 2. «Health and Environment», edited by Nadiya Skotna. Drohobych: Posvit, 2017. P. 272-282.
6. Венгловська О. А., Антипін Є.Б. Генеза професійних вимог до вихователів у процесі підготовки на зламі XIX–XX століть. *Integration of traditional and innovative scientific researches: global trends and regional aspect*: collective monograph. Publishing House «Baltija Publishing», Riga, Latvia. P. 1-24.
7. Вишнівська Н. В., Шкуренко О. В. *Е-навчання як засіб підготовки майбутніх учителів до формування громадянських умінь молодших*

- школярів Колективна (три і більше авторів). *Європейські та вітчизняні тренди підготовки майбутніх учителів початкової школи: тезисна теорія та варіативна практика з е-навчанням* : монографія / Т.І. Мієр ; Germany, Karlsruhe, 2020. С. 183-216.
8. Волинець Ю.О. Педагогічні умови формування лідерських якостей майбутнього педагога в умовах євроінтеграції. *Професійний розвиток педагога в світлі євроінтеграційних процесів* : колективна монографія / Г. Цветкова ; Hameln : InterGING, 2019. С.66-84.
 9. Голота Н. М., Машовець М. А. Педагогічне партнерство закладу дошкільної освіти з батьками як умова забезпечення якості освіти дитини. *Integration of traditional and innovative scientific researches: global trends and regional aspect: collective monograph*. Publishing House «Baltija Publishing», Riga, Latvia. P. 25-44.
 10. Дубовик С. Г., Порядченко Л. А. Е-навчання з підготовки майбутніх учителів початкової школи до розвитку комунікативної компетентності молодших школярів. *Європейські та вітчизняні тренди підготовки майбутніх учителів початкової школи: тезисна теорія та варіативна практика з е-навчанням* : монографія / Т.І. Мієр ; Germany, Karlsruhe, 2020. С. 43-64.
 11. Желанова В. В., Лінник О. О. Forming of personal and professional senses of future teachers in reflexive and context environment of HEI. *Educational Studios: Theory and Practice* : monograph. Premier Publishing, Prague-Vienna, 2018. P. 120-128.
 12. Іванюк Г. І. Training of a rural school teacher in the conditions of educational changes in the second half of the 20th. *Relevant Issues of the Development of Science* : monograph. Published by Win Press, San Antonio, United States, 2020. P. 116-128.
 13. Іванюк, Г.І. (2018). Новаторство в школах України у другій половині ХХ століття: соціально-педагогічний феномен. *Pedagogical and psychological sciences: development prospects in countries of Europe at the beginning of the third millennium* : collective monograph. «Baltija Publishing», Riga, Latvia, 2018. P. 158-175.
 14. Коваленко О.В. Інноваційні методи підготовки організаторів дошкільної освіти до професійної діяльності. *Development and modernization of pedagogical and psychological sciences: experience of poland and prospects of ukraine: Collective monograph*. Lyblin, Poland. 2017. 1 (336). С. 265-282.
 15. Карнаухова А.В., Голота Н.М. Підготовка педагога до партнерської взаємодії в освітньому процесі закладів дошкільної та загальної середньої освіти. *Theoretical and practical aspects of the development of the European Research Area* : monograph. «Baltija Publishing», Riga, Latvia., 2020. P. 22-37.
 16. Козак Л., Козлітін Д. The current training state of feature preschool and primary school educators for using the information technologies in professional activities (Сучасний стан підготовки майбутніх педагогів
-

- дошкільної та початкової освіти до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності). *Contemporary innovative and information technologies of social development: educational and legal aspects*. Katowice School of Technology. Monograph 24. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach, 2019. P. 215-221.
17. Козак Л. Інтегровані форми організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. *General and pre-school pedagogy / Pedagogy in modern conditions: collective monograph* / Bartienieva I., Nozdrova O., etc. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 2020. P. 100-106. Available at : DOI - 10.46299/ISG.2020.MONO.PED.III P
 18. Куземко Л.В., Новик І. М. Сучасні аспекти особистісно-професійного розвитку майбутніх педагогів. *Pedagogical and psychological sciences: development prospects in countries of Europe at the beginning of the third millennium* : collective monograph. «Baltija Publishing», Riga, 2018. P. 241-258.
 19. Мельник І. С., Мойсак О. Д. Проблеми інтеграції психологічних і педагогічних знань у процесі підготовки майбутніх педагогів. *Integration of traditional and innovative scientific researches: global trends and regional aspect: collective monograph*. Publishing House «Baltija Publishing», Riga, Latvia, 2020. P. 135-155.
 20. Мієр Т. І., Бондаренко Г. Л. Початкова освіта та професійна підготовка майбутніх учителів у країнах ЄС: Значущі для української освіти тенденції. *Європейські та вітчизняні тренди підготовки майбутніх учителів початкової школи: тезисна теорія та варіативна практика з е-навчанням* : монографія / Т.І. Мієр ; Germany, Karlsruhe, 2020. С. 17-27.
 21. Мієр Т. І. Голодюк Л. С. Дидактична тріада «учіння – викладання – управління» в контексті реалізації в освітньому процесі інноваційних авторських нововведень. *The actual problems of the world today* : monograph. Sciemsee Publishing, Лондон, 2019. P. 140-151.
 22. Мієр Т., Холодюк Л. Дидактичні акценти організації дистанційного навчання в умовах пандемічних процесів. *Education during a pandemic crisis: problems and prospects* : monograph. Publishing House WSZiA, Poland, Opole, 2020. P. 100-104.
 23. Мієр Т. І., Широков Д. Л. Спрямованість е-навчання на підготовку майбутніх учителів початкової школи до формування в учнів ключової компетентності навчання впродовж життя. *Європейські та вітчизняні тренди підготовки майбутніх учителів початкової школи: тезисна теорія та варіативна практика з е-навчанням* : монографія / Т.І. Мієр ; Germany, Karlsruhe, 2020. С. 85-110.
 24. Музика О.О. Ціннісний досвід досягнень і розвиток професійної самоефективності студентів. *Сучасна освіта, навчання і виховання. Modern education, training and upbringing* : monograph. Primedia eLaunch, Boston, 2021. С. 270-274.
-

25. Паламар С.П., Назаренко Л.А. Formation of media competence as means of influence on emotional, cognitive, and volitional development of personality. *New stages of development of modern science in Ukraine and EU countries* : monograph. Publishing House "Baltija Publishing", Riga, Latvia, 2019. P. 309-329.
 26. Паламар С.П., Назаренко Л.А. Формування інформаційної компетентності на уроках літератури засобами ІКТ нового покоління. *Innovative scientific researches: European development trends and regional aspect* : monograph. Publishing House "Baltija Publishing", Riga, Latvia, 2020. P. 273-294.
 27. Паламар С. П., Нежива Л. Л. Літературна освіта майбутніх учителів початкових класів: європейські й вітчизняні теоретичні засади та прикладні аспекти в е-навчанні. *Європейські та вітчизняні тренди підготовки майбутніх учителів початкової школи: тезисна теорія та варіативна практика з е-навчанням* : монографія / Т.І. Мієр ; Germany, Karlsruhe, 2020. С. 156-170.
 28. Пономаренко Т. О. Управлінська культура педагогів вищої школи як умова якості вищої педагогічної освіти. *European Humanities Studies: State and Society. Europejskie Studia Humanistyczne: Panstwo i Spoleczenstwo*: monograph. Poland-Ukraine. 2019. P. 178–190.
 29. Романенко Л. В., Романенко К. А., Друць І. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до організації віртуальних навчальних екскурсій в е-навчанні: європейські та вітчизняні акценти. *Європейські та вітчизняні тренди підготовки майбутніх учителів початкової школи: тезисна теорія та варіативна практика з е-навчанням* : монографія / Т.І. Мієр ; Germany, Karlsruhe, 2020. С. 217-234.
 30. Руденко Н. М. Математична підготовка майбутніх учителів початкової освіти в країнах Європи та в Україні: інтерактивний компонент е-навчання. *Європейські та вітчизняні тренди підготовки майбутніх учителів початкової школи: тезисна теорія та варіативна практика з е-навчанням* : монографія / Т.І. Мієр ; Germany, Karlsruhe, 2020. С. 137-155.
 31. Січкара А.Д., Матюшинець Я. В. Ідеї предметно-розвивального середовища для дітей в українському педагогічному дискурсі кінця 19-го – 20-ті роки ХХ століття. *Integration of traditional and innovative scientific researches: global trends and regional aspect* : collective monograph. Publishing House «Baltija Publishing», Riga, Latvia, 2020. P. 161-184.
 32. Сухопара І. Г. Формування емоційної компетентності майбутніх учителів початкової освіти з використанням е-навчання: досвід Фінляндії й України. *Європейські та вітчизняні тренди підготовки майбутніх учителів початкової школи: тезисна теорія та варіативна практика з е-навчанням* : монографія / Т.І. Мієр ; Germany, Karlsruhe, 2020. С. 65-84.
-

33. Шпіца Р. І. Вплив організації музичної освіти в початковій школі німеччини на організацію е-навчання у закладах вищої педагогічної освіти в Україні. *Європейські та вітчизняні тренди підготовки майбутніх учителів початкової школи: тезисна теорія та варіативна практика з е-навчанням* : монографія / Т.І. Мієр ; Germany, Karlsruhe, 2020. С. 171-181.
34. Kotenko O., Holovatenko T. Models of foreign language primary school teacher training in the EU. *Innovative scientific researches: European development trends and regional aspect*. Publishing House “Baltija Publishing”, Riga, Latvia, 2020. P.92-115.
35. Kotenko O., Holovatenko T. Pre-Service Primary School Teacher’s Preparedness to Work in a Multilingual Environment. *Applied Linguistics Research and Good Practices for Multicultural and Multilingual Classrooms* / edited by Papadopoulos, I., Constantinou, M. New York: Nova Science Publishers, 2021. P. 19-39.
36. Kotenko O., Kosharna N., Holovatenko T. Pre-service Primary School Teacher’s Foreign Language Training by Means of Using Innovative Technologies. *International Perspectives on Creativity in the Foreign language Classrooms* /edited by Papadopoulos, I., Griva, E. and Theodotou, E. New York: Nova Press Publishing, 2020. Chapter 11. P.257-280.
37. Ponomarenko T. The formation of readiness of future specialists of preschool education to the management by means of the implementation of innovative pedagogical technologies. *Modern Technologies in Education. Collective Scientific : monograph*. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2019. P. 398–411.
38. Ponomarenko T., Kozak L. Formation of benevolence of junior preschool children on the basis of personality oriented interaction of the educator and the child. *Theoretical and practical aspects of the development of the European Research Area* : monograph / edited by authors. 2nd ed. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2020. P. 163-184.
39. Volynets Yu.O. Stadnik N.V., Volynets K.I. Formation of future specialists’ readiness for preschool education in carrying out professional activity in the conditions of european integration. *Innovative scientific researches: European development trends and regional aspect* : monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2020. P.38-55.

У виданнях Scopus, WoS:

1. Brovko K. A., Ternopilska V. I., Voznyk M. V. et al. Research of motives for formation of corporate culture of students in the context of the paradigm of cognitive psychology. *Journal of Advanced Pharmacy Education and Research*. 2020; Vol. 10. Issue 2: 195-202.
2. Brovko K. A., Zagorodnya A. A., Shaheid Anad Ali, Ternopilska, V. I. et al. Diagnostics and features of forming corporate culture of students in

- university educational environment. *Utopia y Praxis Latinoamericana*. 2020; Vol. 25. Issue 5: 95–105.
3. Kosharna N., Yuzkiv H., Ivanenko I. et al. Innovative methods in language disciplines during profile training implementation. *International Journal of Higher Education*. 2020; nr 9: 230-242.
 4. Kosharna N., Zhuranova L., Nieliepova A et al. Professional training of primary school teachers (experience of Great Britain, Sweden). *Applied Linguistics Research Journal*. 2020; Vol 9: 159-173.
 5. Kosharna Natalia, Ivanova D., Havrylenko T. et al.. European experience of professional training of primary school teachers. *AD ALTA-Journal of Interdisciplinary Research*. 2021; Volume 11 (1): 115-122.
 6. Kotenko O., Khoruzha L., Proshkin O. Digital competence: abilities of a lecturer and expectations of students (Ukrainian-Polish context) E-learning and STEM. *Education*. 2019; nr 11: 421-439.
 7. Kotenko O., Khoruzha L., Melnychenko O. et al. The Study of the Higher School Lecturer's Competence in Ukraine: Diagnostics and Analytics *The New Education Review*. 2019; nr 55(1): 233-245.
 8. Palamar S.P. Kondratiuk S.G. Zhelanova V.V. et al. Psychodidactic determinants of the development of children of preschool age. *Wiadomości Lekarskie*. 2018; LXXI, nr. 6: 1207-1215.
 9. Ponomarenko Tatyana, Badjanova Jelena. The study of educational programmes as a way of effectiveness of moral education of preschool children. *Pedagogy. Bulgarian Journal of Educational Research and Practice*. Az Buki Publishing House. Sofia, Bulgaria. 2021; Volume 93, nr 1: 114–129.
 10. Svitlana G. Kondratiuk, Larysa V. Harashchenko, Svitlana P. Palamar et al. Value attitude to health as the basis of an active life position of an individual. *Wiadomości Lekarskie*. 2021; LXXIV; ISSUE 3, PART 2: 690-696.
 11. Sytnyk O., Alieva A., Kovalchuk I. et al. Foreign language professional competence of students in the process of learning English for vocational purposes, *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2021; XVI: 99-105.
 12. Tetyana Ponomarenko, Liudmyla Kozak, Lyubomira Popova. The Development of Managerial Creativity of Future Heads of Preschool Education in a Higher Education Institution. *Pedagogy. Bulgarian Journal of Educational Research and Practice*. Az Buki Publishing House. Sofia, Bulgaria. 2020; Volume 92, nr 5; 607-619.
 13. Turchynova G., Harashchenko L., Kozak L. et al. Entrepreneurship Education of IT-Specialists Through Distance Learning Technologies. *Journal of Entrepreneurship Education (JEI)*. USA. 2020; nr 23:1-9.
 14. Vertuhina, V. N., Melnyk, N. I., Artemova, L. V. et al. Progressive practices of government management in preschool teachers professional training in western European countries. *Universal Journal of Educational Research*. San Jose, 2020; Vol. 8, №10: 4591-4602.
-

15. Vertuhina, V. N. Lutsan, N. I., Struk, A.V. et al. The Readiness of Future Specialists of Preschool Education to Creative Self-Realization in Professional Activity. Univ san ignacio loyola: propositos y representaciones. 2020; Vol. 8. nr 3.
 16. Svitlana H. Dubovyk, Alexander Ya. Mytnyk, Nataliia O. Mykhalchuk Preparing Future Teachers for the Development of Students' Emotional Intelligence. Journal of Intellectual Disability Diagnosis and Treatment. 2020; 8 (3): 430-436.
 17. Hanna Ivaniuk, Olena Venhlovska, Yevhen Antypin et al. Self-Development as a Factor in the Professional Growth of Future Teachers. Journal of History Culture and Art Research. 2020; Vol.9. nr 4: 77-86.
 18. Іванюк Г.І., Куземко Л.В., Новик І.М. Тренінг «Проектування мультимедійного середовища закладів загальної середньої та дошкільної освіти» як засіб формування цифрових навичок майбутніх педагогів. Інформаційні технології і засоби навчання. 2020; 79 (5): 73-89.
 19. Hanna Ivaniuk, Olena Goroshko, Inna Melnyk. Psychosemantic Meaning of the Concept of «Teacher» in the Linguistic Consciousness of Students of Pedagogical Specialties Psycholinguistics. 2020; Vol. 28 (1): 59-82.
 20. Kosharna Natalia, Terletska Liubov et al. Changes in the methodology of teaching foreign languages at higher educational institutions under current conditions. Laplage in Journal. 2021; 7 (Extra-A): 463-470.
 21. Denis Kozlitin, Diana Kochmar, Tetiana Krystopchuk, Lyudmila Kozak. Future Educators' Training for Project Activities Using Digital Technologies. Proceedings of the PhD Symposium at ICT in Education, Research, and Industrial Applications co-located with 16th International Conference «ICT in Education, Research, and Industrial Applications 2020». 2020. Vol. 2791. P. 31-41.
 22. Tetiana Holinska, Oksana Komarovska, Olha Melnyk, Roksolana Shpitsa et al. Cloud technologies in art entrepreneurship education. Journal of Entrepreneurship Education. 2019; Vol. 22. Nr 5: 1-6.
 23. Larysa V. Soliar, Lina P. Ilchuk, Roksolana I. Shpitsa et al. The role of interactive methods in building professional identity of future music art teachers in the context of online learning. AD ALTA. Journal of Interdisciplinary Research. 2021; Vol. 11(1): 30-33.
 24. Tetiana Miyer, Larysa Holodiuk, Igor Tkachenko, Valentyn Savosh, Hennadii Bondarenko, Olena Vashchenko, Iryna Sukhopara. A change of human values during the life as an indicator of the formation of a spiritual being. AD ALTA. Journal of Interdisciplinary Research. 2021; Vol. 11(1): 30-33.
 25. Tetiana Miyer, Larysa Holodiuk, Serhii Omelchuk, Valentyn Savosh, Hennadii Bondarenko, Nina Rudenko, Roksolana Shpitsa. ICT as a means of implementing thematic fin-modeling in the organization of training in institutions of higher pedagogical and adult education. AD ALTA. Journal of Interdisciplinary Research. 2021; Vol.11 (1): 22-36.
-

26. Tetiana Miyer, Larysa Holodiuk, Serhii Omelchuk, Valentyn Savosh, Hennadii Bondarenko, Lyudmila Romanenko, Kateryna Romanenko. An overview of the continuous education system components in dimensions «umwelt», «mitwelt» and «eigenwelt». *AD ALTA. Journal of Interdisciplinary Research*. 2021; Vol. 11: 52-56.
 27. Tetiana Miyer, Larysa Holodiuk, Valentyn Savosh. Preventing the pre-sick conditions of those who practice lifelong learning. *Wiadomości Lekarskie*. 2021; Vol. LXXIV. ISSUE 1: 107-111.
 28. Tetiana Miyer, Larysa Holodiuk, Svitlana Palamar, Hennadii Bondarenko. Mastering your body and your health resources: from theoretical scientific developments to individual comprehension. *Wiadomości Lekarskie*. 2019; Vol. 11: 2121-2127.
 29. Borys I. Palamar, Halyna O. Vaskivska, Svitlana P. Palamar. Didactic aspects of cognition of human as a bio-psycho-socio-cultural personality. *Wiadomości Lekarskie*. 2018; LXX. Nr 5: 959-963.
 30. Halyna O. Vaskivska, Svitlana P. Palamar, Olha M. Vlasenko. Health in the civic students' value system: empirical analysis. *Wiadomości Lekarskie*. 2019; Tom LXXII, nr 10: 1947-1952.
 31. Svitlana P. Palamar, Liudmyla Nazarenko, Liudmyla Nezhyva et al. Psychocultural training of senior pupils to adequately perceive the media space challenges. *Wiadomości Lekarskie*. 2020; Vol. LXXIII, Issue 11: 2515-2522.
 32. Svitlana P. Palamar, Liudmyla L. Nezhyva, Nataliya N. Golota, Viktorija V. Zhelanova et al. Formation of educational and cognitive competency of junior specialists in the process of self-educational activity: experiential aspect. *Wiadomości Lekarskie*. 2020; Vol. 12, Issue 12, part 1: 2657-2664.
 33. Svitlana P. Palamar, Liudmyla L. Nezhyva. Didactic Potential of New Generation ICT in Forming Information and Communication Competence of Upper Secondary School Pupils. *Proceedings of the 16th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer*. 2020; 27 (2): 248-261.
 34. Svitlana P. Palamar, Liudmyla L. Nezhyva, Oksana S. Lytvyn. Perspectives on the use of augmented reality within the linguistic and literary field of primary education. *Proceedings of the 3rd International Workshop on Augmented Reality in Education*. 2020; (2731): 297-311.
 35. Halyna Vaskivska, Svitlana Palamar, Lesia Poriadchenko. Psycholinguistic Aspects of Formation of Culture of Dialogical Communication. *Psycholinguistics*. 2019; 26 (2): 11-26.
 36. Tetiana Shynkar, Anna Bielenka, Olena Kovalenko. ICT as a tool for improving the quality of methodical work in the first link of the system of education. *Proceedings of the 16th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer*. 2020; Vol. 2740. P. 334-341.
-

37. Hanna Bielienka, Kateryna Volynets, Zhanylsyn Sabirova et al. La formación de la reflexión sobre la base de las tecnologías de la información y la comunicación. *Revista Dilemas contemporáneos: Educación, Política y Valores*. 2019; 7 (1): 1-25.

У наукометричних видання (окрім Scopus, WoS):

1. Антипін, Є. Б., Чермошенцева, Н. (2020). Підтримка сім'ї у психофізичному розвитку дітей переддошкільного віку як теоретична проблема дошкільної освіти. *Молодий вчений*. 10(86). с. 102-106.
2. Венгловська, О. А., Куземко, Л.В., Новик, І.М. (2017). Особистісно-професійний розвиток студентів педагогічних спеціальностей у центрах компетентностей . *Молодий вчений*, 11, 281-284.
3. Венгловська, О. А., Ткач, М. С. (2018). Особливості формування базових якостей дітей у теоретико-практичній спадщині Бориса Грінченка та Софії Русової. *Молодий вчений*. 3 (55). с. 72-75.
4. Головатенко Тетяна (2017) Мультилінгвальна освіта майбутнього вчителя початкової школи в Бельгії. Педагогічний процес: теорія і практика (Серія: Педагогіка). №4 (59). С. 146-151.
5. Дем'яненко В.І., Січкара А.Д. (2019). Впровадження ідей діяльнісного підходу у програмово-методичне забезпечення дошкільного виховання в Україні (кінець ХІХ – початок другого десятиліття ХХ століття). *Молодий вчений*. № 4 (68) квітень, 276-280.
6. Дем'яненко, В.І. (2017). Проектна діяльність майбутнього вчителя початкової школи в контексті нової освітньої стратегії. *Молодий вчений*, 10.2. 18-22.
7. Іванюк, Г. І., Січкара, А. Д. (2018). Ідеї діяльнісного підходу Ф. Фребеля в українському дошкільлі: від минулого до сьогодення. *Молодий вчений*, 7. (59). 101-105.
8. Іванюк, Г. І., Федорова, С. О. (2018). Змістово-технологічне забезпечення формування соціальної компетентності дітей старшого дошкільного віку. *Молодий вчений*, 6 (58), 145-150.
9. Іванюк, Г.І., Клок, Н. В. (2019). Актуальні ідеї Марії Монтесорі щодо розвитку особистості дитини дошкільного віку. *Молодий вчений*, 7(71), 248-252.
10. Карнаухова, А.В. (2017). Професійна підготовка майбутніх дошкільних педагогів до формування базових цінностей дитини. *Молодий вчений*, 11, 325-328.
11. Карнаухова, А.В. (2017). Формування читацької культури сучасного вихователя. *Молодий вчений* (3.2), 76-79.
12. Карнаухова А.В. (2020). Сутність, структура та зміст підготовки до формування професійної компетентності майбутніх вихователів (на

- матеріалі змістового модулю «Педагогічне партнерство»). *Молодий вчений*, 2 (78), 6-11.
13. Котенко О. В., Руднік Ю. В. (2017) Структура змісту професійної підготовки вчителів початкової школи у Фінляндській Республіці: традиції та інновації *Молодий вчений*, 50.2 (10.2). с. 32-36. ISSN 2304-5809
 14. Котенко О., Руднік Ю. (2016). *Формування фахових компетентностей педагога у змісті спецкурсу «Інноваційні технології навчання іноземних мов у початковій школі»*. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка (26). pp. 71-76. ISSN 2311-2409
 15. Котенко О., Руднік Ю. (2016). Моделювання процесу підготовки вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов *Імідж сучасного педагога*, 10 (169). pp. 34-38. ISSN 2221-6316
 16. Котенко О. (2016). Сутність комбінованого навчання у змісті іншомовної методичної підготовки вчителів початкової школи *Вища школа*, (149) (11-12). pp. 43-54. ISSN 1682-2366
 17. Кошарна Наталія (2017) Базові структури освіченості і діяльності майбутнього вчителя *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, III(2) (35). С. 10-12. ISSN 2308-5258, 2308-1996
 18. Кошарна Н.В. (2018) Досвід професійної підготовки вчителів у Швеції *Молодий вчений*, 62 (10). С. 66-69.
 19. Куземко Л.В. (2017). Проблема формування у майбутніх педагогів критичного мислення та здатності вирішувати проблеми. *Молодий вчений*, 3 (43). 417-421.
 20. Куземко Л.В., Бондаренко Т.Ю. (2016). Використання Веб-квестів у проектуванні самостійної роботи майбутніх вихователів ДНЗ. *Молодий вчений*, 4 (31). 541-544.
 21. Куземко Л.В., Поруцька М., Чуба Д. (2020). Змістово-методичне забезпечення розвитку навичок безпечної поведінки учнів засобами мультимедійних технологій. *Молодий вчений* (1). с. 86-89.
 22. Мельник І.С. (2018). Психологічна характеристика портрету аутичної дитини на різних етапах дошкільного дитинства. *Молодий вчений*, 10, 627-632.
 23. Паламар С.П, Голота Н.М., Машовець М. А. (2019). Формування лідерських якостей майбутніх учителів початкової школи у професійній підготовці. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. с.216-220.
 24. Січкара А.Д., Потапенко Є.П. (2018). Ідеї організації літнього дитячого майданчика у педагогічному доробку К. Толмачевської і А. Гендрихівської (перша третина ХХ століття). *Молодий вчений*, 2(54), 291-295.
-

25. Січкара А.Д. (2017). Витоки і трансформація ідей про розвивальне і виховне середовище в спадщині українських педагогів (перша третина ХХ століття). *Молодий вчений*, 4(44). 448-452.
26. Січкара А.Д. (2017). Стратегія діяльнісного підходу до підготовки фахівців з дошкільної освіти. *Молодий вчений*, 11, 422-425.
27. Holovatenko Tetiana (2019) Legislative provision of primary school teacher training in the Benelux countries and Ukraine. *ΛΟΓΟΣ: COLLECTION DE PAPIERS SCIENTIFIQUES*. Bruxelles, Belgique: Plateforme scientifique européenne. Pp. 77-83.
28. Petryk Lada (2017). Digital Images as Media and Study Aids in Teaching Foreign languages to Future Primary School Teachers. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. Vol. III (19) Issue 128*. p. 51-54.

У збірниках матеріалів науково-практичних конференцій:

1. Антипін, Є.Б., Венгловська, О.А. (2020). Personal pedagogy as an answer to modern challenges of society and the world. *International Scientific Conference Relevant Trends of Scientific Research in the Countries of Central and Eastern Europe*, 4-6.
2. Беленька, Ганна Володимирівна (2017) *Європейські вектори нової стратегії підготовки дошкільних педагогів* Молодий вчений (10.2). С. 1-4. ISSN 2304-5809.
3. Беленька, Ганна Володимирівна (2017) *Підготовка спеціалістів для дошкільної отрасли: стратегія переман «Молодий вчений»* (3.2). С. 1-3. ISSN 2313-2167.
4. Беленька, Ганна Володимирівна (2017) *Трансформації игрової діяльності сучасного дитини: причини і наслідки* Science and education a new dimension. Pedagogy and Psychology (142). С. 14-17. ISSN 2308-5258; 2308-1996.
5. Беленька, Ганна Володимирівна и Гапченко, В. (2018) *Формирование эмоционально-ценностного отношения к природе у детей пятого года жизни средствами художественного слова* Молодий вчений (8.1). С. 7-11. ISSN 2313-2167.
6. Беленька, Ганна Володимирівна и Новоселецька, Ірина (2020) *Развитие художников-творческих способностей детей 5-го года жизни: арт-терапия и люди* Vzdelávanie a spoločnosť II. medzinárodný nekonferenčný zborník (5). С. 20-26. ISSN 978-80-555-1829-9.
7. Беленька, Ганна Володимирівна и Пуїо, Ольга (2020) *Педагогические условия использования подвижных игр с целью формирования ценностных ориентаций дошкольников* Pedagogia (1). С. 6-10. ISSN 2544-8889.
8. Беленька, Ганна Володимирівна и Рухницька, П. (2018) *Роль сказок В.А. Сухомлинского в процессе воспитания морально-этических*

- качеств детей старшего дошкольного возраста* Молодий вчений (8.1). С. 18-21. ISSN 2313-2167.
9. Бровко Е. А. (2020). Сформированность рефлексивного компонента корпоративной культуры студентов университета: эмпирический аспект исследования. *Научный журнал «Norwegian Journal of development of the International Science»*. Norway. No. 40, 38–42.
 10. Бровко, К. А. (2018). Вплив куратора академічної групи на формування корпоративної культури студентів. *«World Science»*. Warsaw: RS Global Sp. z O.O., Vol.5, March, 3(31), 16–20.
 11. Венгловська, О. А. Развитие идей дитиноцентризма в педагогичній думці України (кінець ХІХ - 20-ті рр. ХХ століття). *International Scientific-Practical Conference Theoretical and applied researches in the field of pedagogy, psychology and social sciences: Conference Proceedings*, December 28-29, 2016. Kielce: Holy Cross University, 41-43.
 12. Венгловська, О.А. (2017). Особистісно-професійний розвиток майбутнього фахівця засобами пошукової діяльності. *Вісник польсько-української науково-дослідницької лабораторії психодидактики імені Яна Амоса Коменського «Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи»*. Матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн Інтернет-конференції 6 квітня 2017 року, 1. с. 77-79.
 13. Венгловська, О.А., Мехедова, Н.В. (2020). Змістово-технологічне забезпечення формування здоров'язберезувальної поведінки дітей старшого дошкільного віку. *The 13 th International scientific and practical conference «Problems of implementation of science into practice»* (20-21 April, 2020). Oslo, Norway 2020, 192-196.
 14. Вертугіна В.М. Інклюзивна освіта дітей дошкільного віку. - Молодий вчений (3.2).- 2017. - С. 98-101 // Режим доступу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/19447/3>. Вертугіна В.М. Роль педагогічної практики у професійному становленні майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти / Ю.О. Волинець, В.М. Вертугіна // Молодий вчений: науковий журнал. – 2020. – №1 (77), січень. – С. 166-170. (GoogleScholar, Research Bible, Index Copernicus). Режим доступу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31119/>
 15. Вертугіна В.М. Роль педагогічної практики у професійному становленні майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти / Ю.О. Волинець, В.М. Вертугіна // Молодий вчений: науковий журнал. – 2020. – №1 (77), січень. – С. 166-170. (GoogleScholar, Research Bible, Index Copernicus). Режим доступу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31119/>
 16. Волинець К. І. Підготовка майбутнього педагога нової генерації в контексті ініціатив Давоського форуму з питань освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. Київський університет імені Бориса Грінченка. Випуск №35 (1\2021).

17. Волинець К. І. Формування елементарної математичної компетентності у дітей середнього дошкільного віку / К.І. Волинець, Галицька К.С. // Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2019. – Вип. 65. С. С.220-226. <http://confscientific.webnode.com.ua>
18. Волинець К. І. Формування творчої самостійності у дітей старшого дошкільного віку в процесі пізнавальної діяльності / К. Волинець, Ю. Волинець // Дошкільна освіта в контексті ідей Нової української школи: збірник наукових праць за заг. редакцією Г.В. Беленької, В.І. Бондар, І.М. Шоробури. / Хмельницький : ФОП Мельник А.А., 2020 р., С.59-68
19. Волинець К. Формування лідерських якостей майбутнього дошкільного педагога в умовах в умовах євроінтеграції: теоретичний аспект / К.І. Волинець, Ю.О. Волинець, Н.В. Стаднік // Молодий вчений : науковий журнал. – 2017. – № 10.2 (50.2), жовтень. – С. 14-17.
20. Волинець К.І. Сучасні підходи до *формування* математичної компетентності в дітей старшого дошкільного віку/К.І. Волинець, Т.О. Трохимець // Матеріали ХХІХ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2018. – Вип. 39. – 214 с.- С.87-91.
21. Волинець К.Формування ціннісних орієнтацій майбутнього дошкільного педагога в умовах сучасного вищого навчального закладу /К.І. Волинець // Молодий вчений: науковий журнал. – 2018. – № 8.1 (60.1), серпень. – С.27-3242 с. – С. 29-31
22. Волинець Ю. Навчання на засадах дослідження як запит соціуму і ознака сучасності професійної підготовки педагога / Ю. О. Волинець // Молодий вчений : науковий журнал. – 2017. – № 3.2 (43.2), березень. – С. 14–17.
23. Волинець Ю.О. Роль педагогічної практики у професійному становленні майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти / *Ю.О. Волинець, В.М. Вертугіна* // Молодий вчений : науковий журнал. – 2020. – №1 (77), січень. – С. 166-170.
24. Воспитание у детей старшего дошкольного возраста ценностного отношения к природе / Педагогическое и психологическое сопровождение обучающихся: от традиции к инновации : сб. материалов I Междунар. науч.-практ. конф., 20 апреля 2018 г., Барановичи, Респ. Беларусь / редкол.: В. В. Климук (гл. ред.) [и др.]. - Барановичи : БарГУ, 2018. - С. 75-80.
25. Голота, Н.М. (2019). Formation of leadership qualities of future teachers of primary school in professional preparation. *Advances in Social Science*,

- Education and Humanities Research 4th International Conference on Social, Business, and Academic Leadership (ICSBAL 2019)*, 359, 216-
26. Іванюк, Г. І., Бовсунівська, Д.В. (2020). Безпека дитини в інформаційному просторі: проблеми та шляхи вирішення. *The 14 th International scientific and practical conference «ACTUAL PROBLEMS OF SCIENCE AND PRACTICE»* (27-28 April, 2020). Stockholm, Sweden, 191-194.
 27. Іванюк, Г. І., Богачук, О.С. (2020). Розвиток емоційного інтелекту учнів початкової школи засобами туризму. *The 14 th International scientific and practical conference «ACTUAL PROBLEMS OF SCIENCE AND PRACTICE»* (27-28 April, 2020). Stockholm, Sweden, 187-190.
 28. Іванюк, Г. І., Проскурко, А.Г. (2017). Змістово-технологічне забезпечення функціонування центру розвитку дитини як проблема дослідження. *Матеріали третьої науково-практичної інтернет-конференції молодих науковців та студентів «Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи»*, 4, 68-70.
 29. Іванюк, Г. І., Хомич, О.О. (2020). Підготовка вчителя початкової школи Канади у другій половині ХХ століття. *The 12 th International scientific and practical conference «Impact of modernity on science and practice»* (12-13 April, 2020). Edmonton, Canada 2020. 359-361.
 30. Іванюк, Г.І. (2016). Підготовка фахівців із дошкільної освіти: навчання на дослідженнях. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку дошкільної освіти і професійної підготовки педагогічних кадрів у контексті євроінтеграційних процесів*. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 12-13 травня, 2016 року, м. Чернівці. 33-37.
 31. Іванюк, Г.І. (2017). Нова стратегія розвитку освітнього середовища педагогічного вищого навчального закладу. *Вісник польсько-української науково-дослідницької лабораторії психодидактики імені Яна Амоса Коменського «Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи»*. Матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн Інтернет-конференції, 6 квітня 2017 року, 1. 6-9.
 32. Іванюк, Г.І., Мельник, І.С. (2020). Psycholinguistic analysis of the Concept of «Child» in the Language Consciousness of Students of Pedagogical Specialties. XV International Scientific and Practical Internet. Conference «*PSYCHOLINGUISTICS IN A MODERN WORLD – 2020*» (Pereiaslav-Khmelnyskyi, October, 22-23 rd, 2020), 15. 89-94.
 33. Карнаухова А.В. (2020). Сутність, структура та зміст підготовки до формування професійної компетентності майбутніх вихователів (на матеріалі змістового модулю «Педагогічне партнерство»). *Науковий журнал «Молодий вчений»*. № 2 (78). С. 422-426.
 34. Коваленко О., Літченко О. Програмне забезпечення дошкільної освіти: український та європейський досвід / *Proceedings of the 2nd*
-

- International Scientific Conference «Eastern european conference of management and economics»* Ljubljana, Slovenia, 2020. 136-138.
35. Козак Л.В. Використання методів ТРВЗ у роботі з дітьми дошкільного віку засобами ІКТ / Козак Людмила Василівна, Швидка Ірина Анатоліївна / *Ukrainian Journal of Educational Studies and Information Technology*. Vol. 6. No. 1. March 2018. С. 114-121 <http://ojs.mdpu.org.ua/index.php/itse> (Index Copernicus, РИНЦ, Google Scholar, *Open access (OA)*).
 36. Козак Людмила. Особливості організації педагогічної освіти у вищих школах Франції / *Педагогічний процес : теорія і практика* : (Серія: Педагогічні науки). – 2017. – Випуск 3 – С. 27-33 (Index Copernicus, РИНЦ, Google Scholar).
 37. Козак Людмила. Особливості підготовки майбутніх вчителів материнських і початкових шкіл у Франції / *Педагогічний процес : теорія і практика* : (Серія: Педагогічні науки). – 2017. – Випуск 4 – С. 113-119 (Index Copernicus, РИНЦ, Google Scholar).
 38. Козак Людмила. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти: європейський досвід / *Неперервна професійна освіта: теорія і практика* (Серія: Педагогічні науки). – 2017. – Випуск 3-4 (52-53) – С.136-142 (Index Copernicus, РИНЦ, Google Scholar).
 39. Кондратюк С. Г. (2020) Шляхи формування у майбутніх вихователів ціннісного ставлення до здоров'я *Молодий вчений*, 87 (11). с. 85-88. ISSN 2304-5809 <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/34002/>
 40. Кондратюк С.Г., Теоретичні основи використання ігор психологічного спрямування в роботі з дітьми дошкільного віку. Освітологічний дискурс. (3(30)). ISSN 2312-5829 URL: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2020.3.7> (дата звернення: 16.10.2020). <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/32317/>
 41. Кондратюк, Світлана Григорівна (2020) *Ігрові технології в системі фахової підготовки педагогів дошкільної освіти Вісник Запорізького національного університету* (2(35)). с. 7-14. ISSN 2522-4379 <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/34682/>
 42. Кондратюк, Світлана Григорівна (2017) *Шляхи розвитку мовленнєвої компетентності майбутнього працівника сфери дошкільної освіти «Молодий вчений»* (3.2). с. 66-70. ISSN 2313-2167.
 43. Копарна, Наталія Володимирівна (2021) Організація навчальних тренінгів з формування комунікативних навичок іншомовного професійного спілкування майбутніх педагогів *Materials of the V – the International Science Conference on Emerging Trends in Science and Education «Theoretical and scientific bases of development of scientific thought»* (16-19). С. 345-347.
 44. Куземко Л.В. (2017). Світові тенденції щодо формування навичок ХХІ століття у майбутніх педагогів. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 95-річчю кафедри*
-

- педагогіки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 138-140.
45. Куземко Л.В. (2017). Сучасні виклики вищої педагогічної освіти. *Вісник польсько-української науково-дослідницької лабораторії психодидактики імені Яна Амоса Коменського «Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи»*: Матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн Інтернет-конференції 6 квітня 2017 року, 1, 39-43.
 46. Куземко Л.В. (2017). Формування соціальної активності майбутніх педагогів у процесі позанавчальної діяльності. *International Scientific-Practical Conference Theoretical and applied researches in the field of pedagogy, psychology and social sciences: Conference Proceedings, December 28-29, 2016. Kielce: Holy Cross University. 288 pages. С. 91-94.*
 47. Куземко, Л.В. (2016). Особливості реалізації диференційованого підходу до виховання хлопчиків і дівчаток. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку дошкільної освіти і професійної підготовки педагогічних кадрів у контексті євроінтеграційних процесів // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 12-13 травня, 2016 року, м. Чернівці, 62-66.*
 48. Куземко, Л.В., Мороз, А. (2019). Взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'ї для забезпечення соціально-емоційного розвитку дитини. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку», 54, 164-168.
 49. Літченко О. Д. Сучасні тенденції розвитку трудового виховання дітей дошкільного віку. *Молодий вчений (8.1)*. 2018.С. 76–79.
 50. Літченко О. Д. Шинкар Т.Ю. Методичний супровід здійснення трудового виховання дітей дошкільного віку: історичний аспект. *Modern Scientific Researches.2020. С.82-86*
 51. Мельник, І. С., Горovenko, І.С. (2020) Підготовка вихователів до організації розвивального середовища для дітей з руховою розгальмованістю та РДУГ у старшій групі ЗДО. *Шляхи розвитку науки в сучасних кризових умовах: тези доп. І міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 28-29 травня 2020 р. – Дніпро, Том 2, 68-69*
 52. Музика О.О. (2017). Педагогічна взаємодія як чинник розвитку внутрішньої мотивації навчально-професійної діяльності студентів. *Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку : матеріали І Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (20-21 квітня 2017 р.) : збірник тез. Бердянськ : БДПУ, Ч.1, 225-227.*
 53. Музика О.О. (2017). Професіоналізація студентів: ціннісно-мотиваційні аспекти. *Дошкільна і початкова освіта: сьогоднішня і перспективи розвитку: Матеріали Всеукраїнської науково-*
-

- практичної інтернет-конференції (17-18 травня 2017 року). Київ : КУБГ, 2017.
54. Музика О.О. (2019) Ціннісний досвід персональних досягнень і розвиток самоефективності студентів. *Ціннісна взаємодія обдарованої особистості в освітньому просторі*: тези доповідей ІХ наук.-практ. семінару., 24 жовт. 2019 р. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. С.61.
 55. Паламар С.П. *Вплив ціннісних орієнтацій на формування особистості сучасної молоді* / С.П. Паламар, С.Г. Кондратюк // Молодий вчений : науковий журнал. – 2017. – № (11.2). – С. 404-407.
 56. Паламар С.П. *Системний підхід до формування навичок проведення науково-педагогічного дослідження* / С.П. Паламар, С.Г. Кондратюк // Молодий вчений : науковий журнал. – 2017. – № (10.2). – С. 65-69.
 57. Паламар, Світлана Павлівна та Нежива, Людмила Львівна та Васьківська, Галина Олексіївна та Ващенко, Олена Миколаївна та Бондаренко, Геннадій Леонідович та Науменко, Марина Сергіївна (2020) *Health-Saving Competence of Future Primary School Teachers: Indicators of Development III International Scientific Congress Society of Ambient Intelligence*. 2020 (ISC-SAI 2020) (129). с. 307-315. ISSN 978-94-6252-933-5.
 58. Петрик Л.В. (2016). Медіапедагогіка як складова сучасної освіти *Матеріали XIII Міжнародної наукової інтернет-конференції «Сучасність. Наука. Час. Взаємодія та взаємовплив науки»*. С. 80-85.
 59. Петрик Л.В. (2016). Особливості використання медіазасобів у викладанні іноземних мов матеріали Четвертої міжнар. наук.-метод. конф.»Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та Українські перспективи». С. 284-289.
 60. Петрик Л.В. (2019). *Media use at foreign language lessons in primary school*», II Міжнародна науково-практична конференція (онлайн) «Навчання і вивчення мови у XXI столітті» («Підготовка вчителя іноземної мови у XXI столітті: від теорії до практики» (22-23.05.2021, Греція-Україна). Р. 44.
 61. Петрик Л.В. (2019). Медіазасоби як складові «перевернутого навчання» іноземної мови у педагогічному ЗВО. *Викладання іноземних мов в Україні та за її межами: кращі практики та виклики*: міжнар. наук. конф., Івано-Франківськ, 21-22 березня 2019 р. Івано-Франківськ: НАІР, С. 226-229.
 62. Петрик Л.В. (2021). Медіазасоби у підготовці майбутніх учителів початкової школи: поняття та сутність. *Materials of the V – the International Science Conference on Emerging Trends in Science and Education «Theoretical and scientific bases of development of scientific thought»*. С. 444-447.
 63. Проблема відповідальності як складової професійної готовності майбутнього дошкільного педагога в позааудиторній діяльності /

- Ю.О. Волинець, Н.В. Стаднік // Молодий вчений : науковий журнал. – 2018. – № 8.1 (60.1), серпень - С.33-37.
64. Шинкар Т.Ю. Організація дошкільної освіти в Україні: методичний супровід. *Periodyk Naukowy Akademii Polonijnej, Czestochowa*, 2020, 38 (2020) nr 1-2. s. 207-211.

У методичних виданнях:

1. Кондратець І. В. Професійні забавки дорослих: рольові ігри як засіб фахового навчання / / І. В. Кондратець // *Дошкільне виховання*. – 2017. – № 12. – С. 13–17.
2. Кондратець І.В. Пісочні арттехніки: нові акценти у знайомих іграх. *Палітра педагога*. 2020. №5-6, С. 3-7.
3. Кондратець І.В. Рефлексійний аналіз зарубіжного й вітчизняного досвіду підтримки дитини в горюванні. Актуальні проблеми психології. *Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Психологія розвитку дошкільника*. Том IV Психологія розвитку дошкільника. Випуск 16. С. 117-133.
4. Кондратюк С., Сердюк М., Дистанційні ігри дошкільників: види й організація. - Вихователь-методист дошкільного закладу №12/2020 с. 34-37.
5. Кондратюк С.Г., Світосприйняття дитини крізь скло чарівних окулярів Всеволода Нестайка. Дивосвіт Нестайкових пригод: до 90-річчя від дня народження: матеріали Всеукраїнського круглого столу для організаторів дитячого читання / Нац. б-ка України для дітей; уклад. Т. М. Кузілова. Київ, 2020. С. 5-10.
6. Літіченко О. Гурток не для галочки. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2020. №10. С. 45-48.
7. Мельник, І.С. (2019). Дитина з руховою розгальмованістю. *Практичний психолог: дитячий садок*, 1, 34-40.
8. Мельник І.С. (2019). Діти з руховою розгальмованістю або РДУГ: правила організації та проведення занять *Практичний психолог: дитячий садок*. с. 18-20.
9. Мельник І.С. (2019). Психолого-педагогічний супровід дітей з руховою розгальмованістю та РДУГ. *Практичний психолог: дитячий садок*. с. 13-17.
10. Половіна О. (у співавторстві Г. Беленька І. Кондратець) Нові вектори програми ДИТИНА. *Дошкільне виховання*. 2021. № 1. С.14-17
11. Половіна О. Дитина у світі мистецтва. *Дошкільне виховання*. 2021. № 2. С. 3-8

12. Половіна О. Педагог для дошкільника: хто він? *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 1, 2018. С.4-10
13. Половіна О. Ранній розвиток дитини: потреба соціуму чи батьківські амбіції? *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 10. 2018. С.23-30
14. Половіна О., Беленька Г. Як спонукати дітей бігти на заняття. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 4. 2018. С.23-28
15. Половіна О., Савінова Н. 5 кроків до вдосконалення діяльності закладу дошкільної освіти. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 5. 2018. С.15-19
16. Половіна О., Савінова Н. Методичний тиждень, або Лайфхаки методичного супроводу педагогів. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 12. 2018. С.4-13.
17. Половіна О.А. Операція «аплікація»: від підготовки до реалізації. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 6. 2017. С.62-63
18. Половіна О.А. Традиційне ліплення із нетрадиційних матеріалів. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 6. 2017. С.57-61
19. Половіна О.А., Беленька Г.В. Пізнавальні прогулянки з дошкільниками. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 6. 2017. С.25-34
20. Половіна О.А., Беленька Г.В. Цільові прогулянки в природі: моральний аспект. Палітра педагога. № 6 (104). 2017. С.9

Підручники, навчально-методичні посібники:

1. Беленька Ганна Володимирівна (2017) *Дорога до школи : зошит-посібник № 4 для 1 кл. загально-освіт. навч. закл.* Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ.
2. Беленька Ганна Володимирівна, Волинець Юлія Олександрівна, Стаднік Надія Вікторівна (2018) *Система розвивально-ігрових занять з ейдетики для дітей старшого дошкільного віку.*
3. Бондаренко Геннадій Леонідович (2018) *Зошит-посібник №8 «Школа чемних»* Київський університет імені Бориса Грінченка. ISBN 978-617-658-027-0 (Проект); 978-617-658-040-9
4. Ващенко Олена Миколаївна, Романенко Людмила Віталіївна, Іщенко Олена Леонідівна, Кліщ Оксана Михайлівна. (2018) *Я досліджую світ 1 клас. Частина 2. Літера ЛТД*, Київ. ISBN 978-966-178-944-8; 978-966-178-946- Ч.2

5. Ващенко Олена Миколаївна, Романенко Людмила Віталіївна, Іщенко Олена Леонідівна, Кліщ Оксана Михайлівна. (2018) Я досліджую світ 1 клас. Частина перша Літера ЛТД, Київ. ISBN 978-966-178-944-8; 978-966-178-945-5 Ч.1
 6. Ващенко Олена Миколаївна, Романенко Людмила Віталіївна, Романенко Катерина Анатоліївна, Іщенко Олена Леонідівна, Козак Л.З. (2020) Я досліджую світ. Частина 1. 3 клас Літера ЛТД, Київ, Україна. ISBN 978-966-945-149-1, 978-966-945-150 Ч. 1
 7. Ващенко Олена Миколаївна, Романенко Людмила Віталіївна, Романенко Катерина Анатоліївна, Іщенко Олена Леонідівна, Козак Лілія Зіновіївна, Кліщ Оксана Михайлівна. (2020) Я досліджую світ. Частина 2. 3 клас. Літера ЛТД, Київ, Україна. ISBN 978-966-945-067-149-1, 978-966-945-151-4 Ч.2
 8. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років. Наук. кер. проекту В.О.Огнев'юк; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна[та ін.]; наук. ред.: Г. В. Беленька; Мін. осв. і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440с. ISBN 978-617-658-086-7
 9. Іщенко Олена Леонідівна, Ващенко Олена Миколаївна, Романенко Людмила Віталіївна, Романенко Катерина Анатоліївна, Кліщ Оксана Михайлівна. (2019) Я досліджую світ. Частина 1. 2 клас. Літера ЛТД, Київ. ISBN 978-966-945-067-80, 978-966-945-068-5. Ч.1
 10. Іщенко Олена Леонідівна, Ващенко Олена Миколаївна, Романенко Людмила Віталіївна, Романенко Катерина Анатоліївна, Кліщ Оксана Михайлівна. (2019) Я досліджую світ. Частина 2. 2 клас Літера ЛТД, Київ. ISBN 978-966-945-067-80, 978-966-945-068-5 Ч.1
 11. Іщенко Олена Леонідівна, Ващенко Олена Миколаївна, Романенко Людмила Віталіївна, Романенко Катерина Анатоліївна, Кліщ Оксана Михайлівна. (2019) Я досліджую світ. Частина 1. 2 клас Літера ЛТД, Київ, Україна. ISBN 978-966-945-067-8 978-966-945-069-2 Ч.2
 12. Котенко О. В. (2017) *Шкільний портфель* Початкова школа: Освіта для життя . НВМ видавничої діяльності Київського університету імені Бориса Грінченка, Київ. ISBN 978-617-658-029-4; 978-617-658-027-0
 13. Методичні рекомендації до програми Дитина. Авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред.: Г. В. Беленька, О. А. Половіна, І. В. Кондратець; Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2021
-

14. Мієр Т.І. Нормативно-правові основи професійної діяльності вчителя початкової школи: навч. посіб. - К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. - 304 с. ISBN 978-617-658-088-1
 15. Мойсак О.Д. «Людинознавство: Анатомія, фізіологія людини з основами медичних знань» : навчальний посібник для проведення практичних та лабораторних робіт [для студ. педагогічних. закл.вищ. освіти]. К: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2019. 67 с.
 16. Мойсак О.Д., Тимчик О.В. Основи медичних знань. Перша медична допомога:навчальний посібник для проведення практичних робіт студентів вищих навчальних закладів. К.: КУ імені Бориса Грінченка, 2020. 77с.
 17. Половіна О. Освітній напрям «Дитина у світі мистецтва». *Стандарт дошкільної освіти*. Базовий компонент дошкільної освіти. Нова редакція та поради для організації освітнього процесу, 2021. <https://ezavdnz.mcfrr.ua/book?bid=37876> 4
-